

Ագաթանգեղոս

Պատմութիւն Հայոց

eMatenadaran.

Ագաթանգեղոս
Պատմութիւն Հայոց

«Aegitas»

Ագաթանգեղոս

Պատմություն Հայոց / Ագաթանգեղոս — «Aegitas»,

Ղազար Փարպեցին ճանաչում է Ագաթանգեղոսի երկը որպես Հայոց Առաջին պատմություն, որը միաժամանակ Գրիգորիսի գիրք է: Կարելի է ենթադրել, թե վերջին խորագիրը պայմանաւորուած է վարքային խմբագրութեանը պատկանելու պարագայով: Երկի մեզ հասած ազգային խմբագրութեան բովանդակութիւնը կազմում է Հայոց Խոսքով թագաւորի պատերազմը Սասանեան Արտաշիր Պապական թագաւորի հետ, «Խոսքովի» սպանութիւնը Անակ Պարթեի կողմից, թագաւորի եւ սպանողի ժառանգների փախուստը Յունաց կողմերը, նրանց հանդիպումը եւ Հայաստան գալը, Գրիգորի հաւատարմութիւնը քրիստոնէայ հաւատին եւ դատաւարտութիւնը, շոփսիսնեանց կոյսերի ժամանումը Հայաստան եւ վկայութիւնը, Տրդատի կերպարանափոխութիւնը, Գրիգորի՝ վիրապից դուրս գալը, Հայոց երկրի դարձը իր մանրամասնութիւններով: Հետագայում աշխատութեան մէջ է մտնուել Գրիգոր Լուսաւորչի վարդապետութեան բաժինը, որը պատկանում է այլ հեղինակի (հայերէնից կատարուած վաղ միջնադարեան վրացերէն թարգմանութիւնը վերագրուած է Հիպոդիտէս Բոստրացուն: Վարդապետութիւնը հետագայում ընդարձակուել է ազգային հողի վրայ): Ագաթանգեղոսի Պատմութիւնը, որպէս գրական երկ, տարբեր տեսակների ձուլուածք է. աւանդական պատմութեան կողքին իրենց վիպական առանձնայատկութիւններով առկայ են վարքագրական պատումներ, որոնք տեղաւորուած են՝ ըստ առանձին առանցքների:

Содержание

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ ԱԳԱԹԱՆԳԵՂԵԱՅ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ	5
ՎԱՐՔ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ	6
Ա	6
Բ	8
Գ	10
Դ	11
Ե	13
Զ	16
Է	17
Ը	22
Թ	24
Ճ	25
ՃԱ	26
ՃԲ	27
ՃԳ	29
ՃԴ	32
ՃԵ	33
ՃԶ	35
ՃԷ	37
ՃԸ	40
ՃԹ	41
Ի	43
ԻԱ	45
Конец ознакомительного фрагмента.	47

Ազաթանգեղոս Պատմութիւն Հայոց

ՅԱՌԱՉԱԲԱՆ ԱԳԱԹԱՆԳԵՂԵԱՅ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

*Իղձք *բաղձացեալք ցանկալեացն զկամս նաւելոցն ի նաւահանգիստն հասուցանել ` խնդութիւն է խաղաղութեամբ վասն զի ի մէջ

* այեացն որ ընդդէմ դառնան մրրկածին աւղովքն ի մարտ պատրաստին ընչաքաղցիցն եւ աւգտածարաւեացն ժամ եղեալ բազմաց միաբան սանձեալ թիակաւքն զերիվարս տախտակագործացն *բեւեռակապ երկաթագործացն` զմիմեանս քաջալերելով կասկած երկիւղի սրտիք ի կապոյտ դաշտին ձիարձակ լինին անքայլ գնացիք անընթաց ոտիք թռուցեալ ի վերայ ծովուն մկանանց ջուրցն ալեացն կուտակելոց ուր բարկացայտ ալիքն լեռնաձեւ կուտակին մէտ ի մէտ խոնարհին *ըստ *աղեգէտն պատմողին մարմնաքնար Դաւթեան երգոյն *թէ Ելանեն լեռնանան եւ իջանեն դաշտանանա ուր ուրեմն ապրեալք ի ծփանացն ` արշաւանս դնեն յիրաքանչիւր գաւառս գայս վէպ

ՎԱՐՔ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ

Ա

Ա. Ընդ նուագել ժամանակաց թագաւորութեանն Պարթեւաց, ի բառնալ տէրութեանն յԱրտաւանայ որդոյ Վաղարշու, ի սպանանել գնա Արտաշրի որդոյ Սասանայ,– որ էր նախարար ոմն ի Ստահր գաւառէ, որ եկեալ միաբանեաց զգաւրս Պարսից, որք լին խտեցին մերժեցին անարգեցին գտէրութիւնն Պարթեւաց, եւ հաճեցան հաւանութեամբ ընտրել գտէրութիւնն Արտաշրի որդոյ Սասանայ,– արդ իբրեւ յետ մահուան հասանելոյ գուժիս այսորիկ առ Խոսրով թագաւորն Հայոց,– որ էր երկրորդ տէրութեանն Պարսից, զի որ Հայոց թագաւոր էր՝ նա էր երկրորդ Պարսից տէրութեանն,– արդ՝ թէպէտ եւ վաղու լուեալ զբաւթն՝ ոչ ինչ ժամանեաց հասանել յամբովկ գործոյն պատերազմի իրացն պատրաստութեան: 2 Յետ այսորիկ դարձեալ լինէր յիրացն *եղելոց մեծաւ տրտմութեամբ, զի ոչ եհաս ինչ նմա գործել գործ. ի մեծ ի տրտմութենէն եւ յիրացն վճարելոյ դարձեալ անցեալ եկեալ լինէր յաշխարհ իւր:

3 Արդ՝ ի միւս եւս ի գլուխ տարւոյն սկսանէր Խոսրով թագաւորն Հայոց գունդ կազմել եւ գաւր բովանդակել, գումարել զգաւրս Ադուանից եւ Վրաց, եւ բանալ զդրոնս Ալանաց եւ զՃորայ պահակին, հանել զգաւրս Հոնաց, ասպատակ դնել ի կողմանս Պարսից, արշաւել ի կողմանս Ատրեստանի, մինչեւ ի դրոնս Տիւրքանի: 4 Աւար առեալ զերկիրն ամենայն՝ յապականութիւն դարձուցանէր զշինանիստ քաղաքացն եւ աւանացն ցանկալեաց. զշէն երկիրն ամենայն *թափուր եւ աւերակ թողոյր. ջնջել ի միջոյ ի բաց կորուսանել, խլել քակել, հիմն ի վեր ջանայր առնել, համարէր բառնալ գաւրէնս տէրութեանն Պարսից: 5 Ուխտ եղեալ միանգամայն՝ վրէժ խնդրել *մեծաւ քինութեամբ զանկանելն իւրեանց ի տէրութենէն. սպառ սպառ ջանայր զվրէժ խնդրել, մեծաւ քինու նախանձաբեկ լինելով. մեծամեծս փքայր՝ *ի բազմութիւն գաւրացն *ապաստան եղեալ, եւ ի քաշութիւն գաւրացն յուսացեալ: 6 Վաղվաղակի ի թիկունս հասանէին մեծաւ բազմութեամբ ժիր եւ քաշ առն եւ ձիոյ եւ բուն կազմութեամբ Ադուանք, Լփինք եւ Ճիղպք, Կասպք եւ այլ եւս որ ի սմին կողմանց, զի զվրէժ արեանն Արտաւանայ խնդրեցեն:

7 Չի թէպէտ եւ էր ինքն *ի մեծի տրտմութեան վասն բնութեան եղբայրութեան ազգատոհմին, զի հնազանդեցան եւ ի ծառայութիւն մտին համբարձելոյ թագաւորութեան Ստահրացոյն, եւ ընդ նմին միամտեցան. զի թէպէտ եւ էր Խոսրովու եւ դեսպան արարեալ, զի իւրեանց տոհմայինքն ի թիկունս եկեցեն *եւ նոցա ընդդէմ *կայցեն ընդ նորա թագաւորութեանն, անտի սմա ձեռն տուեալ ի կողմանց Քուշանաց, եւ յայնմ մարզէ *եւ յիւրեանց ի բուն աշխարհէն եւ ի քաշ ազգաց *եւ ի մարտիկ գաւրացն զի ի թիկունս հասցեն. սակայն տոհմքն եւ ազգապետքն եւ նախարարքն եւ նահապետքն Պարթեւաց ոչ լինէին ունկնդիր. զի *միամտեալ եւ հաւանեալ եւ նուաճեալ էին ի տէրութիւնն Արտաշրի, քան ընդ տէրութիւն իւրեանց ազգատոհմին եւ եղբայրութեանն:

8 Սակայն առեալ Խոսրովու զբազմութիւն գաւրաց իւրոց, եւ որ ուստեք ուստեք եկեալ հասեալ էին թիկունս ազնականութեան նիզակակիցք գործոյն պատերազմի: 9 Իսկ իբրեւ ետես թագաւորն Պարսից զայն ամբոյս բազմութեան գնդի, զի մեծաւ ուժով դիմեալ եկեալ հասեալ էին ի վերայ նորա՝ ել եւ նա ընդ առաջ նոցա ի պատրաստութիւն պատերազմի: 10 Բայց սակայն ոչ կարաց ունել զդէմ նորա, փախստեալ լինէր առաջի նոցա. զհետ մտեալ կոտորէին զամենայն գաւրսն Պարսից, եւ դաշտացն եւ ճանապարհացն ցիր դիաթաւալ կացուցանէին եւ չարախտավատ վատնէին եւ անհնարին հարուածս ի վերայ հասուցանէին: 11 Եւ թագաւորն Հայոց դառնայր ի մեծ կոտորածէն *մեծաւ յաղթութեամբ եւ բազում աւարաւ եւ ցնծալից ուրախութեամբ ի կողմանսն Հայոց յԱյրարատ գաւառ, ի Վաղարշապատ քաղաք, մեծաւ ուրախութեամբ *եւ բարի անուամբ եւ բազում աւարաւ:

12 Ապա հրաման տայր *ընդ կողմանս կողմանս դեսպանս արձակել, հրովարտակս առնել, յեալն բագինս մեհենիցն ուխտաւոր լինել պատկերաց կողոց դիցն պաշտաման: 13 Սպիտակ ցլուք եւ սպիտակ նոխագաւք, սպիտակ ձիովք եւ սպիտակ ջորովք, ոսկեղէն եւ արծաթեղէն զարդուք, ի վերջաւորս փողփողեալս, նշանակապ պալարակապ մետաքսիւքն եւ ոսկովք պսակաւք եւ արծաթի զոհարանաւք, յանաթս ցանկալիս ակամբք պատուականաւք, ոսկով եւ արծաթով, ի հանդերձս պայծառս եւ ի զարդս գեղեցիկս, զիր ազգին Արշակունեաց զհայրենեացն պաշտամանց տեղիս մեծարէր: 14 Նա եւ հինգերորդ եւս հանէր յամենայն մեծամեծ *աւարացն ածելոց, եւ *մեծամեծ պարգեւս քրնացն շնորհէր: 15 Իսկ զաւրացն որ զիրեան էին՝ ետ պարգեւս եւ արձակեաց յիրմէ:

Բ

Բ. Իսկ ի գալուստ ամին միտոյ գար բագում կուտէր յոյժ, գումարտակ առնէր, գնոյն գար կոչէր, եւ եւս բագում քան գնոյն ասպատակ սփռեալ զկողմամբքն Ասորեստանի. մանաւանդ զի եւ գարք Տաճկաց ի թիկունս եկեալ էին. աւար առեալ զերկիրն ամենայն՝ քաջութեամբ դառնային յիրաքանչիւր տեղիս: 2 Եւ ամս մետասան ստէպ ստէպ գայս արինակ աւար առեալ՝ աւերէին զամենայն երկիր սահմանացն, որ ընդ Պարսից թագաւորութեամբն եւ ընդ իշխանութեամբն էր:

3 Իսկ իբրեւ գայն ամենայն չարիս ետես թագաւորն Պարսից, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ *նեղեցաւ, տառապեցաւ, տագնապեցաւ, տարակուսեցաւ, վարանէր յանձն իւր. առ ինքն կոչէր զամենայն թագաւորս եւ զկուսակալս եւ զնախարարս եւ զգաւրավարս եւ զպետս եւ զիշխանս իւրոյ տէրութեանն. ի խորհուրդ մտանէին. աղաչէր զամենեսեան՝ հնարս ինչ մարթել խնդրել գտանել. ազգի ազգի պարգես *խոստանայր. թերես ոք միայն *գոցի, ասէ, որ զվրիժուց հատուցուն խնդրել մարթասցէ. յերկրորդական գահ իւրոյ տէրութեանն մատուցանել խոստանայր, թէ միայն նախանձու մեծի ձեռն արկեալ հատուցէ ոք. բայց միայն աթոռովս ես ի վեր եղէց քան զնա, եթէ կարի յանարգաց ոք իցէ կամ ի պատուականաց. ազգի ազգի *պատիւս *եւ պարգես *եւ վարձուց հատուցունս շնորհել խոստանայր:

4 Արդ՝ ոմն ի միջոյ խորհրդեանն գլխաւոր նահապետ էր Պարթեւաց տէրութեանն, որոյ անուն էր Անակ. յոտն կացեալ, ի մէջ անցեալ՝ յիւրմէ ազգէն իբրեւ ի թշնամոյ վերայ խոստանայր վրէժ խնդրել:

5 Խաւսել սկսաւ ընդ նմա եւ ասէ. «Եթէ միայն գայդ նախանձ խնդրեսցես միանտութեամբ՝ զբնութիւնն պարթեւական, զձեր սեփական Պալիսան ի ձեզ դարձուցից, եւ քեզ թագ եղեալ փառաւորեցից, եւ երեսելի եւ փառաւոր ի թագաւորութեանս իմում արարից, եւ երկրորդ ինձ կոչեցից»:

6 Պատասխանի ետ Պարթեւն եւ ասէ. «Չմնացորդս ազգի իմոյ կեցուցես դու. այլ ես եւ եղբայր իմ հարագատ այսաւր հրաժարիմք ի քէն»:

7 Յայնմ ժամանակի հանդերձեցաւ կազմեցաւ Պարթեւն *եղբարքն իւրով հանդերձ, ընտանեալք կանամբք եւ որդուք եւ ամենայն աղխիւ իրեանց. չու արարեալ յուղի անկեալ, դէտ ակն կալեալ ճանապարհացն՝ ելեալ երթայր հատուածի պատճառաւ ի կողմանս Հայոց, իբրեւ թէ ապստամբեալ իցէ յարքայէն Պարսից: 8 Եկեալ յանդիման եղեւ թագաւորին Խոսրովու յՈւտի գաւառի, ի Խաղխաղ քաղաքի, ի ձմերոցս արքայութեանն Հայոց:

9 Իբրեւ ետես թագաւորն Հայոց՝ ցնծացեալ էլ ընդ առաջ նորա եւ մեծաւ խնդութեամբ ընկալաւ զնա. մանաւանդ իբրեւ կեղծաւորութեամբ եւ դաւով սկսաւ խաւսել ընդ նմա եւ զիւրոյ գալոյն հաւատարմութիւն ցուցանել: 10 «Վանս այնորիկ *եկի ես առ քեզ, ասէ, զի հասարակ զհասարակաց վրէժ խնդրել մարթասցուք»:

11 Արդ՝ իբրեւ ետես թագաւորն գայրն, զի դիմեալ եկեալ էր առ նա ամենայն ընտանեալքն հանդերձ, եւ մտերմութեամբ հաւատաց ի նա. յայնժամ տայր նմա պատիւ ըստ արինաց թագաւորաց, եւ հանէր նստուցանէր զնա յերկրորդ աթոռ *թագաւորութեանն. եւ զամենայն ժամանակս ձմերայնոյն ուրախութեամբ գաւորս ցրտաշունչ հողմաշունչ սառնամանեացն անցուցանէին:

12 Իսկ իբրեւ եկին հասին ատուրք ջերոտ հարաւահողմն գարուն դրանցն բանալոյ՝ *համբարձաւ թագաւորն ի կողմանցն յայնցանէ. եկին իջին յԱյրարատ գաւառ, ի Վաղարշապատ քաղաք. ի մինչդեռ ուրախութեամբ հանգուցեալ էին, ի միտ արկեալ թագաւորին՝ գումարտակ առնէր՝ անդրէն արշաւել ի կողմանս Պարսից:

13 Իբրեւ գայն լսէր Պարթեւն՝ զերդումն ուխտին յիշէր որ ընդ Պարսից արքային ուխտեալ էր: 14 Նա եւ զխոստմունսն յիշէր զպարգեւացն, եւ ի բուն աշխարհն փափագէր որ Պահլաւն կոչէր, եւ վատ խորհուրդ ի միտ արկանէր. առնոյր զթագաւորն մեկուսի նա եւ եղբայր իւր հարագատ՝ իբրեւ ի պատճառս ինչ զբաւսանաց, իբրեւ խորհուրդ ինչ խորհել ընդ նմա. եւ

գտուերսն պողովատիկս թերաքամեալս ունէին. յանկարծ յեղակարծումն ժամանակի գէնս վերացուցեալ՝ գթագաւորն դիաթաւալ կացուցեալ յերկիր կործանէին: 15 Անդուստ ուստենն իրագգած *եղեալ *իրաց որ եղեն՝ գոյժ աղաղակի ամբոխին թանձրանայր. մինչ այս մինչ այն՝ նոքա հեծեալ յիրաքանչիւր երիվարս փախստական լինէին:

16 Իսկ իբրեւ գայն գիտացին նախարարք հայակոյտ գաւրացն՝ գունդ գունդ հատանէին, զկնի լինէին. ոմանք ընդ ցամաքն աճապարեալ, հասանել ի խելս կամրջացն առ դրունս Արտաշատ քաղաքի: 17 Ջի գետն Երասխ յարուցեալ գայր լի դարիւ եւ դարիւ, սառնահալ, ջրակուտակ, ձիւնասոյգ, ձիւնախաղաղ բագնութեամբն յաւորս իւրոյ պղտորութեանն: 18 Կէսքն անցեալ ընդ կամուրջն Վաղարշապատ քաղաքի, գոր եւ կամուրջ Մեծամարի կոչեն՝ աճապարէին հասանել յառաջ մի ի խելս կամրջին Արտաշատու: 19 Ի կիրճս ճանապարհացն արգելին գնոսա, ի մէջ արարեալ գնոսա՝ ի Տափերական կամրջացն գէտավէժ առնէին գնոսա: 20 Եւ ինքեանք անդրէն դարձեալ՝ վայիւք, ճշովք եւ ողբովք, եւ ամենայն երկիրն ժողովեալ գթագաւորն աշխարէին:

21 Եւ մինչ դեռ *ջերմ *ոգիքն ի ծոցոյն չեւ էին թափեալ, եւ շունչ վախճանին չեւ էր հասեալ՝ հրաման տայր գագգատոհմն սատակել: 22 Յայնժամ սկսան սատակել եւ *կոտորել. մինչեւ ոչ թողին յերիտասարդաց մինչեւ յայն՝ որ բնաւ գաջ եւ գձախ ոչ գիտէր. նաեւ զիգական տոհմն մաշէին ի սուր սուերի իւրեանց: 23 Բայց միայն երկուս մանկունս փոքրկունս յորդոցն Պարթեւին պրծեալ ոմն ապրեցուցանէր ի ձեռն դայեկաց ուրումն. զմին ի կողմանս Պարսից, եւ զմին ի կողմանս Յունաց առեալ փախչէին:

Գ

Գ. *Եւ եղեւ իբրեւ լուսւ գայս ամենայն թագաւորն Պարսից՝ զուարճանայր, զուարթանայր, տաւն *մեծ ուրախութեան առնէր գաւրն գայն, եւ բագում ուխտ ատրուշանացն կատարէր: 2 Չարաժողով լինէր, խաղայր գնայր, ասպատակ սփռէր գկողմամբք Հայաստան աշխարհին. գխաւստն եւ գանաստն, գծեր եւ գտղայ, գերիտասարդ եւ գմանուկ առ հասարակ խաղացուցանէր ի գերութիւն:

3 Անդ ոմն պրծեալ ապրեցուցանէր ի հինէ անտի յորդոցն Խոսրովու թագաւորին Հայոց՝ մանկիկ մի փոքրիկ, անուն Տրդատ. առեալ դայեկացն փախուցեալ ի դոռն կայսեր ի կողմանս Յունաց: 4 Եւ գերկիրն Հայոց *այնուիտեւ եկեալ արքային Պարսից յիւր անուն գտեղիսն անուանէր. եւ գգաւրսն Յունաց փախստական արարեալ հալածական տանէին մինչեւ ի սահմանս Յունաց: 5 Վիհս փոսացուցեալ՝ սահմանս հաստատէին, եւ տեղոյն անուն եղեալ Գրունս Փոսից, առ տեղեան որում Սոյգն կոչէին: 6 Եւ գայլ մարդիկ երկրին *խաղացոյց, եւ գաշխարհն յինքն գրաւեաց:

7 Արդ՝ երթեալ, սնեալ եւ ուտեալ Տրդատէս առ կոմսի ումենն Լիկիանէս անուն կոչեցելոյ: 8 Իսկ որդի Պարթեւին որ ի կողմանս Յունաց գաղթեաց՝ սնանէր եւ ուսանէր ի Կեսարիայ Կապադովկացոց քաղաքին. եւ մերձաւորեալ գնա սնոյց դայեկաւք երկիւղին Քրիստոսի. եւ ուտեալ եւս գքրիստոսական դպրութեան հանգամանս ընտանի եղեալ գրոց Աստուծոյ. եւ մերձեալ յերկիւղ Տեառն, որոյ անուն ճանաչէր Գրիգորիոս: 9 Իբրեւ տեղեկացաւ ի դայեկացն հայրենի գործոցն որ եղեալն էին՝ ել եւ գնաց առ Տրդատիոս ըստ հեշտ պաշտաման: 10 Եւ թաքուցանէր գանձն, եւ գայն ինչ ի վեր ոչ հանէր, թէ ո՛յր, կամ ուտի՛, կամ ո՛րպէս, կամ գիա՛րդ. գանձն ի ծառայութիւն տուեալ ի հնագանդութեան պաշտէր առաջի նորա:

11 Ընդ ժամանակս ընդ այնոսիկ իշխանն Յունաց ի հալածել կայր *գեկեղեցի Աստուծոյ: 12 Իսկ *իբրեւ գգացեալ Տրդատիոս վասն Գրիգորի, թէ Քրիստոսական պաշտամանն հաղորդ է՝ *սկսեալ այնուիտեւ պատուհասակո՞ծ առնէր գնա, եւ ագգի ագգի արհաւիրս արկանէր ի վերայ նորա. բագում անգամ ի բանդս եւ ի կապանս տանջանաւք նեղէր գնա՝ թողուլ ի բաց լինել նմա յերկրպագութենէն Քրիստոսի, եւ ի հնագանդութիւն դառնալ նմա * դիցն սնտեաց եւ պղծութեանն պաշտաման:

Դ

Դ. *Յաւորս ժամանակացն այնոցիկ զաւրաժողով լինէր իշխանն Գթաց, եւ բազում գունդս զաւրաց ժողովեալ՝ գայր տալ մարտ պատերազմի ընդ իշխանին Յունաց: 2 Պատգամս յէր արինակաւս այսոիկ, եթէ «Ընդէ՛ր բնաւ ելանենք խառնամխի ի պատերազմ՝ սպառել զգաւրս մեր, եւ վտանգ եւ տագնապ միանգամայն աշխարհի հասուցանենք. ես աւասիկ ախոյեան ելանեմ քեզ ի մերոց զաւրաց աստի, եւ դու ինձ ի յունականաց այտի. հասցուք եկեացուք ի մարտի տեղի. եթէ ես գրեզ յաղթահարեցից՝ Յոյնք ինձ հնազանդեսցին ի ծառայութիւն. եւ թէ դու ինձ յաղթեսցես՝ մեր կեանքս քեզ նուաճեսցին եւ հնազանդեսցին. եւ առանց արեան եւ կոտորածոյ լիցի շինութիւն կողմանցս երկոցունց»:

3 Եւ իբրեւ *գայն ամենայն լուաւ թագաւորն Յունաց՝ երկեաւ. քանզի արինաւք կազմութեամբ, գունդ առ գունդ ճակատել ոչ առնուին յանձն, եւ ըստ պատգամին պատշաճի ոչ կարէր ունել յանձին. քանզի տկար էր յոսկերաց զաւրութեամբ. սրտաթափ եղեալ զարհուրեցաւ, քանզի ոչ գիտէր, զի՛նչ տացէ բանիցն պատասխանի:

4 Յայնմ ժամանակի *հրաման տայր թագաւորն՝ հրովարտակս եւ դեսպանս առնել առ իշխանս եւ զաւրս զաւրութեան իւրոյ, զի ուր եւ իցեն՝ առ նա հասանիցեն վաղվաղակի: 5 Յայնմ ժամանակի իշխանք եւ զաւրք եւ նախարարք առ նա հասանէին վաղվաղակի: 6 Առեալ եւ Լիկիանէ *գբուն գունդն որ ընդ իւրով ձեռամբն էր՝ փութայր հասանէր ի տեղի պատերազմին՝ յանդիման լինել *թագաւորին, եւ Տրդատէս ընդ նմա:

7 Եւ մինչ դեռ գային գունդք զաւրացն՝ դէպ եղև նոցա զալ մտանել ի նեղագոյն տեղի մի, յառուամէջս այգեստանոյն, ի փողոցամէջս համբարոցացն, առ դրունս քաղաքին. քանզի զդրունս քաղաքին աղխեալ էր, զի ժամ էր հասարակ գիշերոյ: 8 Իբրեւ ոչ գտաւ խար երիվարաց զաւրուն բազմութեան դարման կերակրոյ մինչեւ ի մէջգիշեր՝ հայեցեալ տեսանէին ի գուարափակ քաղաքորմի միոջ, զի խստահամբար մթերեալ էր. եւ ոչ ոք կարաց ձգել զձեռն իւր վասն որոնք բարձրութեան: 9 Յայնժամ Տրդատէս ելեալ եւ իջեալ՝ հոսէր ընկենոյր բարդս բարդս ի մէջ զաւրացն մինչ ի լիութիւն բաւականի: 10 Նա եւ զհամբարապանսն իսկ եւ բազումս ի շանց յայսկոյս որոնք ընկենոյր ի մէջ զաւրացն, եւ ինքն անդրէն ելեալ իջանէր:

11 Ջայն ամենայն ոյժ պնդութեան տեսեալ Լիկիանէս զարմացաւ: 12 Իսկ իբրեւ այգն զառուատն մերկացաւ՝ դրունք քաղաքին բացան, եւ զաւրքն *ամենայն առ հասարակ ի ներքս մտանէին. եւ Լիկիանէս յանդիման լինէր թագաւորին, եւ ամենայն մեծամեծքն եւ սպարապետքն եւ զաւրագլուխքն եւ իշխանքն:

13 Ապա կաց պատմեաց թագաւորն *իշխանացն զամենայն պատգամս թագաւորին Գթաց: 14 Յայնժամ խաւսել սկսաւ Լիկիանէս ընդ արքային եւ ասէ. «Մի՛ ինչ զարհուրեսցի սիրտ տեսն ինոյ. զի գոյ աստ այր մի ի դրան քում, զի իրքդ այդ նովաւ վճարին. Տրդատէս *անուն նորա, ի տոհմէ թագաւորին Հայոց աշխարհին»:

15 Եւ կաց պատմեաց *գերեկորին զգործս քաջութեան նորա: 16 Յայնժամ հրաման *ետ, եւ ածին զՏրդատիոս յանդիման թագաւորին. եւ պատմեաց նմա կարգաւ զամենայն: 17 Յայնժամ ժամ ետուն կազմութեան մարտի՝ առ ի ժամ վաղուի գմիմեանս տեսանել պատերազմաւ: 18

Իսկ ի միտում ատորն ընդ այգն ընդ առուատն հրամայեաց արկանել ծիրանիս. եւ զարդարեցին զՏրդատիոս ի զարդ կայսերական, արկեալ *գնովա գնշան թագաւորութեանն. եւ ոչ ոք գիտէր վասն նորա. հրաման ել ամենեցուն, թէ ինքն իսկ կայսրն իցէ: 19 Եւ նորա առեալ զգունդն զաւրաց բազմութեան՝ ի ձայն փողոյ տագնապաւ յառաջ մատուցանէր մինչեւ յանդիման թշնամեացն: 20 Իբրեւ յանդիման եղեն միմեանց կայսերակերպն *եւ թագաւորն՝ մտաւ ի կուշտ արարեալ երիվարացն ի միմեանս հասանէին. անդ յաղթահարէր կայսերակերպն զթագաւորն. ձերբակալ *արարեալ՝ ածեալ յանդիման առաջի կայսերն կացուցանէր:

21 Յայնժամ մեծացոյց յոյժ թագաւորն զՏրդատիոս, եւ մեծամեծ պարգեւս *ետ նմա. թագ կապեաց ի գլուխ նորա եւ ծիրանեաւք զարդարեալ մեծացոյց գնա, եւ կայսերակերպն զարդոյ

շքեղացուցեալ մեծարեաց գնա. եւ գումարեաց ի ձեռս նորա զաւրս բազումս յաւգնականութիւն նմա, եւ արձակեաց յիրական աշխարհն Հայոց:

22 Եւ յետ մարտին յաղթութեան քաջութեանցն զոր արար՝ դարձեալ լինէր ի կողմանցն Յունաց Տրդատ արքայ Հայոց մեծաց: 23 Խաղաց գնաց թագաւորն ի կողմանս Հայոց, եւ եկն եգիտ անդ *զաւրս բազում Պարսից, զի զաշխարհն յինքեանս գրաւեալ էին ի ծառայութիւն. զբազումս կոտորէր, եւ զբազումս փախստականս արարեալ ի կողմանս Պարսից արկանէր. եւ զհայրենեացն տէրութիւն յինքն *նուաճեաց, եւ զաւրացաւ ի վերայ սահմանաց նորա:

Ե

*Ե. Յառաջին ամին Տրդատայ արքայութեանն հայոց մեծաց, խաղացին եկին հասին յԵկեղեաց գաւառ, ի գեղն Երիզայ, ի մեհեանն Անահտական, զի անդ գոհս մատուցեն. եւ իբրեւ կատարեցին զգործն անարժանութեան՝ իջին բանակեցան առ ավին գետոյն գոր Գայն կոչեն:

2 Իբրեւ եկն եմուտ ի խորան *անդր եւ յընթրիս բազմեցաւ, եւ իբրեւ ընդ գինիս *մտին՝ հրաման ետ թագաւորն Գրիգորի, զի պսակս եւ թաւ ոստս ծառոց նուէրս տարցի բազմին Անհատական պատկերին: 3 Այլ նա ոչ առնոյր յանձն պաշտաւնատար լինել դիցն երկրպագութեան:

4 Յայնժամ խաւսել սկսաւ թագաւորն ընդ Գրիգորի եւ ասէ. «Այր մի աւտարական եւ անաշխարհիկ՝ եկիր յարեցար ի մեզ, եւ զիա՞րդ իշխես պաշտել *գԱստուածն զայն, զոր ես ոչ պաշտեմ»: 5 Եւ առ այն ար *պահել հրամայեաց: 6 Եւ ի վաղիւ անդր հրաման ետ, եւ ածին զԳրիգորիոս առաջի թագաւորին:

7 Խաւսել սկսաւ թագաւորն ընդ Գրիգորի եւ ասէ. «Այսչափ ամբ են, զի տեսի ես զքեզ, եւ յամենայն զարութենէ քումնէ ծառայեցեր դու ինձ միամտութեամբ. եւ ես գոհ էի զվաստակոց քոց եւ ունէի ի մտի կեցուցանել զքեզ. ընդէ՞ր ոչ առնես զկամս իմ»:

8 Ետ պատասխանի Գրիգորիոս եւ ասէ. «Հրամայեալ է յԱստուծոյ, զի Ծառայք հնագանդ լիցին մարմնաւոր *տերանց, որպէս արեւն է, որպէս եւ դուդ իսկ վկայեցեր ինձ, զի ծառայեցի քեզ յամենայն զարութենէ իմնէ: 9 Այլ զԱստուծոյ զպատիւն եւ զպաշտաւն ոչ ունեք *վայել է տալ. զի նա միայն է արարիչ երկնից եւ հրեշտակաց, որ փառաւորիչք են մեծութեան *նորա, եւ երկրի եւ մարդկան, որ ի նմանէ են ստեղծեալ. որոց պարտ է պաշտել զնա եւ առնել զկամս նորա. եւ այլ ամենայն որ է ի նոսա, որ ի ծովու եւ ի ցամաքի»:

10 Արքայ ասէ. «Գիտասցի՞ր, զի ապախտ արարեր *զվաստակսն զոր ինձն վաստակեցեր, որում ես եմ վկայ: 11 Արդ՝ փոխանակ կենացն զոր պարտ էր առնել քեզ՝ յաճախեմ քեզ նեղութիւնս, եւ փոխանակ պատուին՝ անարգանս. եւ փոխանակ բարձ տալոյ եւ յառաջ ձգելոյ՝ բանդ եւ կապանս, եւ մահ՝ որ հատանէ զյոյս կենաց մարդկան, եթէ ոչ առնուցուս յանձն *դիցն պաշտաւն մատուցանել, մանաւանդ այսմ մեծի Անահտայ տիկնոջս, որ է փառք ազգիս մերոյ *եւ կեցուցիչ, զոր եւ *թագաւորք ամենայն պատուեն, մանաւանդ թագաւորն Յունաց , որ է մայր ամենայն զգաստութեանց, բարերար ամենայն մարդկան բնութեան, եւ ծնունդ է մեծի արին Արամագոյս»:

12 Ասէ Գրիգորիոս. «Ես քեզ միամտութեամբ վաստակեցի. ինձէն երբեք զիմ վաստակս ապախտ ոչ արարից. զի եւ զքեալ է յԱստուածոյ, եթէ Ծառայեցեն մարմնաւոր տերանց. զի այնմ տէր է հատուցանող բարեաց. զի ոչ ինչ ակն ի քէն ունէի եթէ հատուցես ինձ, այլ յԱրարչէն, որոյ են ստացուածք իւր, երեւելի եւ աներեւոյթ *արարածք ամենայն:

13 Այլ վասն որոյ ասեսն, թէ *նեղութիւն յաճախեմ քեզ փոխանակ կենաց՝ հանելով զիս յայսց կենաց ահա յաճախես ինձ զպատրաստեալ ուրախութիւնն Քրիստոսի. այն որոյ տէրութիւնն յախտենից է, եւ արքայութիւնն ոչ անցանէ, եւ բարիքն ոչ պակասեն:

14 Եւ փոխանակ *պատուին որ ասես անարգանս՝ շնորհես ինձ զպատիւն հրեշտակաց, փառաւորչաց Արարչին իւրեանց ցնծութեամբ:

15 Եւ որ ասեսդ, թէ փոխանակ բարձ տալոյ եւ յառաջ ձգելոյ ի *բանտ եւ ի կապանս արկանեմ՝ երանի է ինձ, զի առից յանձն զարիւնակ կապանաց Տեսոն ինոյ. եւ ընդ նմին *ուրախ եղէց եւ ցնծացայց յաւոր զալստեան նորա: 16 Եւ մերժելով ի քոց բազմականացդ՝ ահա արկանես ինձ բազմականս առ հարն հաւատոյ Աբրահամու, եւ ընդ արդարսն ամենայն, որ ուրախ լինելոց են յարքայութեանն Աստուծոյ:

17 Եւ որ սպառնասդ ինձ մահու՝ ահա խառնես զիս ի գունդն Քրիստոսի, ուր *են ամենայն կոչեցեալքն, հարքն եւ արդարք , եւ մարգարէքն եւ առաքեալքն, մարտիրոսքն եւ ամենայն ընտրեալքն:

18 Այլ որ ասեսդ, եթէ մահուամբ գոյս հատանեն կենաց՝ որպէս քո յոյսդ հատեալ է, եւ ամենայն աստուածապաշտաց եւ աստուածասիրաց յոյսն գաւրացեալ է: 19 Իսկ որ միանգամ են իբրեւ զքեզդ, որ պաշտէք զկուռս համերս եւ անշունչս, ձեռագործս մարդկան՝ *արդարեւ *իսկ էք յուսահատք ի ճշմարիտ կենաց անտի Աստուծոյ:

20 «Այլ գոր դուդ կոչես մեծ Անահիտ տիկին՝ լեալ իցեն *արդեաւք մարդիկ որ յայնժամ երբեմն ժամանակի: 21 Քանզի դիցապաշտ կախարդութեամբ *զմարդիկն *որ յայնժամն էին, ցնորիք կերպս ի կերպս լինելով դիւացն՝ հաւանեցուցին մեհեանս շինել եւ պատկերս կանգնել եւ երկիր պագանել: 22 Որ ոչ իսկ *են, ո՛չ չար եւ ոչ բարի ունեք ինչ կարեն առնել. ո՛չ պատուել *կարեն զպաշտարանեայս իրեանց, եւ ոչ անարգել զթշնամանադիրս իրեանց. գոր դուքն ցնորեալ պաշտէք յափշտութիւն մտաց ձերոց: 23 Եւ փոխանակ Աստուծոյ, յորոյ ի բարիսդ վայելէք՝ պաշտէք *զփայտեղէնսդ եւ *զքարեղէնսդ *եւ *զոսկեղէնսդ *եւ զարծաթեղէնսդ, գոր Աստուծոյ կարգեալ է ի սպաս եւ ի պէտս եւ ի փառաւորութիւն մարդկան:

24 Իսկ ինձ լիցի ամենայն հնազանդութեամբ *եւ ամենայն միանտութեամբ եւ երկիրդիւ պաշտել զԱստուած արարիչ եւ զՈրդին հաստիչ եւ զՀոգին կազմիչ արարածոց, որ արար զամենայն, եւ եղծանել կարէ, եւ դարձեալ նորոգէ ողորմութեամբ իրով: 25 Այլ մեր կեանքս չեն յուսահատութեամբ. զի պաշտենք զկենդանին, որ կարող է կենդանութիւն տալ մեզ, յորժամ եւ կամի. զի թէպէտ եւ մեռանիմք՝ կենդանի ենք: 26 Չի որպէս որդին Աստուծոյ մեռաւ եւ եկեաց՝ եւ մեզ եցոյց արիւնակ կենդանութեան յարութեամբն իրով. զի *որ մեռանիմքս վասն նորա՝ լինելոց ենք կենդանիք, յորժամ յայտնեսցի թագաւորութիւն Արարչին առ արարածս իւր, յորժամ խնդրեսցէ զվրէժ ամբարշտութեան, անաշառ դատաստանան ստուգութեամբ պահանջեալ յամենեցունց առ հասարակ»:

27 Արքայ ասէ. «Որ ասացերդ. թէ ի քէն ակն ոչ ունէի եւ *ոչ պիտի իսկ՝ ես գիտեմ զի մահ խնդրես դու եւ անդէն ի գերեզմանի զհատուցումն քեզ, ուր են իսկ առաջինքն որ մեռանն. վաղվադակի յղեմ զքեզ՝ ուր կամիսն երթալ: 28 Կամ ո՞վ այն Քրիստոսն իցէ. ցո՛յց ինձ, զի գիտացից. ո՞ այն որ իցէ հատուցանող վաստակոցն քոց, գոր կոչես դու արարիչ. միթէ նա՞ որ իցէ շահապետ գերեզմանաց, որում դուն ցանկաս հասանել, կամ բանդակալ *կապանաց քոց *նա՞ իցէ արձակիչ»:

29 Եւ ո՞ր իցեն արդեաւք անպակաս ուրախութիւնքն գոր ասես, եւ կամ զի՞նչ գալուստն իցէ, ոչ գիտեմ. կամ զի՞նչ հրեշտակք իցեն, գոր ասես, կամ զի՞նչ *յոյսն ձեր իցէ եւ մեր յուսահատութիւնն. ա՛րդէ, դու ասա՛ ինձ զայս ամենայն մեղմով: 30 Այլ ոչ թողից քեզ զանարգանս դիցն գոր թշնամանեցեր գնտա. զի ասացեր, բա՛ս, մարդիկ են, եւ ի մահկանացու բնութիւն իջուցեր գնտա. եւ անհնարին թշնամանս գոր եղեր դիցն *եւ կամ մեզ իսկ թագաւորացս. զի ասացեր. եթէ խելագարք են թագաւորք որ պաշտեն գնտա»:

31 Գրիգորիոս ասէ. «Քրիստոս է որդի Աստուծոյ, յորոյ ի ձեռն * արար նա զաշխարհս եւ կազմեաց. դատիչ կենդանեաց եւ մեռելոց, տէր եւ հատուցանող բարերարացն բարիս եւ չարարարացն չարիս միանգամայն»:

32 Նա, որպէս ասացեր իսկ դու, արդարեւ շահապետ է *գերեզմանաց եւ պահապան. զի իբրեւ մեռաւ նա կամաւքն իրովք եւ եմուտ ի գերեզման, որ պահէ *զոսկերս ամենայն մարդկան, եւ յարութեամբն իրով եցոյց եւ յայտնի արար *զյարութիւն մեռելոց. զի ինքն իսկ է յարութիւն եւ կեանք, եւ յարուցիչ եւ նորոգիչ ամենայն մարմնոց. եւ պահէ զշունչս մարդկան կենդանիս: 33 Վասն զի նա ինքն է կենդանութիւն, զի նորոգեսցէ զշունչս մարդկան՝ զգեցեալ նովին մարմնով. եւ ապա յայտնի արասցէ ըստ իւրաքանչիւր վաստակոցն զիւրաքանչիւր հատուցմունս. զի նա արձակեսցէ զկապեալս ի տանէ կապանաց կռապաշտութեան, որ կապեալ են ի մեղս, եւ խզեսցէ զշոթայս անարեւնութեան՝ որ են իբրեւ զքեզդ: 34 Իսկ յայդպիսի կապանաց, գոր դուդ սպառնաս՝ սովոր է յայտնել *զողորմութեան զշնորհս եւ փրկել զյուսացեալս իւր:

35 Եւ անպակաս ուրախութիւնքն այն են, յորժամ զիւր սիրեցեալսն եւ զկոչեցեալսն եւ զհրաւիրեալսն եւ զպատուիրանապահսն անմահացուցէ յիւր Աստուածութիւնն, եւ զմեղաւորսն անմահացուցէ ի տանջանսն յափտենից: 36 Եւ գալուստն այն է, յորժամ գայցէ

առնել գայս ամենայն: 37 Եւ հրեշտակքն այն են, որ սպասատորքն են նորա մեծութեանն եւ Աստուածութեանն, մշտնջենաւոր արքայութեանն:

38 Իսկ մեր յոյսն այսմ ակն կալեալ սպասէ. եւ ձեր յուսահատութիւն այն է, զի ոչ ճանաչէք զԱրարիչն ձեր, որ պահանջէ *ի ձէնջ վասն այնորիկ, զի ոչ ելէք ի խնդիր Տեառն Արարչին ձերոյ, եւ ոչ ծանեայք զնա: 39 Արդարեւ իսկ իբրեւ զձիս եղէք կամ իբրեւ զջորիս, զի ոչ գոյ ի նոսա իմաստութիւն, եւ քան զեզն եւ զէջ եւս պակասամտագոյն *գտայք, զի ոչ ծանեայք զձեր հաստիչն. որ ի ժամանակի իրում *ի սանձս եւ ի դանդանաւանդս ճմլեացէ զկգակս ձեր, որ առ նա դուք ոչ մարթայցէք մերձենալ:

40 Այլ գոր սասցերն, թէ դիցն թշնամանս եղիր, զի՞նչ ինչ *արդեալք իցէ նոցա այն թշնամանք՝ որ երբեք եւ պատուելոյն ուրուք զնոսա ոչ զգան. զի ի ձեռաց մարդկան են *ստեղծեալք, եւ ի խնուացնոր կարծեաց *յերագոց իցեն հաստեալք եւ եղեալք: 41 Քանզի յանդրիագործ պատկերաց առաջին մարդկանն հրապուրեցան գործել գայն, յոր եւ անդէն իսկ մոլորեցան, կուրացեալք ի լուսոյ Արարչին: 42 Իսկ որ զնոսայն պաշտեն՝ յիրաւի են իբրեւ զանասունս. զի Բերան է նոցա, եւ ոչ խաւսին. աչս ունին, եւ ոչ տեսանեն. ականջս ունին, եւ ոչ լսեն. ունչս ունին եւ ոչ հոտոտին. ձեռս ունին, եւ ոչ շաւշափեն. ոտս ունին, եւ ոչ զնան, եւ ոչ զոյ *շունչ ի բերանս նոցա: 43 Նման նոցա եղիցին *որք արարին զնոսա, եւ ամենեքեան ոյք յուսացեալ են ի նոսա»:

Չ

Չ. Խաւսել սկսաւ թագաւորն եւ ասէ. «Քանի՞ցս անգամ տուեալ է քեզ խրատ եւ պատուէր, զի մի՛ երկրորդեցես առաջի իմ զհաստուածս բանիցդ առասպելաց, զոր յառնեալ եւ ուսեալդ ես, զոր ոչդ վայել է քեզ խաւսել. վասն որոյ ես խնայեցի ի քեզ՝ *իբրեւ ի վաստակաւոր, զի եկեցես ի կարգ ուղղութեան՝ պաշտել զդիւսն: 2 Չորոց դու առեալ գնոցա պատիւն՝ ունպէտ կարդաս արարիչ. եւ որ են իսկ ճշմարտի արարիչ՝ թշնամանես, եւ գմեծն Անահիտ, որով կեայ եւ զկենդանութիւն կրէ երկիրս Հայոց. եւ ընդ նմին եւ գմեծն եւ զարին Արամագդ, զարարիչն երկնի եւ երկրի. ընդ նմին եւ *գայլ աստուածսն կոչեցեր անշշունչս եւ աննոունչս. եւ ի մեզ եւս ձգտեցար դնել թշնամանս, համարձակեցար ասել ձիս եւ ջորիս: 3 Եւ քանզի զամենայն թշնամանս յաճախեցեր, մինչ իշխեցեր եւս մեզ ասել անասունս՝ արդ ես արկից գքեզ ի տանջանս եւ եղից դանդանաւանդ ի կզակս քո. զի *գիտասցես *եթէ ի սին բանից քոց, զոր *յաճախեցեր առաջի իմ ասել՝ *վաղվաղակի եղեն քեզ արդիւնքն: 4 Եւ այս, ասէ, մեծ է ինձ, որ խաւսեցայս ընդ քեզ *եւ մեծարանս եղի քեզ, եւ դու ետուր ինձ պատասխանի *իբրեւ ընկերի»:

5 Եւ ետ կապել գնա ձեռս յետս, եւ արկանել գայլ ի բերան նորա. եւ ետ կախել շառաշեղս աղի ի վերայ ողին նորա, եւ տալ զելոցս կրծից նորա, եւ արկանել առասանս ի կապս կրծից *զելարանացն, կապել եւ համբառնալ ի բարձրաւանդակ տանիս ապարանից որմոյն մենքենայիւր: 6 Եւ կայր պրկեալ կապեալ այնպէս զաւուրս եաւրն: 7 Եւ *յետ եաւրն աւուրն ետ հրաման, եւ լուծին գնա ի չարաչար եւ ի դառն կապանացն, եւ ածին կացուցին առաջի նորա:

8 Սկսաւ հարցանել գնա, թէ «Չիա՞րդ կարացեր ժուժալ, տոկալ, տեւել, մնալ եւ հասանել մինչեւ ցայսաւր: 9 Եւ կամ առե՞ր գշափ, թէ արդարեւ իբրեւ զէշ եւ իբրեւ զջորի այնպէս ըստանձնեալ բեռինս պահեցեր եւ ետեղակալ կացեր դու բեռամբն հանդերձ: 10 Վասն զի իշխեցեր դու թշնամանել զդիւսն թէ անշարժ են՝ վասն այտորիկ հատուցին քեզ զայսպիսի պատուիսս: 11 Իսկ արդ՝ եթէ ոչ առցես դու յանձն պաշտաւն տանել դիցն, եւ յաճախեցես դու ի նոյնպիսի թշնամանս աստուածոցն՝ եւ այլ եւս չարք չարագոյն անցք անցանիցեն ընդ քեզ»:

12 Գրիգորիոս ասէ. «Վասն *դիցն թէ ասես, զոր կոչես դու աստուածս՝ * ստոյգ իսկ են հաստուածք. վասն զի *հաստեալք են ի մարդկանէ, եւ եղեալք պատկերք ի ձեռաց ճարտարի. ոմն փայտեայք են *եւ ոմն քարեայք. ոմն են պղնձիք եւ ոմն են արծաթիք եւ ոմն ոսկիք. ոչ խաւսեալ նոցա երբեք *եւ ոչ իմացեալ եւ ոչ գմտաւ *ինչ ածեալ, ոչ վասն քո *եւ ոչ *վասն իմ: 13 Եւ *դու ինքնին իսկ քեզէն վկայես ինձ, թէ ոչ երբեք ասացեալ է նոցա ցքեզ զայդ վասն իմոյ տանջելոյս *ի քէն. եւ կամ *բնաւ արդեալք իմացա՞ն քարինք անմոունչք զցաւս մարդկան:

14 Այլ վասն որոյ կապեցեր ինձ աղ, զի կտտեցայց ես կապանաւք՝ յուսամ ես ի Տէրն իմ, որոյ են ստացուածք իւր երկինք եւ *երկիր, եւ յՈրդին համագործ եւ ի Հոգին բարեխաւս, զի համեմեցեն զանհամութիւնս իմ ստուգութեամբ աղին ճշմարտութեան որ ոչ անցանէ: 15 Եւ ինձ տացէ զամենահեշտ լուծն խոնարհութեան թեթեւութեան պարգեւացն, որ ոչ անցանէ յաւիտեանս յաւիտենից. որ բարձրացուցանէ զխոնարհս իւրով մարդասիրութեամբն *յայն յանսպառ եւ յանվախճան հատուցմունսն, յանկէտ եւ յանժամանակ, յանթի յաւուրն ընտրութեան դարին մտելոյ եաւրներորդին, իբրեւ հանգուցանէ զամենայն վաստակաւորս իւր եւ պարգեւեցէ իւրով մեծութեամբն:

16 Իսկ որ պաշտեն զկոռս քարեղէնս՝ *ասէ մարգարէն վասն նոցա, թէ Իջցեն որպէս զվէնս ի ջուրս բագումս: 17 Իսկ *որ զփայտակերտ քանդակեալսն պաշտեն՝ այսպէս ասէ վասն նոցա, թէ Հուր վառեցաւ ի վերայ ամենայն փայտի ազարակի, եւ այրեցէ զնեղաւորս, եւ մի՛ շիջցի *:

18 Իսկ որ պաշտեն *գարծաթեղէնս եւ զոսկեղէնս՝ այսպէս ասէ. Արծաթ նոցա եւ *ոսկի նոցա մի՛ կարացէ փրկել գնոսս յաւուր բարկութեան Տեառն. որ կարողն է կախել նոցա բեռինս ծանրութեան եւ ամենայն դիմադարձաց *եւ մեղաւորաց, որ իբրեւ զքեզդ իցեն ամբարիշտք»:

Է

Է. Եւ յետ այտորիկ հրամայեաց կախել զնա գլխիվայր գմիոյ ոտանէն. զի մինչ դեռ *կայցէ գլխիվայր՝ ծխեսցեն ի ներքոյ նորա աղբ, եւ արբցէ զան սաստիկ բրաւք դալարովք: 2 Եւ տանջեցին զնա տասն այր՝ ըստ հրամանի թագաւորին. եւ կայր նա կախեալ այնպէս ամուրս եաւթն:

3 Արդ՝ *մինչ դեռ կայր նա կախեալ՝ սկսաւ խաւսել *ի կախաղանին այսպէս. «Գոհանամ զքէն, Տէր, որ արժանի արարեր զանարժանութիւնս ին՝ քոյոյ պարգեւիդ. զի ի սկզբանէ իսկ սիրեցեր զստեղծուածս ձեռաց քոց, եւ ետուր *գվափկութիւն անաշխատ հանգստեան դրախտին վայելչութեան. անմահս, անցաւս, անանց կենաց վիճակացն ուրախութեան պատրաստեցեր՝ *եթէ կացեալ էաք ի պատուիրանին, զոր եղեր *ի ծառոյն չճաշակելոյ. զի ասացեր, թէ Մի՛ ուտիցէք յայդմ ծառոյ, զոր պատուիրեցի չուտել ի դմանէ * . իբրեւ *ոչ թէ ծառն անուանեալ կենաց՝ կարէր տալ կենդանութիւն առանց քոյոյ բանիդ հրամանի կամացդ բարերարութեան, որ է *կամք քո *եւ բանդ եւ բարերարութիւնդ՝ միածին Որդիդ, ծնունդ Աստուածութեան քո. եւ Հոգիդ սուրբ, որ ի քէն բղխէ լնու զամենայն տիեզերս, որ է ընդ քեզ եւ ընդ միածնիդ յԷութեանդ քում:

4 Չի եթէ կացեալ էաք ի պատուիրանիդ քում, Տէր , եւ պահեալ էր *գպատուիրանս, զոր եղեր վասն լաւութեան հանդիսի փորձութեան մերոյ՝ շնորհեալ լինէր քո մեզ զկեանս անցաւս, անաշխատս, անբիծս, անհոգս, անտրտումս, առանց ծերանալոյ: 5 Եւ յետ սերելոյն եւ բազմանալոյն, որ պատուիրեցեր կեալ մարմնատրապէս, անամաւթ փառաւրն գգեցեալ իբրեւ հանդերձի ի դրախտին քում, յոր եղեր զմեզ, եւ յետ այնորիկ, որպէս յետ սրբութեան ամուսնութեան եւ որդի ծնանելոյ Ենովքայ, վերացուցեր զնա *ի կարգս հրեշտակաց յուրախութեան վիճակն անմահութեան. արդ՝ եթէ կացեալ *էաք ի պատուիրանիդ ի քում հրամանի՝ ցուցեր դու մեզ արինակ գԵնովք , զի եւ զմեզ *յետ ի դրախտին *վայելից եւ յետ երկրաւոր կարգացս՝ յանմահութիւն փոխեալ լինէր *քո զմեզ իբրեւ գԵնովք ի կարգս *հրեշտակաց. եւ միահաղոյն ածեալ *լինէր զարքայութիւն քո , զոր պատրաստեցեր կանխաւ ի փառս մեր՝ մինչ չեւ էր աշխարհ. զի Չոր ակն ոչ ետես եւ ունկն ոչ լուաւ *եւ ի սիրտ մարդոյ ոչ անկաւ՝ պատրաստեցեր դու սիրելեաց քոց յառաջագոյն, զոր տացես դու, Տէր, այնոցիկ, որ սիրեցին զար երեւելոյ գալստեան միածնիդ քո:

6 Իսկ արդ՝ իբրեւ ետես թշնամին զմեզ պատուեալս ի մարդասիրութենէ կամարար կամաց քոց՝ նախանձեալ ընդ պատիւ թագի պարձանաց մերոց, պատուին քո *որ տուաւ ի քէն, զի ասացեր, եթէ Ի նմանութիւն պատկերի կերպարանաց ինոց *արարի ես զմարդն, եւ կացուցի զնա տէր ամենայնի. որ առ նախանձ թշնամոյն բանսարկուի՝ հրապոյրք ցոփացուցիչք մտին յաշխարհ, եւ արկին զմարդիկ ի կենաց եւ ի հանգստեանց, զոր *դու առ քում բարերարութեանդ շնորհեցեր մարդկան, որ կորուսին զայն:

7 Իսկ իբրեւ գբացաւ Աստուածութիւնդ քո առ մարդկութիւն տկարութեանս մերոյ, վասն *յաճախ ողորմութեանդ քո՝ ոչ թողեր ի ձեռանէ վասն բարերարութեանդ քո. ի ներել երկայնատութեանդ քո *առաքեցեր զսուրբ զմարգարէսն յերկիր եւ զսիրելիս քո, որ եղեն լուսաւորք յերկրի, ի խաւարչտական միջոյ ազգացն հեթանոսաց. որ եւ յանմիտ եւ յանարէն մարդկանէն ատեցեալք հալածեցան. որք յայտնեցին զքո խորհուրդս լուսաւորութեանդ , եւ քարոզեցին զկամս քո եւ զգալուստ Որդոյդ քո յաշխարհ, որ գալոցն էր եւ բառնալոց զկարիս յանցուցելոց պատուհասի մեղաց մարդկութեան:

8 Որք վասն զայս քարոզելոյ յաշխարհի չարչարանաւք մեռան, տանջանաւք եւ պէսպէս փորձութեանց խռովութեամբք, դառնութեան ճաշակաւքն կեցին յաշխարհի, վասն զքեզ քարոզելոյն առ նեղիչս *իւրեանց. եւ նեղիչք եւ թշնամիքն՝ նոքա տկարացան եւ *անկան: 9 Վասն որոյ * ընդ յարուցեալ ի վերայ իմ պատերազմիս ոչ երկիցէ *սիրտ իմ. եւ ընդ յարուցեալ *ի վերայ իմ ճակատամարտի՝ ի քեզ եմ յուսացեալ. որ ի վախճան ժամանակացն յայտնեցեր զխորհուրդս կամաց քոց , զոր յառաջագոյն պատմեցեր ազգացն առաջնոց սիրելի Որդւովդ քոյ

առ նուսա, ի ձեռն սրբոց քոց մարգարէից, գոր ի քէն առաքեցեր զայ ծնանել *ի կուսէն սրբոյ: 10 Չի գոր արինակ ի ձեռն կուսին առաջնոյ Եւայի մահ եմուտ յաշխարհ՝ սոյն արինակ եւ ի ձեռն այսր կուսի կեանք մտցեն յաշխարհ: 11 Չի գոր արինակ *ի ձեռն *ծննդեանն Եւայի՝ Կահելի *անէծք եւ քրտունք եւ աշխատութիւնք եւ երերմունք եւ տատանմունք մտին յաշխարհ՝ սոյն *արինակ եւ ծնանելով Որդոյ քոյ ի կուսէն հանգիստք եւ կեանք եւ արինութիւնք մտցեն յաշխարհ:

12 Որ առաքեցեր *զմիածին Որդիդ քո յաշխարհ, լոյս ի լուսոյ, կեանք ի կենաց, որ եկն զգենույ զմեր նմանութիւնս մարմնոյ ի կուսէ անտի, զի զմեզ անդրէն առ Աստուածութիւնս յարեսցէ իրով նմանութեամբն, որ իբրեւ զմեզն եղել: 13 Ծնաւ *ի կուսէն մարմնով *եւ մարդացաւ եւ մարմնացաւ իբրեւ զմեզ, այլ կայ եւ մնայ ի փառս Աստուածութեան իրոյ. եւ ոչ ընկալաւ փոփոխումն յԱստուածութենէ իրմէ. այլ նոյն է՝ որ էրն եւ է եւ կայ եւ մնայ յաւիտեան ընդ Հաւր եւ ընդ սուրբ Հոգոյն: 14 Այլ զի սիրեաց զմարդիկ՝ վասն այնորիկ եղել իբրեւ զմեզ, զի զմեզ ածցէ յառաելութիւն զշնորհաւք Աստուածութեան իրոյ, որ են կամք ծնողին իրոյ. եւ կատարեաց *զկամս նորա. որ զսուրբս *իրով փառատրեաց համբերութեամբն, ի կրել իրում *զանարգութիւն վշտաց մահու տանջանաց, մահուամբն եւ թաղմամբն հանդերձ. որ վասն զի սիրեցին մարդիկ պաշտել զպատկերս մարդադէմս փայտագործս ճարտարագործս հիւսանց՝ եղել ինքն պատկեր մարդկան, զի զպատկերագործսն եւ զպատկերասւէրսն եւ զպատկերապաշտսն յիւր պատկեր Աստուածութեանն հնազանդեցուցէ:

15 Եւ վասն զի սովոր էին մարդիկ *երկիր պագանել անշունչ պատկերաց մեռելոց՝ եղել *ինքն *մեռեալ պատկեր ի վերայ խաչին. եւ մեռաւ եւ անշնչացաւ, զի ընդելականան *զնոսա արագ արագ հնազանդեցուցէ իրում պատկերին. իբրեւ զկարթ երեւեցուցեալ զխաչն, եւ զմարմին իւր առնէր կերակուր տիեզերաց. զի այնու որսացէ *յարքունական սեղանն, մշտնջենատր արքայութեանն *Աստուածութեանն իրոյ:

16 Եւ փոխանակ դրաւշելոց փայտիցն՝ զխաչ իւր կանգնեաց ի մէջ տիեզերաց, զի որ սովորն իցեն երկիր պագանել փայտի՝ սովորականաւ ընդելականան հաւանեցին երկիր պագանել *խաչին փայտի *եւ որ ի վերայ նորա *պատկերն եւ մարդադէմն իցէ: 17 Չի ի վերայ խաչին ասէն այսպէս, գոր *նշանակեալ մարգարէին *յերեսաց Տեառն ասէ, թէ Եղէ ես որպէս զխոյ՝ որ ոչ լսէ, եւ իբրեւ զհամր՝ զի ոչ բանայ զբերան իւր: 18 Չի դու, Տէր, ասէիր *մարգարէին յառաջ, մինչ չեւ *էր հասեալ ժամ կրելոյ որդոյ քոյ Յիսուսի զայս ամենայն համբերութիւնս, թէ Արարից զբեզ համր, եւ կապեցից զբեզո քո ի քիմս քո. եւ եղիջիր դու իբրեւ զայր մի, որոյ ոչ գուցեն բանք յանդիմանութեան ի բերան իրում *:

19 «Քանզի սիրեցին *մարդիկ զանխաւս կոռս պատկերաց դիցն սնոտեաց՝ վասն այսորիկ եւ որդին Աստուծոյ * մարմնովն *պատկեր եղեալ *մարդոյ, ի նմանութիւն մարդկան պատկերաց, ելեալ ի բարձրաւանդակ խաչն, իբրեւ ի վերայ բարձր դիտակի ելեալ՝ *ցուցանէր *զանբարբառ *մեռելութիւնն առ արարածս. վասն որոյ տեսին զնա *ի վերայ բարձուն տիեզերք, ցնծացան եւ երկիր պագին *եւ հնազանդեցան:

20 Եւ վասն զի սովոր էին մարդիկ ուրախ լինել ի մեհեանս կոռցն զոհիւքն, գոր անմոռնչոցն մատուցանէին՝ վասն այնորիկ եւ դու կոչեցեր *ի գենումն Որդոյ քոյ զտիեզերս եւ ասացեր. Չպարարակ իմ զենեալ է, եւ զճաշ իմ պատրաստեալ է. եւ բազմացուցեր զուրախութիւն *ի խաչելոյ Որդոյ քոյ. եւ յագեցուցեր զամենայն տիեզերս ի կենդանարար մարմնոյն, որ էն կերակուր եւ կենդանութիւն բաւական ամենայն երկրպագուաց քոց ընդ ամենայն տիեզերս: 21 Իսկ որ ոչն կամեցան զայ ի կոչումս հարսանեաց հոգեւոր սեղանոյն՝ *պատրաստեցեր զնոսա տանջանացն յաւիտենից, յանմահ սատակումն յանանց դատաստանացն, եւ զքաղաքս նոցա շինեցեր պատրաստեցեր ի մէջ հրոյն տանջանացն պատրաստելոց բարկութեան:

22 Եւ քանզի ուտէին *եւ ըմպէին մարդիկ զարին *զոհից անասնոց դիցապաշտութեան՝ վասն այսորիկ եհեղ զարինն իւր ի վերայ փայտին. զի փայտն ընդ դրաւշեալ փայտիցն, եւ ինքն ընդ մարդադէմ պատկերացն պղծութեան, եւ *արինն իւր ընդ նուագացն ուրախութեան արեանցն, որով եւ նորոգումն մարմնոց դալարութեան մարդկան: 23 Չի եկն զմեզ զմեզ արեամբն *իրով *ի ստրկութենէ ծառայութեան *Աստուածութեամբն իրով, եւ *ազատեաց

ի ծառայութենէ չարութեան մեղացն. զի մեք ենք զինք արեան Որդոյ քոյ , փրկեալք եւ ազատեալք *արեամբ եւ մարմնով նորա. զի ոչ ենք *անձանց տեարք՝ եթէ ըստ կամս դիրութեան անձանց մերոց գնասցուք, եւ կամ *ըստ կամաց ամենայն մահկանացու մարդկան, թէպէտ եւ իցեն մեր տեարք մարմնապէս: 24 Սակայն պարտ է պատուել գնոսա, որչափ *ի քէն է հրամայեալ, եւ ոչ զքեզ ընդ ահի մահկանացու մարդկան փոխանակել. զի սոքա գմարմին *եւ եթ կարող են չարչարել, իսկ Որդիդ միածին, Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, կարող է արկանել ի տանջանսն յաւիտենից հասարակ, ոգով եւ մարմնով հանդերձ, ի հուրն անշէջ եւ յորդնն անմահ:

25 Այլ, Տէր, տո՛ւր ինձ գարութիւն համբերութեան նեղութեան ցաւոց վտանգիս ինոյ, եւ ողորմեա՛ց ինձ իբրեւ ի վերայ աւագակին, որ ընդ քեզ *էր կցորդ չարչարանաց խաչի քոյ. եւ արա՛ առ իս զգութ մարդասէր շնորհաց քոց, որով կեայ *ամենայն *երկիր առ հասարակ, արդարք եւ մեղաւորք, վասն ներելոյ քաղցրութեան քոյ. Ջի ծագես զարեգակն քո ի վերայ չարաց եւ բարեաց, եւ ածես զանձրեւ *ի վերայ արդարոց եւ մեղաւորաց. զի պահես զբարկութիւն քո, եւ ցուցանես զողորմութիւն քո առ ամենայն մարդիկ առ հասարակ:

26 Տո՛ւր ինձ, Տէր, շնորհս համբերութեան դառն տանջանացս՝ որով կտտեն զիս. զի եւ ես արժանի եղէց պահել զաւանդութիւն յուսատրութեան հաւատոցս, զոր ետուր ինձ՝ ճանաչել զքեզ եւ առնել զկամս քո: 27 Ջի մի՛ ամաչեսցեն յուսացեալքս *ի քեզ, որոց միանգամ պարծեցեալ են ի միածին Որդիդ քո *ի Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ ի քէնդ առաքեցաւ. զոր դու առաքեցեր ի մահ վասն մեղաց մերոց, զի առցէ զմեղս մեր յանձն իւր, եւ վասն յանցանաց մերոց պատժեսցի, եւ առցէ զմեղսն յանձն իւր, եւ ընդ նմին տարցի զպատուհասն յանցանաց մերոց յանձն իւր չարչարանաւք խաչին, կատարեսցէ եւ տացէ շնորհս պարգեւաց՝ իւրոց *հաւատացելոցն:

28 Եւ արդ՝ Տէր բարերար, որ ասացեր, եթէ Ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս մինչ ի վախճան աշխարհի *՝ մի՛ թողուր զմեզ ի ձեռանէ քումմէ, այլ զարացո՛ զմեզ * ի կամս քո, զի *համբերել կարացուք պատերազմիս՝ վասն մեծի անուանդ քոյ. զի յայտնի լիցի պարծանք հաւատոցս մերոց ծառայից քոց ի տէրութիւն Աստուածութեան քոյ. զի եւ այս յայտնի լիցի, եթէ *ոչ կարէ որ ի թշնամեաց *յաղթել յուսացելոց քոց, որք անձանց են թշնամիք:

29 Այլ, Տէր, խառնեա՛ զմեզ ի թիւ արդարոց քոց վասն մարդասիրութեան քոյ, որ ոչ թողեր զմեզ ընդ վայր ի մեղս հարցն մերոց եւ ի մոխրապաշտութեան նախնեաց մերոց եւ յանարեւնութիւնս առաջնոցն մերոց: 30 Եւ ետուր ճանաչել զբնութիւն *արարչութեանդ Աստուածութեանդ քոյ, զի մի՛ կորիցուք յունայնութեան հեթանոսութեան: 31 Այլ զբացար յարարածս քո, զի մի՛ եկեսցէ ի վերայ մեր ի սպառ բարկութիւն քո, եւ մի՛ վախճանեսցէ զմեզ սրտմտութիւն քո եւ մի՛ յուզեսցի ցատումն քո առ արարածս քո:

32 Եւ արդ՝ *տո՛ւր, Տէր, զարութիւն պատերազմել ի վերայ ճշմարտութեան անուանդ քոյ եւ մեռանել, եւ դարձեալ նորոգել փառաւք միսանգամ, յորժամ դարձեալ առաքեսցես առ մեզ *զհատուցմանց զհրաքանչիւր կշռիչ, զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս. զի կացցուք եւ մեք *զուարթ երեսաւք առաջի նորա, եւ առցուք զպսակն յաղթութեան ընդ սիրելիս քո. զի դու միայն կալոց *եւ մնալոց ես յաւիտեան, եւ ամենայն տարրական անցաւոր արարածք *բանի քով մաշեսցին. բայց դու միայն ես *յաւիտեանս, եւ անփոփես զմարդիկ իբրեւ զցորեան ի շտեմարանս ի ժամանակի իրեանց, եւ դարձեալ միսանգամ նորոգես: 33 Բուսուցանես *յերկրէ զոսկերս մարդկան, դալարացուցանես, նորափետուր զարդարես իբրեւ զարծուիս *զսիրելիս *քո:

34 Տէր տունջեան եւ հաստիչ խաւարի, արարիչ լուսոյ, քո է տիւ եւ քո է զիշեր, որ կարգեցեր յուսաւորս *ի պէտս՝ առաջնորդս արարածոց քոց, որ են յերկրի քում. որ արարեր զերկուս յուսաւորս առ ի պէտս շրջմանց տարեաց, ամսոց, ժամանակաց, առ ի բոլորել զժամանակս *չափովք աւուրց՝ որ են յաշխարհի. զմին՝ իշխանական տունջեան , որ ունի զարիանակ միածնիդ քոյ, զանշէջ եւ զանպակաս, զաննուաղ եւ զանխափան լուսոյդ, որ յայտնելոց է իւրոց արդարոց ի հանդերձեալ աշխարհին, ուր ո՛չ աւուրք եւ ոչ զիշերք , ո՛չ շաբաթք *եւ *ոչ *ամիսք, եւ ո՛չ ամբ եւ ոչ ժամբ եւ ոչ ժամանակք, եւ ո՛չ *շրջմունք տարեաց եւ ոչ շրջանք ժամանակաց. բայց *միայն Տէր է, եւ անուն նորա միայն: 35 Որ առնես զհատուցումն

ուրախութեան քոյոց երկրպագուաց *բարեաւքն, որոց ոչ գոյ փոփոխումն *բարեացն, եւ ոչ հանումն պարգեւացն տուելոց:

36 Բ-սկ գնացք իշխանականին գիշերոյ, որ ունի քոյով կամաւք գմիածնիդ քո *գաւրինակ՝ գնորոգումն յարութեան յանձին բարձեալ բերէ, ցուցանել նշանակել ամենայն երկրատրաց զքաջալերութիւն ամենայն մեռելոց յարութեան: 37 Յարեմտից մինչեւ յարեւելս երթայ ի մանկութիւն. դարձեալ յարեմոտս կամաւք քովք ծերացեալ հասանէ. պատի, թաղի, գուշակ թաղելոց յարութեան մեռելոց, մխիթարութիւն քաջալերութեան առ արարածս մատուցանէ, զգալուստ Որդոյդ նշանակել յերկնից եւ գնորոգումն տիեզերաց ակնարկէ , զհաշումն *մաշմանն *մեղաւորաց ուսուցանէ, զծագել արդարոցն յարքայութեանն *ի գալստեան, դարձեալ զպահանջումն հնացելոց ի մեղս՝ ցուցանէ: 38 Նա եւ գուշակէ մաշականն զյաւիտենականէդ, անցականն զանանցէդ , հնականն գնորոգչէդ իւրմէ. որ կամաւք քովք փոփոխի ի կերպարանս՝ *որպէս կամք քո հրամայեցին լինել. մինչեւ *բարձին *առակք լինելոցն, զոր եղեր պատրաստեցեր յար կատարման խոստմանց քոց , յորժամ *առնիցես ամենեցուն հատուցումն ի ձեռն *միածնիդ եւ Հոգւոյդ սրբոյ. զի քո է, եւ քեզ վայելեն փառք *յաւիտեան եւ յաւիտեանս:

39 Տէր ամենակալ, որ պսակես գյուսացեալս ի քեզ եւ կատարես զկամս երկիւղածաց քոց, արժանի արա զիս, Տէր, զի պահեցից գոյսն իմ որ ի քեզ, եւ զերկիւղն զմեծ՝ զոր ածելոց ես *առ դիմադարձ ամբարշտեալսն ի քէն, եւ ինձ տո՛ւր համբերութիւն կատարել *զընթացս իմ նեղութեամբս՝ յոր կամս: 40 Բ-ժիշկ ցաւոց մերոց, ողջացուցիչ բեկելոց, անդորրիչ նեղելոց *եւ արձակիչ կապելոց, մխիթարիչ սգաւորաց, յոյս անյուսից, խոովելոց հանգիստ, աշխատելոց նաւահանգիստ, որ նայիս սիրով յարարածս քո եւ կերակրես զամենեսեան *քաղցրութեամբ քով. տո՛ւր ինձ, Տէր, առնույ պսակ ընդ այնոսիկ, զորս արժանիս արարեր մեռանել վասն անուան քոյ, որոց փառատրեալ են մահք իւրեանց առաջի քո. զի եւ ես արժանի եղէց վերանալ *ընդ առաջ Որդոյ քոյ սիրելոյ. յորժամ յափշտակեսցէ զանձկացեալսն իւր ի ճառագայթ լուսոյ իւրոյ, դատել *ճշմարտութեամբ զամենայն տիեզերս հրով բարկութեամբ իւրով:

41 Այլ այժմիկ, Տէր, զարացո՛ր զժառայս քո վասն անուան *քոյ, զի յաղթեցուք *գաւրութեանց թշնամոյն. եւ բա՛րձ եւ փարատեա՛ր զմէզ չարութեան կռապաշտութեան հեթանոսութեան քաղցրութեամբ *սիրով քով առ *արարածս քո. որ եղեր զանձն քո ի վերայ խաշանց քոց, մի՛ թողուր զհատ քո, զի ածցես յուղղութիւն. որ դու *միայն կարող ես թողուլ զմեղս, եւ քաւել *գլանցանս եւ զանարեւելութիւնս քոյոց արարածոց, զի զքեզ միայն պաշտեսցեն *եւ զկամս քո արասցեն, եւ լիցին փառատրիչք Աստուածութեանդ քոյ, եւ ապրեսցին ի դատաստանացդ քոց, եւ վայելեսցեն յանձառ բարիս քո, զի ամենեքին արժանի լիցին առանց *ամաւթոյ եւ պատկառանաց կալ առաջի *մեծութեանդ քոյ. զի եւ զգործ տգիտութեան սոցս անմեղութիւն համարեսցիս:

42 Եւ զի սովոր ես *յարգել յոչնչէ, զանինչսն յինչ *ածել, եւ յոչնչէ ի լինելութիւն արարածոց. որ ոչ թողեր զագգս մարդկան ի կամս անձանց զինչպիտութեան *հիւրեանց. այլ զթացար առաքեցեր զմիածին Որդիդ քո, որ եկն դարձոյց զարարածս յԱստուածութիւն քո, եւ հրամայեաց *քարոզել Աւետարանին *ընդ ամենայն տիեզերս: 43 Այն զի քո միայն է փառատրութիւն, եւ քեզ իսկ վայել է երկրպագութիւն յամենայն *արարածոց. զի դու միայն ես փառաց եւ պատուոյ արժանի: 44 Արդ՝ գթա՛ր յարարածս քո, քոյով բարերարութեամբ *շնորհաւքդ եւ առ երկիրս Հայոց աշխարհիս, զի եւ սոքա ծանիցեն զքեզ եւ զմիածին Որդի քո, զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ ի քէնդ առաքեցաւ առ մեզ, եւ զգեցաւ զմարմին մարդկութեան մերոյ, եւ նկարեաց եւ տպաւորեաց զանձն իւր ի ստեղծուածս ձեռաց իւրոց, զի զգեցցի զմարմին մարդկեղէն, եւ ազգականան մերձեցուցէ զմարդիկ առ քեզ: 45 Քանզի ոչ հանդարտէին մարդիկ տեսանել զերեսս քո եւ ապրել. վասն այնորիկ եղեւ նա *ի նմանութիւն մարդկան, զի զմարդիկ արժանիս արասցէ Աստուածութեանն իւրում. զի ազգակից մարմնովն *որ ի մէնջ տեսեալ զԱստուածութիւնն Որդոյն՝ յարգեսցուք բարերարութեամբ Հաւր, եւ ընդ նմին *ընկալցուք զշնորհս բարերարութեան Հոգւոյդ սրբոյ որ ի քէն. զի եւ շնորհեսցին պատգամք

Աւետարանի քոյ այսմ աշխարհի. զի եւ սոքա ծանիցեն զքեզ եւ զերախտիս *բարերարութեանդ *շնորհի քոյ, որ *առ ամենեսին է:

46 Այլ որ *առատանապ ամենեցուն՝ *տո՛ւր մեզ, զի լիցուք վկայք *Աստուածութեանդ քոյ, չարչարել վասն անուան քոյ, եւ մեռանել վասն ճշմարտութեան քոյ, եւ նորոգել միսսանգամ *ի գալստեան քոյ, զի դու եկիր եւ մեռար ի վերայ արարածոց քոց, եւ խառնեցեր *գնահկանացու բնութիւնս մեր յանմահութիւն քո: 47 Վասն այսորիկ եւ մեք մինչեւ ի մահ լիցուք վկայք կենդանութեան քոյ, զի խառնեցուք ի թիւ վկայից քոց. զի այլ զի՞նչ ինչ արդեալք կարիցենք առնել դարձուածս փոխարէն բարեացն որ ի քէն՝ եթէ ոչ տացուք զանձինս մեր փոխանակ պատուիրանաց քոց, ի հաճութիւն կամաց քոց. զի լիցուք ժառանգորդք արքայութեան քում ընդ այնոսիկ որ հաճոյ *եղեն առաջի քո. զի մատուցուք զանձինս մեր պատարագ *Աստուածութեան *քում. զի կորուցուք *զանձինս, եւ *դարձեալ գտցուք գնա յաւոր յարութեան. կացցուք ընդ աշմէ քումմէ զանմեղութիւն զգեցեալ ընդ գառնս աշակողմեան դասուն, կամարարաց քոց, յորախութիւն սրբոց քոց, որ սիրեցին զԱստուածութիւն քո *եւ զմիածին Որդիդ, զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս. որ եղեւ գառն ճշմարիտ *եւ մատոյց զանձն իւր քեզ պատարագ վասն մեղաց ամենայն աշխարհի, զի լիցի հաճեցուցիչ եւ բարեխաւս ընդ արարիչդ եւ ընդ արարածս: 48 Իսկ *որ յայս հաճութիւն ընթացեալ *մերձեցան՝ պատրաստեաց նոցա աւթեվանս յարքայութեան *Աստուածութեանն իւրոյ: 49 Իսկ որք ոչն կամեցան մտանել ի հաճութիւն հնագանդութեան գալստեան նորա՝ յալիտենից տանջանս խոստացաւ:

50 Եւ արդ՝ Տէր բարերար, որ եկիր եւ խոնարհեցար եւ առեր զկերպարանս մարդկան, եւ ետոր զանձն քո ամենայն համբերութեան, եւ ոչ դարձուցեր զանձն քո յանարգանաց ընդ երեսս թքանելոյ, եւ մատուցեր հարկանելեաց զծնաւտ քո, քացախ եւ լեղի դառնութեան *վասն մեր արբեր, քաղցրացո՛ղ զսիրտ ամենայն մարդկան ի պաշտան քո, զի հնագանդեցին ընդ ամենահեշտ լծով քով եւ ապրեցին ի յալիտենից տանջանացն. զի լցաւ իսկ երկիր աստուածալաշտութեամբ քով. եւ որ մնացեալքս են՝ զի եւ սոքա մի՛ վրիպեցին ի ճշմարտութեան ճանապարհաց քոց, եւ հրաւիրեցին յարքայութեան *սեղանդ եւ վայելեցեն ի համբերութենէ քումմէ: 51 Որ վասն ամենեցուն եկիր ի սպանումն իբրեւ զգառն, եւ ուրախ արարեր *ի մարմին քո, զոր ետոր ի փրկութիւն ամենեցուն, եւ զուղիս փափկութեան քոյ ետոր ըմպել, զարին քո, վասն կենաց ամենայն աշխարհի, զթա՛, զի *յիշեցեն եւ դարձցին եւ եկեցեն առ քեզ ամենայն ծագք երկրի, եւ երկիր պագցեն առաջի քո ամենեքեան, ոյք իջանեն ի հող. զի կարող ես միսսանգամ կանգնել, կենդանացուցանել եւ առնել արժանիս մարդասիրութեան քոյ. զի քո իսկ արեամբ են փրկեալք եւ ազատեալք յիշխանութենէ խաւարի: 52 Արդ՝ ծանիցեն զքեզ՝ յորոց վերայ մեռար դու. զի քո իսկ են ծառայք եւ քեզ լիցին երկրպագուք. զի մի՛ *եկեցէ ի վերայ մարդկան բարկութիւն սրտմտութեան քոյ:

53 Արա՛ զմեզ որդիս յուսոյ եւ որդիս տունջեան, զի փառաւորեցի անուն քո ի վերայ ամենայն տիեզերաց. զի դու ես փառաւորեալ ի մշտնջենաւոր *արքայութեանդ, որ Ետդ յԷութեանդ, յիսկութեանդ, յինքնութեանդ: 54 Որ ետոր արինակ չարչարանաց *քոյովդ չարչարանալք խոնարհութեամբ՝ *քոյոց սիրելեաց, եւ ցուցեր *գիւլածանս քոյով հալածելովդ, եւ ցուցեր զտանջանս քոց սրբոց՝ *ի քո մտանել ի տանջանս կոփահարութեանդ: 55 Իսկ մեք հողեղենքս բնաւ *իսկ *զի՞նչ բերիցենք ի համար *զմեր նեղութիւնս չարչարանաց. զի դու, Տէր, խոնարհեցար եւ առեր յանձն զամենայն, եւ բարձեր *զվիշտս եւ զչարչարանս *ամենայն տիեզերաց: 56 Արդ՝ զարացո՛ղ *զիս, Տէր, ի ժուժկալութիւն պնդութեան նեղութեանս՝ ուր կամս. զի յերկարեցի ինս պարծել ի նեղութիւնս տանջանաց. զի հաւասարեցայց եւ *ես ընդ սիրելիս քո յաւորն, յորում հատուցանիցես զանպատում բարիսդ, որ կայ պահի *յուսացելոց քոց որ յալիտենից»:

Ը

Ը. Եւ մինչդեռ *կայր նա կախեալ այնպէս՝ խաւսեցաւ զայս ամենայն. եւ գրեցին ատենակալ դպիրքն նշանագրացն. զի առ ոչինչ համարեալ զկախադանն, եւ ոչ զբրածեծ զանին գրեաց ինչ զվիշտս. զի ջարդեալ էր զամենայն մարմինսն յոգորածեծն առնելոյ: 2 Եւ այլ եւս *բագում քան զայս խաւսեցաւ՝ *մինչդեռ կայր կախեալ գլխիվայր, եւ գրեցին եւ *մատուցին *գայն առաջի թագաւորին. քանզի * էր *կախեալ զեալթն ար զմիոյ ոտանէն: 3 Եւ յետ այսորիկ ետ հրաման, եւ իջուցին զնա անտի:

4 Սկսաւ *խաւսել ընդ նմա թագաւորն Հայոց Տրդատ եւ ասէ. «Չի՞նչ ունիս, եւ կամ զի՞նչ եղեր ի մտի, լինե՞լ կցորդ կենաց իմոց, որպէս աշխատեցարն ընդ իս *ի մանկութենէ վաստակովք, եթէ մեռանել տարապարտուց, ի տարապարտ խորհուրդս ընդունայնութեան մտացո՞ւ որ կասող իսկ»: 5 Նա պատասխանի ետ եւ ասէ. «Փութամ ես ելանել ի մարմնոյս, եւ առնուլ զկեանսն յախտենից. այլ տո՛ւր հրաման վասն իմ որպէս եւ կամիս, զի՞նչ *մահ եւ *հրամայես ի վերայ իմ»:

6 Եւ պատասխանի *արքայ եւ ասէ. «Ոչ տամ զայդ պարգեւ՝ եթէ լիցի քեզ վախճան մահու երագ երագ եւ հանգչել ի տանջանաց, զոր կոչես դու կեանս յախտենից. այլ կտտել զքեզ յերկար, զի *ոչ լիցի հնար քեզ *երագ մեռանել, այլ *տանջել զքեզ յերկար եւ պահանջել ի քէն զանարգանս դիցն եւ զյամատութիւնդ քո, որ ոչ կամեցար պաշտել զնոսա»:

7 Եւ ետ հրաման բերել կոճեղս փայտից, եւ առնել ըստ ոլոքի խոտցաց *ոտից նորա. եւ դնել եւ պնդել ուժգին առատկաւք, մինչեւ իջանէր արիւնն ընդ ծայրս ոտից մատանց նորա. եւ ասէ. «Գիտիցե՞ս կամ զգայցե՞ս ինչ արդեալք զցաւոդ»: 8 Նա պատասխանի ետ եւ ասէ. «Տուաւ ինձ զարութիւն, քանզի խնդրեցի ես յԱրարչէն արարածոց, որ է ճարտարապետ եւ Արարիչ ամենայնի՝ որ երեւի *եւ որ ոչն երեւի»:

9 Եւ հրամայեաց, եւ լուծին զնա յայնմանէ: 10 Եւ ետ հրաման բերել բեւեռս երկաթիս եւ վարել ընդ ներքանս ոտից նորա. եւ առեալ զձեռանէ նորա աստի եւ անտի՝ ընթացուցանէին զնա յայս կոյս եւ յայն կոյս. եւ արիւնն հոսէր իջանէր յոտից անտի, եւ ոռոգանէր զերկիրն աստիկ յոյժ: 11 Եւ դարձեալ *ասէ զնա. «Ա՞յդ են աներեւոյթ արարածք Աստուածոյն քո, զոր դուն տեսանես»:

12 Նա ասէ. «Բարիոք ասացեր, եթէ այս իցեն աներեւոյթ արարածք Աստուծոյն իմոյ. վասն զի Սերմանի տկարութեամբ՝ եւ յառնէ զարութեամբ. սերմանի անարգութեամբ՝ եւ յառնէ փառաւք: 13 Չի Լալով լան՝ որք տանիցին զսերմանիս իրեանց, այսինքն են վիշտք *եւ չարչարանք, որ *հասանեն *մեզ որ վասն աստուածպաշտութեանն են. այլ յորժամ * որայն ի հունձս եկեալ մատուցէ զաստութեանն բերրի զպտուղ սերմանողացն՝ *ընդ նմին եւ զգնձութիւն բերկրութեան ուրախութեանց ամենայնի բերէ»:

14 Ասէ թագաւորն. «Բախեցէ՛ք զաման լալոյ արտասուացն. թող եկեացէ դնա ուրախութիւն»:

15 Եւ հանին նմա կռուփս ի գլուխն, հարկանելով *զնա անհնարին: 16 Սկսաւ հարցանել զնա եւ ասէ. «Ա՞յդ է ուրախութիւնն»:

17 Եւ նա ասէ. «Այո՛ այս է. զի թէ ոչ քրտնեցի մշակն *ի տապ խորշակի ջերմոյն արեգակնակէզ լինելով՝ *ոչ ընթոնէ զարդիւնս շայեկանս ուրախութեան պտղոցն ձմերայնոյն հանգստեան»:

18 Եւ պատասխանի արքայ *եւ *ասէ. «Դու * աստէն իսկ աշխատեա՛ց ի մշակութիւն տանջանացդ, յորում կասող»:

19 Եւ ետ հրաման բերել *աղ *եւ բորակ եւ բարկ քացախ, եւ ընկենուլ զնա յորսայս, եւ դնել զգլուխ նորա ի հիւսանց մամուլս եւ դնել փող եղեգան ի քիթս նորա, եւ արկանել զայն ընդ քիթս նորա:

20 Եւ յետ այսորիկ *ետ հրաման, եւ բերին պարկս արեւնիս մեծամեծս եւ լցին զայն մոխրով հնոցի. եւ արարին թուլագոյն, զի մի՛ կարի լի իցէ, վասն տուրեւառ շնչոյն, զի հարկանելով ընդ իսկն վտանգեացէ զնա: 21 Եւ ազուցին զայն ի գլուխ նորա, եւ *կապեցին զբերան պարկին ի փողս նորա. եւ կաց նովաւ արուրս վեց: 22 Եւ յետ այսորիկ ետ հրաման, եւ *աժին առաջի թագաւորին, եւ ի բաց հանին զպարկն ի գլխոյն:

23 Սկսաւ *խաւսել *թագաւորն եւ ասէ. «Ուստի՞ գաս. թերեւս յարքայութենէ անտի գայցես զոր ասէին»։ 24 Ետ պատասխանի Գրիգորիոս եւ ասէ. «Այո՛, ի՛սկ յարքայութենէ զոր ասէի՝ անտի գամ. վասն զի արժանի արար զիս Աստուած գայս ամենայն կրել *յանձին վասն անուան իւրոյ։ 25 Արդարեւ իսկ կայ մնայ *ինձ արքայութիւնն որ ոչ անցանէ. փոխանակ *մոխրոյն՝ անթառամ ծաղիկքն, եւ փոխանակ քացախոյն՝ անսպառ ուրախութիւնքն»։

Թ. *Եւ սաստկացեալ թագաւորին՝ ետ պնդել զոտս նորա ի հրապոյրս տկաց, եւ կախել զնա գլխիվայր. եւ ետ դնել ձագար ի նստոյ տեղոջ նորա, եւ արկանել ջուր տկաւ *յորովայն նորա: 2 Եւ ետ * հրաման, եւ իջուցին յայնմանէ. եւ սկսաւ հարցանել զնա եւ ասէ. «Առնե՞ս զկամս *իմ, թէ ոչ պաշտես զդիսն, որ են ամենայն երկրի կեանք եւ շինութիւն»:

3 Ետ պատասխանի Գրիգորիոս եւ ասէ. «Ես Տեառն Աստուծոյ ինոյ երկիր պագանեն, զի նա է արարիչ եւ կեանք եւ շինութիւն. եւ զՌդիւն հաստիչ եւ համագար եւ համագործ, եւ զՀոգի նորին, որ էլից ինաստութեամբ զամենայն տիեզերս: 4 Այլ զկոռս կռեալս, կոփեալս, քերեալս եւ արարեալս՝ ոչ կալայ երբեք *առ աստուածս, եւ *մի՛ *լիցի այլ ունել՝ մինչեւ իցէ շունչ իմ ի մարմնի ինում»:

5 Ետ պատասխանի թագաւորն եւ ասէ. «Փոխանակ զի իշխեաց ասել կռեալս եւ քերեալս դիցն՝ պահանջեսցի դա ընդ այդորիկ»:

6 Եւ ետ հրաման քերել զկողս նորա երկաթի քերչաւք, մինչեւ ոռոգան վայրքն ամենայն յարենէ նորա: 7 Եւ սկսաւ ասել ցնա. «Արդ արասցե՞ս զկամս իմ, Գրիգորիոս, որ յայդպիսի տանջանս մատնեցար»:

8 Ասէ *ցնա. «Ինձ լիցի պահել զուխտ աստուածպաշտութեան, զոր ուսայ ի մանկութենէ իմնէ, որ կարողն է փրկել զիս յամենայն նեղութենէ, եւ զքեզ արկանել ի տանջանս՝ որ ոչ ճանաչես զնա, եւ դարձեալ գայլս եւս զարհուրեցուցանել կամիս եւ քակել ի պաշտմանէ սիրոյ նորա»:

9 Ետ պատասխանի թագաւորն եւ ասէ. «Ո՞ր է Աստուած քո, որ փրկէն զքեզ ի ձեռաց իմոց, եւ կամ դատի, որպէս ասացեր, դատաստանաւք իւրովք»:

10 Եւ ետ հրաման, եւ բերին տատասկ երկաթի բագում սակառեալք, եւ *արկին ի վերայ գետնի թանձր. եւ մերկացուցին զԳրիգորիոս, եւ արկին ի վերայ տատասկին մերկ. եւ ծակոտեալ լինէին մարմինք նորա առ հասարակ. եւ քարշեցին եւ թաղեցին զնա ի տատասկին. եւ շրջշրջէին զնա անդէն, մինչեւ առ հասարակ ծակոտեցան մանրիկ մարմինք նորա, մինչ զի ոչ մնաց ի նմա տեղի ողջ:

11 Եւ ի միտում ատուրն ածին զնա առաջի նորա: 12 Սկսաւ հարցանել զնա եւ ասէ. «Չարմացեալ զարմացեալ եմ, եւ կարի քաջ. զիա՛րդ կեաս դու կենդանի. եւ ոչ ինչ գրեցեր դու զցաւսդ, եւ խաւսիս եւս. զի արժան էր, թէ վաղուց էիր դու վախճանեալ ի տանջանաց այտի»:

13 Ետ պատասխանի Գրիգորիոս եւ ասէ. «Ոչ է իմ ժուժկալութիւն տոկալոյդ՝ ինով զարութեամբ, այլ ուժով շնորհի Տեառն ինոյ, եւ ինոյ յաւժարութեան կամացս, որ խնդրեցի ի նմանէ, զի եւ դու զփորձ առցես զժառայիս Աստուծոյ. զի գիտասցես, թէ ոչ ոք կարէ մեկնել զյուսացեալս ի նա ի սիրոյ նորա: 14 Չի նա տայ ոյժ եւ զարութիւն համբերութեան՝ համբերել նեղութեանց *եւ փորձութեանց. զի ամաչեսցեն անաւրէնք յունայնութեան իրեանց *եւ յամբարշտութեան եւ յապստամբութեան իրեանց, որ իբրեւ զքեզդ իցեն, եւ կացցեն *ամաւթով յաւորն այցելութեան եւ յանդիմանութեան»:

Ժ

Ժ. Եւ ետ հրաման արկանել կապիճս երկաթիս ի ծունկս նորա եւ վարել ուռունս ստուարս եւ բառնալ ի կախադան՝ մինչեւ *յաւշեցին ծունկք նորա անդէն: 2 Եւ կաց կախեալ այնպէս գերիս ատուրս:

3 Եւ յատուրն չորրորդի հրաման ետ թագաւորն եւ իջուցին գնա ի կախադանէն եւ ածին կացուցին գնա *առաջին նորա: 4 Խաւսել սկսաւ թագաւորն եւ ասէ. «Տե՛ս դու Գրիգորիոս զի ոչ փրկեաց զքեզ սնտի յոյսն քո յոր յուսայիր դու *չեհան զքեզ ի ձեռաց ինոց»:

5 Ետ պատասխանի Գրիգորիոս եւ ասէ. «Տե՛ս դու զի սնտի են յոյսն քո եւ *ոչ կարացին *հաւանեցուցանել եւ ոչ երկեցուցանել զիս զի գոր դուն պաշտես՝ սնտի է եւ ամենայն գործ *նոյրութեան քոյ: 6 Այլ տե՛ս դու զի ո՛չ ի տանջանաց քոց երկեայ ինչ ես *եւ ոչ զսաստ սահի քոյ համարեցայ այլ զարութեամբ Տեառն ինոյ մարտեալ ընդ թշնամոյն՝ որ ի ծածուկն քեւ պատերազմի ընդ ճշմարտութեան եւ մատնեցի զմարմինս իմ *ի կիզումն տանջանաց *զի եթէ վաղ եթէ անագան՝ *սակայն քակտի հնացեալ մարմինն զի եկեցել ճարտարապետն զտեալ գորդիս մարդկան՝ *միսանգամ *գնոյն հնացեալն անդրէն նորոգեցել: 7 Չի գորոց *գոգիսն գտանէ ի պարկեշտութեան *ի զգաստութեան ի սրբութեան ի քաղցրութեան ի հեզութեան յաստուածպաշտութեան կեցեալ՝ նորոգել զարդարել կեցուցանել գնոյն ոգիս նովին մարմնով: 8 Իսկ գորս գտանէ յանարեւութեան եւ յամբարշտութեան յաստուածատեցութեան *ի կռապաշտութեան կեցեալ՝ թէպէտ եւ բուսանել բուսանին մարմինք նոցա *առ ժամանակ մի՛ այլ *գնոսին նովին ոգով եւ նովին մարմնով արկանէ ի գեհեն *յանշէջ հուրն յախտենից տանջանս մանաւանդ գայնոսիկ որ իբրեւ զքեզդ են ի կռապաշտութեան»:

9 Իսկ իբրեւ *լուաւ գայն թագաւորն՝ բարկացաւ ընդ բանսն եւ ասէ. «Ինձ ոչ է փոյթ գայնմանէ թէ նորոգեցել՞ զքեզ Աստուածն քո թէ ոչ *ինձ ոչ է պէտ գայնմանէ: 10 Այլ զի ասացեր եթէ զքեզ յանշէջ հուրն արկանէ՝ ես զքեզ *աստէն իսկ այրեցից շիջանուտ հրով տեսցուք քո Աստուածն զի՞ արասցել»:

11 Եւ ետ հրաման երկաթի պուտամբք հալել կապար *եւ մինչդեռ ջերմ էր՝ իբրեւ զջուր հոսել արկանել զմարմնով նորա: 12 Եւ այրեցին զմարմինս նորա առ հասարակ եւ ոչ մեռաւ այլ կայր մեծաւ ուժով եւ զինչ հարցանէին՝ վաղվադակի տայր պատասխանի:

13 Եւ զարմացեալ թագաւորն ընդ ժուժկալութիւն համբերութեանն *կարի անհնարին եւ *ընդ տոկալ նորա՝ եւ ասէ թէ Չիա՞րդ կայ ի քեզ շունչդ յայդչափ ժամանակաց *եւ ի չարաչար տանջանացդ որով զքեզն կտտեցի»: 14 Ետ պատասխանի Գրիգորիոս եւ ասէ. «Ո՞չ վաղ իսկ ասացի քեզ եթէ զի աոցես դու զփորձ համբերութեան ծառայիս Աստուծոյ զի տայ զարութիւն յամալթ առնել գայնոսիկ որ առանց նորա իցեն եւ մարտնչիցին ընդդէմ նորա իբրեւ զքեզդ: 15 Չի այսպէս ասէ Ոչ թողից զձեզ եւ ոչ ընդ վայր հարիցաւ: 16 Արդ՝ այս է պահպանութիւն նորա առ արարածս իւր *եւ առ սիրելիս իւր զի պահեցել զնոսս ի հաւատս իւրեանց որ ի նա մինչեւ հատուցել նոցա ի գալստեան իւրում»:

ԺԱ

ԺԱ. Եւ մինչդեռ խորհէր Տրդատիոս խաւսել եւ այլ ողորքով ընդ նմա եւ յղել պատգամ եւ խոստանալ կենան եւ պատիւս որում ոչ ինչ էր *լսելոց.– « Եթէ այնմ եւս ոչ լսիցէ՝ *ասէ եւ այլ եւս յաւելից եւ *ի տոկ *կտտեցից յառաջ *մատուցեալ ոմն ի նախարարացն *որում անուն էր Տաճատ փեռայ Արտաւանայ սպարապետի արքայի՝ սկսաւ խաւսել եւ տալ տեղեկութիւն եւ ասել այսպէս վասն նորա թէ Վասն զի չէ պարտ կենաց՝ վասն այնորիկ ոչ կամի կեալ *եւ զլոյս տեսանել: 2 Չի այսքան ժամանակք են որ առ մեզ բնակեալ է եւ ոչ գիտեաք զսա այլ դա է որդի Անակայ մահապարտի որ սպան զհայր քո Խոսրով եւ արար խաւար *Հայոց աշխարհիս եւ ի կորուստ մատնեաց *գայս աշխարհ եւ ի գերութիւն արդ՝ չէ պարտ կեալ դմա զի որդի վրիժապարտի է դա »:

3 Եւ յետ այսչափ հարցից եւ տանջանաց զանից եւ բանտից *գելարանաց եւ *կախադանաց *դառն նեղութեանց *եւ ամենայն կտտանաց որով կտտեցին զնա բազում համբերութեամբ յանձն իւր տարեալ վասն անուան *Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի այդ՝ իբրեւ այնմ եւս հասանէր թագաւորն ի վերայ իրացն *եթէ արդարեւ որդի Անակայ Պարթեւի է որ սպան զԽոսրով *հայր նորա՝ հրաման տայր *կապեալ ոտիւք եւ կապեալ ձեռաւք եւ կապեալ պարանոցաւ խաղացուցանել զնա *յԱյրարատ գաւառ եւ տալ զնա ի դղեակ բերդին Արտաշատ քաղաքի եւ իջուցանել ի վիրապն ներքին որ անհնարին էր խորութեամբ մինչեւ *անդէն մեղի: 4 Եւ եղեւ նա յայնմ վիրապի *ամս երեքտասան: 5 Եւ ինքն իսկ թագաւորն *խաղայր զնայր ի ձմերոց յԱյրարատ գաւառ ի Վաղարշապատ քաղաք *ի Հայոց աշխարհ յարեւելս:

6 Իսկ թագաւորն Տրդատ զամենայն ժամանակս *իւրոյ թագաւորութեանն ւերէր քանդէր զերկիրն Պարսից թագաւորութեանն եւ զաշխարհն Ասորեստանի ւերէր եւ հարկանէր ի հարուածս անհնարինս: 7 Վասն այսորիկ պատշաճեցան բանքս այս ի բանս կարգի առակաց թէ Իբրեւ զսէզն Տրդատ որ սիգալովն ւերեաց զթումբս զետոց եւ ցամաքեցոյց իսկ ի սիգայն իւրում գյորձանս ծովուց»: 8 Վասն զի սէզ իսկ էր առ հանդերձս եւ այլ ուժով պնդութեան հարստութեամբ բռնոն ոսկերաւք եւ յաղթ մարմնով քաջ եւ պատերազմող անհնարին բարձր եւ լայն հասակաւ *որ զամենայն ժամանակս կենաց իւրոց պատերազմեալ եւ առնէր մարտիցն յաղթութիւն: 9 Մեծ անուն պարծանաց քաջութեան անձին ստանայր եւ զհոյակապ շքեղութիւն յաղթութեան ընդ ամենայն աշխարհ կացուցանէր հարկանէր ի հարուածս զքշնամիսն եւ խնդրէր *զքէնս վրիժուց *իւրոց հայրենեացն առնոյր ւար բազում ի կողմանցն Ասորոց եւ թափէր կապուտ սաստիկ անհնարին ի նոցանէն : 10 Արկանէր ի սուր զգաւրս Պարսից եւ թափէր կողոպուտ անհնարին լինէր առաջնորդ առն եւ ձիոյ զաւրացն Յունաց եւ մատնէր նոցա զբանակս նոցա հանէր զգաւրս Հոնաց սաստիկ յոյժ եւ գերէր զկողմանս Պարսից:

11 Եւ *գայն ամս երեքտասան որ եղեւ Գրիգորիոս ի բերդին բանդին եւ ի խոր վիրապին կին ոմն *այրի որ էր *ի բերդին յայնմիկ հրաման առեալ յարհարաց՝ զի ւուրն նկանակ մի * արարեալ պատրաստական ընկենույ ի ներքս *ի խոր վիրապն եւ այնու *կերակրեալ լինէր նա ի հրամանէն Աստուծոյ *գայն ամս որ եղեւ նա անդ: 12 Իսկ *յայն վիրապ ուր ընկեցին զնա՝ պահեալ լինէր նա կենդանի *շնորհիւ Տեառն իւրոյ : 13 Իսկ այլ մարդիկ որ միանգամ իջուցեալ էր անդր՝ ամենեքեան մեռեալ էին վասն դժնդակ չարաշունչ դառնութեան տեղոյն վասն կարակում տղմին ւաճախառն բնակութեան եւ խորութեանն : 14 Վասն չարագործաց *իսկ էր շինեալ զայն տեղի եւ ի սպանումն *մահապարտացն ամենայն Հայոց:

ԺԲ

*ԺԲ. *Եւ յետ այսորիկ հրաման ետ Տրդատ արքայ՝ հրովարտակ առնել ընդ ամենայն աշխարհս իշխանութեան իւրոյ, հրաման հանեալ արիւնակ գայս.

«Տրդատ արքայ Հայոց մեծաց, առ մեծամեծս եւ առ իշխանս եւ առ նախարարս * եւ առ գործակալս *եւ առ այլ նարդիկդ, որ ընդ ինով իշխանութեամբ էք, յաւանս, ի շէնս, ի գեաւոս, յազարակս, առ ազատս եւ առ շինականս, միանգամայն իսկ առ ամենեսեան , ողջոյն:

2 Ողջոյն հասեալ եւ շինութիւն դիցն աւգնականութեամբ, լիութիւն պարարտութեան յարոյն Արամագոյ, խնամակալութիւն յԱնահիտ տիկնոջէ, եւ քաջութիւն հասցէ ձեզ ի քաջէն Վահագնէ ամենայն Հայոց աշխարհիս. ինաստութիւն Յունաց հասցէ դաստակերտիդ կայսերաց, եւ ի մեր դիւցախառն Պարթեաց հասցէ այցելութիւն, ի փառաց թագաւորաց եւ ի քաջ նախնեաց:

3 Ամենայն որ գիտասցէ ի մերոց հրամանացս *որ առ ձեզ, զի վասն ձեր շինութեան ենք հոգացեալք. զի յորժամ էաք մեք ի Յունաց աշխարհին՝ անդ տեսանէաք զհոգաբարձութիւն թագաւորացն, ի հոգալ ընդ շինութիւն իւրեանց աշխարհին, ի պատուել զբազինս դիցն աստուածոց շինուածովք եւ սպանդիւք գոհիցն, եւ երեւելի պատարագացն ընծայիւք, եւ գունակ գունակ նուիրաւքն եւ ի պտղոցն՝ յամենայնէ գամենայն նոցա մատուցանելով, եւ ջերմեռանդն եռալ գեռալ պաշտամանն, շքեղացուցանելով եւ զարդուքն զարդարելով եւ զերեւելի զհոյակապ գանեղծ դիսն մեծարելով: 4 Եւ զայն եւս տեսանէաք ի նոցանէ՝ ի նոցունց դից անտի՝ զխաղաղասէր շինութիւն *մարդաշատութեան, հոծ բազմամբոյս լիութեամբ պարարտութեամբ՝ նոցա զայն փոխադարձ փոխարինացն շինութիւն շնորհեալ, ամենալիւք բարութեամբ մեծացեալք խաղաղացեալք ի բարիսն վայելէին:

5 Վասն որոյ պատուէր տուեալ, ահաբեկ արարեալ թագաւորաց աշխարհին՝ գմարդիկն *զարհուրեցուցանէին *վասն պաշտաման դիցն յովովելոյ. մի՛ գուցէ թէ խառնադանջ բազմամբոյս խաժամուժ մարդիկ առ տգիտութեան ինչ արհամարհիցեն. կամ եթէ որ յանկարծ առ փոխելութեան իշխեսցէ արհամարհել զպաշտան դիցն՝ հրաման ելեալ զարացեալ ի թագաւորաց, զի խլեսցեն բրեսցեն իշխանքն որ իցեն յիրաքանչիւր գործակալութեան, զի շինութիւն աշխարհի ի դիցն բազմացի: 6 Զի *գուցէ թէ յանկարծ որ գդիսն անգոսնեսցէ՝ *վնաս *մեծ ի ցասմանէ դիցն յուզեսցի. այնպիսիքն գանձինս կորուսանեն, եւ աշխարհի մեծ ոճիրս վնասուց ի նոցանէն ընդոստուցանեն. վասն *այսորիկ իսկ եւ ետու զհրամանս սաստից այնպիսեացն՝ պատուիսս մահու՝ թագաւորքն Յունաց *յիւրեանց աշխարհին:

7 Արդ՝ եւ մեք հրաման *շինութեան *կամեցեալ ձեզ, հոգացեալ *զի եւ ձեզ ամենալիւքն ամենաբարիքն ի դիցն բազմացին, զի ի ձեռն՝ պաշտան նոցա եւ փառաւորութիւն, եւ ի նոցանէ՝ շինութիւն, լիութիւն եւ խաղաղութիւն. զի որպէս *ամենայն տանուտէր ընդ *տան իւրոյ եւ *ընդ *ընտանեաց հոգայ՝ տոյնպէս եւ մեք հոգամք *ընդ մեր Հայոց աշխարհիս շինութեան:

8 Արդ՝ ամենայն նախարարք մեծամեծք *եւ ազատք եւ գործակալք եւ սիրելիք մեր *թագաւորաց, եւ շինականք, բնակք եւ ձեռատունկք եւ ձեռասունք մեր Արշակունեաց, զոր *յանձանձեալսդ եւ սնուցեալսդ է, անխայեալսդ եւ յառաջեալսդ, վասն մեր *աւգտի հասարակաց հոգացեալ , զի զդիսն պատուեսչիք: 9 Արդ՝ եթէ յանկարծ որ թէ գոցի, որ զդիսն անպատուեսցէ, եւ գոցեն զայնպիսին՝ կապեալ ոտիւք եւ կապեալ ձեռաւք եւ կապեալ պարանոցաւ ի դուռն արքունի ածցեն. եւ տուն եւ կեանք եւ *արարք եւ ստացուածք եւ գանձք՝ *այն ամենայն այնոցիկ լիցի, որ զայնպիսիսն ի մէջ ածցեն: 10 Ողջ լերուք ի դիցն աւգնականութենէ դուք ամենեքին եւ ի մեր թագաւորաց՝ որ ընդ այս հրաման կամիք, եւ ի շինութեան բնակեսչիք *ամենեքեան, զի մեք *զլխովին իսկ ողջ ենք»:

11 Իսկ գամենայն անս ժամանակաց իւրոց թագաւորն Տրդատ գոռացեալ ընդ Պարսից տէրութեանն՝ *խնդրէր զքէնս վրիժուց մարտիւք պատերազմաց: 12 Իսկ ի լնուլ ամացն, որ եղել Գրիգորիոս ի վիրապին, իբրեւ ամս երեքտասան, եւ էր մարտ սաստիկ խստութեան *Տրդատայ ընդ Պարսից թագաւորին՝ գամենայն ամուրս *կենաց իւրոց:

13 Իսկ միւս եւս այլ հրովարտակ հրամայեաց գրել *ընդ աշխարհս եւ ընդ գաւառս իշխանութեանն իւրոյ՝ *աւրինակաւս այսուիկ.

«Տրդատիոս *Հայոց մեծաց արքայ. առ աշխարհս եւ առ գաւառս, առ նախարարս եւ առ գարս եւ առ շինականս *եւ առ ամենեսին ողջոյն. ողջ լիջիք, եւ մեք մեզէն իսկ ողջ ենք:

14 Դուք ինքնին գիտէք, զիա՛րդ ի բնէ ի նախնեացն իսկ յաղթութիւն խաղաղութեան բագում *էր շնորհեալ մեզ դիցն *աւգնականութեամբ, եւ կամ թէ ո՛րպէս գամենայն ազգս նուաճեալ էր, եւ ի հնագանդութեան ունէար: 15 Իսկ յորժամ գդիսն ոչ մարթացաք հաճել պաշտամամբն, զկամս նոցա *քաղցրացուցանել ընդ մեզ՝ հանին մերժեցին ի ցասմանն իւրեանց զմեզ ի մեծ տէրութենէն: 16 Մանաւանդ վասն աղանդին քրիստոնէից պատուիրեալ *ձեզ, զի *հազար եւ բիւր *դէպ է եթէ գտցի ոք, զի նոքա անհնարին լինին խափան դիցն պաշտամանն, զայնպիսին թէ գտցեն *եւ *վաղվաղակի ի մէջ ածցեն՝ յարքունուստ պարգեւք եւ պատիւք նոցա *լիցին շնորհեալ որ զնոսայն յայտնեսցեն: 17 Ապա *թէ ոք չյայտնեսցէ զայնպիսին, կամ *թագուսցէ, եւ գտցի՝ այսպիսին ընդ մահապարտս *համարեալ լիցի, եւ ի հրապարակ արքունի եկեալ մեռցի, եւ տուն նորա յարքունիս երթիցէ:

18 Արդ՝ գոր աւրինակ ես ոչ խնայեցի *յիմ վաստակաւոր Գրիգորիոս, յիմ սիրելին, որ *վասն դորին իսկ իրաց չարաչար եւ սաստիկ տանջանաւք տանջեցի, եւ յետ այնորիկ ետու *գնա ընկենուլ ի խոր վիրապն յանհնարին, զի անդէն իսկ միանգամայն աւճից լիցի կերակուր. զի եւ ոչ զմեծ վաստակն նորա համարեցայ ինչ՝ *առ սիրով եւ առ ահիւ *դիցն, զի եւ ձեզ ահ լիցի այս եւ երկիւղ ի մահուանէն. այլ զի կեցջիք ընդ հովանեաւ դիցն *եւ ի մէնջ բարիս *մարթասջիք գտանել: 19 Ողջ լերուք, եւ մեք մեզէն *ողջ ենք»:

ԺԳ

*ԺԳ. *Եւ եղևի *ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ խնդրեաց իր կին կայսրն Դիոկղետիանոս. եւ այնուհետև ընդ ամենայն կողմանս տէրութեան իւրոյ արձակեալք շրջէին պատկերագործք *նմանահանք ճշգրտագործք. դեղատախտակ պայծառակշիռ հասակաչափ զգեղ երեսացն եւ գմբազարդ յանիցն *ի տախտակսն համանմանս դեղովքն պաճուճէին, զի յայտ յանդիման ցուցցեն *առաջի ակնահաճոյ կամաց թագաւորին:

2 Յայնմ ժամանակի եկեալ գտանէին ի քաղաքին Հռոմայեցոց արգելաւանս մի կուսանաց՝ միանձնական լեռնական, ընդակերս, զգաստացեալս, պարկեշտականս, սրբամատոյց կանայս քրիստոսական հաւատոց, որ զցայց եւ զցերեկ եւ յամենայն ժամանակի փառաւորութեամբ եւ արհնութեամբ զկատարեալ աղաթսն *իւրեանց առ Աստուած առաքել ի բարձունս արժանի լինէին: 3 Որոյ *անուն էր գլխաւորին Գայիանէ, եւ սան նորին՝ *ի դատերաց ուրումն յաստուածապաշտ եւ ի թագակալ տոհմէ, զի անուն *էր նորա Հոփսիսիմէ:

4 Եւ իբրև եկին հասին՝ բռնութեամբ մտեալ ի սուրբ կայեանս առաքինեացն, տեսեալ զպարկեշտագեղն Հոփսիսիմէ, զարմացեալ սխրացեալ ընդ սքանչելատեսիկն տեսիլ՝ ի նկարապաճոյճ ի տախտակսն յարինէին, եւ առ թագաւորն հասուցանէին:

5 Եւ իբրև ետես թագաւորն զգեղապանձ վայելչութիւն պատկերակերպ նկարագրին Հոփսիսիմէայ, մոլեգնական ցանկութեամբ տոփողաց գեղխեալ, զի անկարգ ցանկութիւն *յիմարութեանն մոլութեան ստիպէր, ժամ տուեալ ուրախութեան հարսանեաց՝ ճեպով տազնապաւ փութայր զուրախութիւնս հարսանեացն կատարել: 6 Յայնմ ժամանակի *տազնապափոյթ ստիպով դեսպանս արձակեալ, պատուիրակս *հանեալ ընդ աշխարհս ամենայն, զի ամենեքեան աւժտաբեր ընծայատար լիցին մեծի *հարսանեացն, եւ բազում ուրախութեամբ գալ կատարել առ հասարակ ամենեցուն *գաւրէնս արքայական փեսային՝ ըստ արինացն թագաւորաց:

7 Իսկ իբրև տեսին առաքինիքն զգաղտաձիգ նետս թշնամոյն, որ *ի ծածուկն սովոր էր ձգել ի սուրբսն քրիստոսասէրսն, աման չարի գտեալ զթագաւորն. որպէս ի դրախտի անդ զաւճն *անդրովար արարեալ, առ ի զպատուիրանն մոռանալոյ, մտեալ *յանզգամ յունկն կնոջն առաջնոյ. սոյնպէս եւ աստ զթագաւորն անարէն իբրև զվահանակ երեսաց գտեալ՝ նովաւ մարտոցեալ *ընդ աստուածաշէն եկեղեցիս:

8 Իսկ զթագաւորն հպարտացուցեալ ամբարհաւաճեցուցանէր որոզայթաղիւր թշնամին՝ ի գրգռել յարուցանել հալածանս ի վերայ եկեղեցեաց Աստուծոյ, խելացնորեցուցեալ *գնա առ ի տալ պագանել երկիր ուրուականաց մեռելոտոց, ոսկեղէն եւ արծաթեղէն, փայտեղէն եւ քարեղէն պղնձագործ պատկերաց դիցն սնոտեաց, եւ պղծութեանն պաշտաման: 9 Ուս եղեալ համբառնայր հարկանել *ընդ վիմին հաստատնոյ, ընդ հաւատոցն եկեղեցոյ. վիմին ինչ *ոչ ստնանել կարացեալ՝ ինքն առ վիմին խորտակեցաւ: 10 Սակայն *յամբարհաւաճութիւն մոլեգնութեանն վստահացեալ՝ բազում եւ անչափ էր այն, որ ի նմանէ անցանէր ընդ եկեղեցիս Աստուծոյ:

11 Իսկ երանելին պարկեշտասէրն Գայիանէ, սրբասնելովն *Հոփսիսիմէաւ հանդերձ եւ այլ ընկերաւքն իւրեանց, յիշեալ զուխտն սրբութեան, զարինաւոր կրանիցն զգաստութեան սրբութիւնն յոր մտեալ էին՝ ողբային յանձինս իւրեանց վասն նկարացոյց հրամանին, առ ի նկատել զպատկերս նոցա պիղծ եւ անարէն թագաւորին. ճգնութեամբ մատուցեալ յաղաթս՝ խնդրել *ի բազումողորմ Տեառնէն աւզնականութիւն՝ փրկել գնոսա ի փորձութենէն, որ հասեալ էր ի վերայ նոցա: 12 Եւ յաղաչելն իւրեանց այսպէս ասէին.

«Տէր տերանց, Աստուած աստուածոց, Աստուած յաիտենական, Աստուած երկնից, Աստուած անճառ լուսոյ, որ հաստատեցեր զամենայն բանիւ քով. որ արարեր զերկինս եւ զերկիր եւ զամենայն զարդ նոցա. որ ստեղծեր զմարդն հող յերկրէ եւ իմաստուն կացուցեր եւ բազմացուցեր զնա ի վերայ երկիր, եւ աւզնական եղեր նոցա ի դարս իւրաքանչիւր՝ որ յուսացան ի քեզ:

13 Արդ՝ *աւգնեա՛ եւ մեզ, Տէր, ի պատերազմիս որ նեղէս զմեզ, զի յաղթեսցոյր *որոգայթից նենգութեանց սատանայի, եւ անուն քո, Տէր, փառաւոր լիցի, եւ եղջիր եկեղեցոյ քոյ բարձրացեալ լիցի. զի եւ մեք արժանի լիցոյք հասանել *յաթեվանս արքայութեան պատուիրանապահաց քոց: 14 Եւ մի՛ լիցի պակասութիւն ձիթոյ ի լապտերաց մերոց. եւ մի՛ շիջցին ճրագունք հաւատոց ուխտի սրբութեան մերոյ. եւ մի՛ հասցէ տխրական մթացուցիչն զիշերոյ կորստեան ի վերայ լուսաւոր ճանապարհաց մերոց. եւ մի՛ գայթակղեսցին ոտք մեր ի լուսագնաց շաղաց քոց. եւ մի՛ կուրացին բիբք *տեսանելեաց մերոց ի գուարթարար ճառագայթից ճշմարտութեան քոյ. եւ մի՛ յափշտակեսցէ թռչունն մահացան զսերմանիսն բուսոյն կենաց, զոր սերմանեաց ի մեզ միածին Որդիդ քո , Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. եւ մի՛ տարցի զգգաստութիւն սուրբ հաւտի քոյ գագանն ապստամբ. եւ մի՛ յաղթահարեսցէ զգառինս հաւտի քոյ գայլն ապականիչ. եւ մի՛ վարատեսցէ թշնամին ուխտիս մերոյ զոչխարս առաքելական եկեղեցոյ քոյ սրբոյ:

15 Տէր Աստուած մեր, որ *առաքեցեր զմիածին Որդիդ քո, որ եկն եւ ելից զամենայն տիեզերս *հոգով ինաստութեամբ *քով, զի զամենեսեան յԻսրայել անուն աստուածատեսս գրեսցէ: 16 Եւ մեք լուսք զի ասաց, Թէպէտ եւ հալածեսցեն զձեզ *քաղաքէ ի քաղաք՝ ոչ կարաջիք սպառել զքաղաքս Իսրայելի, մինչեւ ի դարձ *գալստեան իմոյ այսրէն:

17 Արդ խնայեա՛, Տէր, յանձինս մեր, որ ապաւինեցաք յանուն քո սուրբ, զի մի՛ խառնակեսցոյր ընդ անարգութիւն պղծութեան հեթանոսաց. եւ մի՛ տար զգգաստութիւն սրբութեան մերոյ բոզանոց անարէն շանագգեաց լկտութեան նոցա, եւ մի՛ զկուսութեան մարգարիտ *հաւատոց մերոց՝ ի շաւիղս խոզագնաց ամբարշտութեան նոցա: 18 Եւ *մի՛ *շարժեսցէ *ուղիս անյագ ջուրց բազմութեանց մոլորահողմն խաբէութեան զրահեղեղն սաստկութեան զհիմունս սուրբ եկեղեցոյ քոյ, որ բազմապատիկ վիմաւքն արդարովք շինեցաւ ի վերայ վիմին հաստատնոյ, որոյ գլուխ անկեանն կատարման եղէ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս *ի ձեռն մարմնանալոյն, մահուամբ խաչին, հեղմամբ արեանն, յարութեամբն եւ յերկինս վերանալոյն, նստելովն յաջմէ Աստուածութեան քոյ, ուր էրն յառաջ:

19 Արդ նայեա՛ց, Տէր, յերկնից *ի սրբութենէ քումսէ, զի մի՛ լիցոյր մեք *իբրեւ *գայն տունն, որ ի վերայ աւագոյն շինեալ էր, զոր դրդուեցին խռովութիւնք *նեղութեանց պէսպէս փորձութեանց. այլ հաստատեա՛ զմեզ ճշմարտութեամբ Աւետարանին խաղաղութեան, եւ առաջնորդեա՛ մեզ ըստ կամաց քոց, եւ արժանիս արա զմեզ զիշերոյն լուսոյ հարսանեաց. յորում զգիշերն իբրեւ *գտիւ լուսաւոր առնիցես ի ծագել ճառագայթից *յերեսաց *փառաց քոց, եւ ապրեցո՛ զմեզ ի ներքոյ թեւոց քոց, եւ մեք հասցոյր ի նաւահանգիստ կամաց քոց: 20 Եւ տո՛ւր մեզ, զի արբցոյր զբաժակ նահատակութեան, զի առցոյր զփոխարէն պսակն յաւոր արդար դատաստանին ի յայտնութեան փառաց քոց»:

21 Եւ յետ այսորիկ սուրբն Գայիանէ սանականաւն Հոիփսիմեաւ եւ պարկեշտաժողով ընկերաւքն հանդերձ՝ դէմ եղեալ տարադէմ գնացեալ փախստեայ լինէին, զի զանձինս իրեանց սրբութեամբ պահեսցեն յայսմիկ հողաթաթաւ, մեղսաթաթաւ, մեղանշական, անարէն *ի դիւական խառնից մարդկան. զի առաւելութեան յուսոյն կենդանութեան եւ լուսոյն յարութեան արժանի լինիցին հասանել, ընդ առաքելական սահմանաւք ապրեալ յանվախճան ի հանդերձեալ դատաստանաց անտի, եւ յաջակողմն գահուն մտեալ՝ *խոստացելոց բարեսցն հասանել, անթառամ պսակաւքն զարդարեալ՝ *ընդ հնգեկան կամարարսն կուսանաց, զործովքն բարութեան լուսաւորեալք ի հանգիստ նորոգական վայելչութեան դրախտին, ընդ աստուածական *փեսային ի բազմաժողովս արդարոցն, ի բազմականս Աբրահամու անպակաս ուրախութեանցն լինել ժառանգորդ: 22 Որպէս *եւ Տէրն *յԱւետարանի անդ ասաց, եթէ Որ թողցէ զբնակութիւն իւր վասն անուան իմոյ՝ ի միսանգամ գալստեան իմում զկեանս յաւիտենականս *ժառանգեցուցից նմա: 23 Իբրեւ ոչ ի ժամանակեան մահուանէս *փախուցեալք, այլ *յանհնարին մոլեկան անարէն ցանկութեանցն ճողոպրեալք: 24 Իբրեւ *ոչ զի զմարմինս իրեանց ի տանջանաց երկրակոխաց ի զրպարտութենէս ապրեցուցեն, այլ զի զոգիսն իրեանց սրբութեամբ առանց աղտեղութեան պահել մարթացեն յանարէն *զիճութեան պղծութեան աղտեղութեան խառնից մարդկան անարէն կրանից.

այլ զի զանձինս իրեանց *բանդից եւ կապանաց եւ պատժոց, մահու եւ անհնարին նեղութեանց վասն անուան Տեառն պատրաստեալ, զի արդարութեան պսակին արժանի լինիցին հասանել: 25 Վասն այսորիկ թողեալ գերկիր ծննդեան իրեանց, զինչս եւ գատացուածս եւ զմերձաւոր *զագգակիցս եւ գտոհմականս վասն աստուածական հրամանին, զանձինս իրեանց հրեշտակական գուարթական կարգաւք լուսաւորեալ վարուցն քաջութեամբք, զի զԱստուած տեսանել կարասցեն:

26 Յայնմ ժամանակի գային հասանելին յերկիրն Հայոց, յԱյրարատ գաւառ, ի Վաղարշապատ քաղաք, գոր եւ Նորաքաղաքն կոչեն, ի նիստս թագաւորացն Հայոց: 27 Այնուհետեւ եկեալ մտանելին ի հնձանայարկս այգեստանոյն, որ կան շինեալ ի հիւսիսոյ յարեւելից կուսէ. եւ կերակրելին ընչիւք իրեանց ի վաճառաց քաղաքին. եւ ոչ ինչ այլ ինչ *գոյր թոշակ ընդ նոսա գոր ունէին, բայց մի ոմն ի նոցանէ ունէր արուեստ ապակագործութեան՝ առնել ուլունս ապակեղէնս, եւ տալ զինս *ընդ կերակրոյ ատուրն պարենի ռոճկի:

ԺԴ

ԺԴ. *Յայնմ ժամանակի ոչ սակաւ ինչ խռովութիւն լինէր ի մէջ Յունաց աշխարհին ի կողմանս կողմանս *յուզախնդիրք ելանէին դեսպանս արձակէին թերեւս ուրեք գտանել կարասցեն: 2 Յայնմ ժամանակի գայր հասանէր դեսպան առ Տրդատ արքայ Հայոց մեծաց եւ յանդիման լինէր թագաւորին ի Վաղարշապատ քաղաքի: 3 Եւ իբրեւ մատոյց զհրովարտակն՝ *առ ի ձեռանէ նորա խնդալով: 4 Եւ էր պատճէն հրովարտակին արինակ գայս.

«Ինքնակալ կայսր Դիոկղետիանոս առ սիրելի եղբայր աթոռակից մեր Տրդատ ողջոյն:

5 Գիտութիւն լիցի եղբայրութեանդ քում նիզակակցի մերում վասն չարեացս որ անցանեն ընդ մեզ հանապազ ի մոլար աղանդէս քրիստոնէից *զի յամենայնի դարովեալ լինի տէրութիւնս *մեր *յուխտէ նոցա եւ արհամարհեալ լինի արքայութիւնս մեր ի նոցանէ եւ ինչ համեստութիւն ոչ գոյ ի նոսա: 6 Չի ինքեանք զմեռեալ ոմն զխաչեալ պաշտեն *եւ փայտի երկիր պագանեն եւ զոսկերս սպանելոցն պաշտեն որ զիրեանց մահն որ վասն Աստուածոյն իրեանց է՝ փառս եւ պատիւս համարին: 7 Եւ ի մերոց արդար արինացս դատապարտեալ լինին *վասն զի *եւ զմեր զնախնիսն զառաջին հարսն զթագաւորսն դառնացուցեալս ձանձրացուցին *զի մեր սուրբս բթեցան եւ նոքա ոչ զարհուրեցան ի մեռանելոյ : 8 Չի *ինքեանք զհետ Հրէի *ուրումն խաչելոյ մոլորեալ են եւ զթագաւորս անպատուել ուսուցանեն *եւ զլիտվին իսկ զպատկերս դիցն զաստուածոց անարգել ուսուցանեն:

9 Նա եւ զլուսաւորացոյ զարութիւն զարեգական *եւ զլուսնի աստեղաւորք հանդերձ՝ առ ոչինչ համարին նա եւ արարած առնեն *այնր խաչելոյ: 10 Եւ զլիտվին զպատկերս դիցն աստուածոց անարգել ուսուցանեն եւ զաշխարհս ամենայն փոխեցին ի պաշտամանէ դիցն *մինչեւ զի եւ զկանայս անգամ յարանց եւ զարս ի կանանց կենդանոյն մեկնեալս հեռացուցանեն: 11 Թէպէտ եւ ազգի ազգի պատուիսս տանջանաց ի վերայ եղաք՝ առաւել եւս տոչորեալ յորդագոյնս տարածեցաւ աղանդ նոցա: 12 Թէպէտ եւ բիրապատիկ ինչ արհաւիրս սաստից արկաք *ի վերայ նոցա՝ ի *հեղումն արեան նոցա առաւել եւս *բղխեաց յորդեաց աղանդ նոցա:

13 Դէպ եղիւ *տեսանել ինձ յաղանդոյ *ուսման նոցա *արիորոյ մի կոյս եւ զեղեցիկ եւ կամեցայ առնուլ զնա ինձ կնութեան սակայն *եւ զայն իշխեցին խորամանգել յինէն: 14 Եւ ոչ իբրեւ ի թագաւոր ցանկութեամբ փափաքեցին յիս եւ ոչ *ի սաստից սպառնալեաց ինոց երկեան ինչ նոքա այլ առաւել եւս վասն աղանդոյն իրեանց՝ աղտեղի եւ պիղծ եւ գարշ համարեցան զիս *եւ սնուցիչ նորին դայեկան ի կողմանս ձերոյ տէրութեանդ փախուցեալս յողարկեցին :

15 Արդ՝ փոյթ լիցի քեզ եղբայր մեր զի *ուր եւ իցեն զկողմամբքոյ զայդոքիւք՝ զհետս նոցա գտանել մարթասցես եւ որ ընդ նմայն իցեն դայեկան հանդերձ՝ վրիժուց մահու արժանի արասցես եւ զհրապուրեալն զչքնաղագեղն ինձ ի սոյն այսրէն յողարկեցես ապա թէ հաճոյ թուեսցի քեզ տեսիլ զեղոյ նորա՝ այդրէն առ քեզ պահեսցես *զի ոչ երբեք գտաւ նման նմա ի մէջ Յունաց աշխարհիս : 16 Ողջ լեր դիցն պաշտամամբ ամենայն պատուով»:

ԺԵ

ԺԵ. Եւ եղեւ իբրեւ *ընթերցան *գթութիւն հրամանաց հրովարտակին այնորիկ՝ հրաման տայր թագաւորն մեծաւ սաստկութեամբ պատուիրանաւ, զի զամենայն տեղիս իշխանութեան իւրոյ *քննայոյց խուզիւ փութով խնդրեսցեն: 2 Վաղվաղակի դեսպանս *արձակէր ընդ կողմանս կողմանս, զի ուր եւ գտցեն՝ ի մէջ անցնէ վաղվաղակի. եւ որ գտցէ զնոսա՝ մեծամեծ պարգեւս *հատուցանել խոստանայր:

3 Մինչդեռ յայն յոյց քննութեան էին յաշխարհին սահմանացն Հայոց՝ սուրբ վկայքն այնորիկ եկեալ դաւղեալ * էին յարքայական կայանին, ի նմին թագաւորականին ի Վաղարշապատ քաղաքի: 4 Եւ յետ սակաւ ինչ ատուրցն այնոցիկ վաղվաղակի ի մէջ եկեալ խուզիւք իրքն յայտնէին:

5 Այլ *ոչ իսկ էր պարտ թագչել ճշմարտութեանն եւ վկայիցն առաքինութեան, եւ *ոչ լուսոյ ճրագին ընդ գրուանաւ ծածկել, եւ ոչ ի ներքոյ ստուերաց կաթեղրացն աներեւոյթ լինել. այլ *ի վերայ *աշտանակացն ոսկոց զարդարելոց, եւ ոսկովք ճրագարանաւք զիղն պարարտութեան անուշութեան, զարդարութեան հաւատոցն՝ վառեալ գլոյսն համապայծառ. որպէս եւ ինքեանք իսկ յառաջին աղաթս իրեանց աղաչէին. որպէս *եւ Տէրն իսկ ասէր առ իւր սիրելիսն, թէ Տեսցեն զգործս ձեր բարիս, եւ փառաւորեսցեն զՀայր ձեր որ յերկինս է:

6 Տեսանե՞ս զի վասն գործոցն բարութեան ճշմարիտ Որդին Աստուծոյ ոչ գարշի տալ զիւր ժառանգութիւն իւրոց սիրելեացն ծառայիցն : 7 Որ ինքն բնութեամբ Որդի է՝ անվեհեր մատուցանէ զիւր պատուիրանապահսն յիւր բնութիւնն. բայց միայն թէ *ոք իցէ, որ պահիցէ զբանս նորա՝ իբրեւ զմարգարիտ պատուական գտեալ խնդութեամբ, զնեալ եւ զգուշացեալ *լինի նմա՝ առեալ զնշան *պատուին, զպսակն թագաւորութեան եւ յարքայականն մատուցանի: 8 Որպէս պատուականութիւն լուսոյս այսորիկ երեւեալ առաջի հեթանոսաց Հայաստան աշխարհիս *ակամայ, իսկ փառաւորութիւնն առ Աստուածութիւնն հնչիւք լցին զտիեզերս:

9 Արդ՝ գտեալ լինէին նոքա ի հնձանս շինուածոցն: 10 Քանզի իբրեւ եկին հասին հրամանք հրովարտակացն ի մեծ թագաւորէն Յունաց առ Տրդատ արքայն *Հայոց Մեծաց՝ ոչ սակաւ ինչ խոտովութիւն *եղեւ *ի մէջ աշխարհին Հայոց. զի պահէին զամենայն անցս ճանապարհաց պողոտայիցն եւ զամենայն զաւառացն. ի կողմանս կողմանս *յուզախնդիրք ելեալ քննէին: 11 Իսկ ուրումն տեսեալ՝ պատմեաց գնցանէ:

12 Իսկ իբրեւ իրքն *հոչակեցան *գնցանէն՝ *ապա *աւուրս երկուս ասպարափակ արարեալ՝ տուեալ *պահել զնոսա անդէն ուր գտինն լեզէն հետեւակ զաւրում. ապա *յետ երկուց ատուրցն համբաւն հոչակեալ պարկեշտութեան զանագան զեղեցկութեանն Հոփսիսիմեայ ի մէջ բազմամբոխ * հրապարակացն լինէր. ամենայն այր առ այր եւ մարդ առ մարդ զարմացումն յաճախէր:

13 Իսկ ի տես գեղոյ նորա *կուտեալ յեղեալ գեղեալ խոտն կաճառացն կուտակէր. նա եւ նախարարք եւ մեծամեծք աւագանոյն *ընթացեալք ի տեսանել՝ *զմիմեամբք ելանէին: 14 Նա եւ ազատակոյտն, խառնաճաղանճ ամբոխիսն հանդերձ, զմիմեամբք դիզանէին ի միմեանց վերայ, առ պակշոտ յիմարութեան ցոփութեան բարոյիցն, այլանդակ մտացն զեղխութեան զիճութեանն հեթանոսաբար սովորութեանցն:

15 Իսկ երանելիքն *իբրեւ զիտացին զանմիտ եւ զշղուաբարոյ մարդկանն գյոռութիւն, կականաբարձ արտասուալից, զձեռս լի աղաթիւք յերկինս համբառնային, խնդրել զփրկութիւն յամենագար յամենակալ Տեսոնէն, որ յառաջին նուագին ապրեցոյց զնոսա յանարէն պղծութենէն չարութեան զագրութեան հեթանոսացն. զի նոյն *տացէ նոցա զմարտին յաղթութիւն, զհաւատոցն լուսաւորութիւն. եւ զերեսս իրեանց *պատեալ՝ անկեալ դնէին յերկիր, յամաթոյ լկտեացն տեսողաց, որ ժողովեալսն էին ի տեսանել:

16 Եւ ապա յետ այսորիկ զարմացուցեալ զթագաւորն բազում տեսողացն, որ *մտերիմքն էին որ եկեալն էին ի տեսիլ գեղոյ նորա, եւ պատմեալ առաջի թագաւորին: 17 Իսկ ի միսում ատուրն ընդ այգն ընդ առաւուտն, եւ եւս վաղագոյն, հրաման ելեալ ի թագաւորէ

անտի, զի գերանելին Հոփսիսիմէ տանել յարքունիս, եւ գտորքն Գայիանէ *անդէն պահել *պարկեշտաժողով ընկերաւքն հանդերձ:

18 Եւ անդէն յարքունուստ վաղվաղակի ոսկիապատ գահաւորակս *սպասաւորաւք հանդերձ հասուցանէին *առ դուրս հնձանին, ուր էին վանք նոցա արտաքոյ քաղաքին: 19 Նա եւ հանդերձս ազնիւս գեղեցիկս փափուկս պայծառս, եւ զարդարանս երեւելիս մատուցանէին նմա *յարքունուստ, զի զարդարեցի, եւ շքով եւ պատուով մտցէ ի քաղաքն եւ յանդիման լիցի թագաւորին. քանզի *չեւ էր տեսեալ գնա՝ խորհեցաւ կին առնել գնա, վասն այնորիկ որ պատմեցինն գնմանէ վասն վայելչութեան գեղոյ նորա:

20 Արդ՝ իբրեւ ետես սուրբն Գայիանէ՝ խաւսել սկսաւ *առ սանն իւր եւ ասէ այսպէս. «Յիշեա՛, որդեակ իմ, զի թողեր լքեր գնեժապատիւ շքեղաշուք ոսկիակոտ *գաթոնն քո հայրենի, զծիրանեաց թագաւորութեանն, եւ ցանկացար անանց ճառագայթարձակ լուսոյ թագաւորութեանն Քրիստոսի, որ է արարիչ եւ կեցուցիչ եւ նորոգիչ, եւ խոստացեալ պահէ զանպատում բարիսն իւրոցն յուսացելոց: 21 Եւ դու, որդեակ, անարգեցեր զանցաւորս քոյոյ բնութեանն զծիրանիսն. արդ՝ զիա՛րդ արդեաւք տացես դու զգգաստութիւն սրբութեանդ քոյ կերակուր շանց յայսմիկ ի բարբարոս յաշխարհի: 22 Քա՛ւ քեզ, որդեակ, եթէ լինիցի այդ այդպէս. այլ ընկալցի զմեզ քեւ հանդերձ այն՝ որ առաջնորդեաց մեզ ի մանկութենէ մերմէ *մինչեւ յաւրս յայս եւ ի ժամս յայս, յորում այժմիկ հասեալ կամք»:

23 Արդ՝ իբրեւ ետես սուրբն Հոփսիսիմէ զայն ամենայն ամբոյսս չարաց, եւ գոր լուսան ի դայեկէն իւրմէ՝ *վառեցաւ իբրեւ զհնու Հոգւոյն զարութեամբ Տեառն իւրոյ. զի զգեցեալ էր զհաւատս մանկութեան տիոցն իբրեւ սպառազէն գրահիւք. ճշեաց մեծաձայն ուժով եւ տարածեաց զբազուկս իւր ի նմանութիւն խաչին, եւ սկսաւ ասել մեծաձայն այսպէս. «Տէր աստուած ամենակալ, որ հաստատեցեր զարարածս քո ի ձեռն Ռոդոյ *քոյ *միածնի եւ սիրելոյ, եւ կազմեցեր յարիւնուածս *երեւելի եւ աներեւոյթ արարածոց ի ձեռն Հոգւոյդ սրբոյ. դու ես որ յոչնչէ զամենայն յերթիւն յարիւնեցեր, եւ քոյով հրամանաւ վարին ամենայն զարութիւնք երեւելիք եւ աներեւոյթք, որ են յերկինս եւ յերկրի, ի ծովու եւ ի ցամաքի: 24 Քանզի դու ես, Տէր, որ ետուր յողող ջուրց զանաւրէն պղծալից մարդիկ ութերորդ դարուն, եւ փրկեցեր զսիրելին քո զՆոյ, որ պահեաց զիրաման բանի քոյ, եւ ապրեցուցեր խաչանման փայտին ի ջուրցն հեղեղէ: 25 Որ յայնժամ արիւնակաւ խաչին արարեր զփրկութիւն՝ եւ այժմ արա՛ ճշմարտութեամբ *խաչիդ քոյ, յոր ելեր եւ հեղեր զարիւն քո ի բժշկութիւն ցաւոց մերոց:

26 Որ պահեցեր զԱբրահամ ի մէջ ամբարիշտ *ազգացն Քանանացոց. որ յամաւթոյ նախատանաց պղծութենէ մահու *ապրեցուցեր զաղախին քո զՄատա. որ գթացար յԻսահակ ծառայ քո, եւ պահեցեր զաղախին քո զԵրեմիակա յանաւրէն Փղշտացոց անտի, մի՛ թողուր զմեզ *ի ձեռաց *վասն սրբոյ անուանդ քոյ. որ ուսուցեր, վարդապետեցեր եւ ետուր զբանս քո ի բերան մեր, զի այնու *ապրել մարթացոյք յորոգայթից թշնամոյն, եւ ասես. Անուն իմ ի վերայ ձեր կոչեցեալ է, եւ դուք տաճար էք Աստուածութեան իմոյ. եւ ասես, եթէ Չանուն իմ սուրբ առնիչիք ի սիրտս ձեր. եւ եղեր բանս ի մտի՝ խնդրել ի քէն *եւ ասել, Սուրբ եղիցի անուն քո *ի վերայ մեր՝ զոր խնդրեմք ի քէն. եւ ահա ժողովեալք չարք բազումք պղծել զանուն *սուրբ քո որ ի վերայ մեր է, եւ գտաճար անուանդ քոյ. զի թէպէտ եւ մեք տկար եւ անարժան ենք՝ սակայն դու, Տէր, պահեա՛ զանձինս մեր յանարժան խայտառականացս:

27 Մարդասէր եւ քաղցր, որ արկեր զմեզ յայս փորձութիւն, տո՛ւր մեզ յաղթել *քոյով զարութեամբդ, զի քո է յաղթութիւն, եւ յաղթեացէ քո անունդ՝ պահել զմեզ յուսով զգաստութեամբ. զի այսու մտցոյք ի թիւ վիճակաց արդարոց քոց. զի եւ առցոյք զվարձս վաստակոց, զոր տացես այնոցիկ, եւ հատուցես իւրաքանչիւր այնոցիկ, որ կացեալ իցեն յառի քում եւ պահեալ իցեն զիրամանս քո:

28 Որ ապրեցուցեր զՆոյ ի ջուրցն հեղեղէ՝ ապրեցո՛ւ եւ զմեզ յանաւրէնութեանցս հեղեղէ որ *շուրջ պատեալ է զմեաւք: 29 Չի եթէ զգագանս եւ զանասունս ապրեցուցեր ի տապանին, ո՞րչափ եւս խնայեցես ի քո պատկերս, որ զքեզ փառաւորեմք: 30 Իսկ եթէ ի սողունս եւ *ի թռչունս խնայեցեր, ո՞րչափ եւս խնայեցես ի մեզ, զոր անուանեցեր տաճար կամաց քոց»:

ԺԶ

ԺԶ. Արդ՝ իբրեւ այս այսպէս եղեւ՝ ժողով ամբոխին ի վերայ կուտէր բազմութիւն մարդկան, եւ էին բազում սպասաւորք *արքունի, որ *եկեալ էին գնմանէն՝ տանել յարքունիս, եւ նախարարքն եւ մեծամեծք *աւագանոյն, որ *եկեալ էին շքադիրք՝ պատիւ առնել նմա *եւ երթալ ընդ նմա յարքունիս. զի տարցին գնա կնութեան *թագաւորին Տրդատայ եւ Հայոց տիկնութեան:

2 Իսկ նորա արտասուագոչ ողորմ ողորմ զձեռս համբարձեալ յերկինս՝ խնդրէին ի կամարար Տեառնէն՝ ապրեցուցանել գնոսս յանարէն *յանարժան հարսանեացն պղծութենէն: 3 Չզոչիւն բարձեալ *լալով մեծաձայն ճչէին եւ ասէին. «Քա՛ւ լիցի մեզ, թէ պատրեցեն զմեզ մեծութիւնք, կամ խողտեցեն զմեզ փափկութիւնք, կամ հրապուրեցեն զմեզ թագաւորութիւնք, կամ նեղեցեն զմեզ հալածանք, կամ վտանգեցեն զմեզ տանջանք հարուածոց, թէպէտ *եւ բիր ազգի ազգի տանջիցէք զմեզ. կամ երկիցո՞ւք մեք արդեաւք յահագին մահուանէն, զոր ածելոց էք դուք ի վերայ մեր: 4 Քա՛ւ լիցի մեզ, թէ *փոխանակեցուք զանցաւոր *կեանս ընդ յաւիտենական կենացն որ ոչն անցանէ. քա՛ւ լիցի մեզ, թէ ուրասցուք զէն Աստուած զամենահաստիչն, որոյ տէրութիւնն յեւրթենէ հաստատեալ՝ անփոփոխ են բարիքն ամենայն եւ ոչ անցանէն: 5 Այլ ո՛չ խորութիւնք եւ ոչ բարձրութիւնք, ո՛չ վիշտք եւ ոչ չարչարանք, ո՛չ կապանք եւ ոչ տանջանք, ո՛չ հուր ո՛չ ջուր եւ ոչ սուր, ո՛չ զբաւսանք եւ ոչ պատրանք, ո՛չ մեծութիւնք եւ ոչ աղքատութիւնք, ո՛չ այն աշխարհ եւ ոչ այս աշխարհս, ո՛չ կեանք *եւ ոչ *մահ՝ ոչ որ կարէ մեկնել զմեզ ի սիրոյն Քրիստոսի : 6 Չի նմա նուիրեցաք զկուսութիւնս *մեր, զի նմա աւանդեցաք զսրբութիւնս մեր, զի նմա *մնանք եւ սիրոյ նորա *ցանկացեալ *սպասենք, մինչեւ կացցուք առաջի փառաց գովութեան նորա առանց ամաւոթոյ եւ պատկառանաց»:

7 Եւ արդ՝ եղեալ *որոտումն յերկնից սաստիկ անհնարին, զի *ահաբեկեալ զամենայն ամբոխն, եւ ձայն՝ զի ասէր *առ նոսա, թէ «Չաւրացարո՛ւք, պինդ կացէք, քաջալերեցարո՛ւք, զի ես ընդ ձեզ եմ, եւ պահեցի զձեզ յամենայն ճանապարհս ձեր, եւ ածի զձեզ պահեալս անարատութեամբ, եւ հասուցի զձեզ մինչեւ ի տեղիս յայս, զի եւ աստ փառաւորեցի անուն իմ *առաջի հեթանոսաց կողմանց հիւսիսականաց: 8 Մանաւանդ դու, Հոփսիսիմէ, ըստ անուանդ քում արդարեւ ընկեցեալ եղեր Գայիանեաւ եւ քոյովք սիրելեաւոր ի մահուանէ ի կեանս. եւ մի՛ երկնչիք, այլ եկեսչիք ի տեղի յայն՝ զոր ես եւ հայր իմ պատրաստեցաք *ձեզ, զանքնին ուրախութեան տեղին, ձեզ եւ որ միանգամ իբրեւ զձեզդ իցեն»:

9 Եւ այնպէս յերկար որոտացեալ, մինչեւ թմբեալ լինէին մարդիկն յահէ անտի. եւ բազմաց *ընդոտուցեալ, անգուշեալ բազում երիվարք հեծելոց յահէ անտի՝ զբազումս ընկեցեալ եւ զբազումս առաքուր հարեալ սատակէին: 10 Եւ մարդկանն իսկ *ընդ միմեանս ամբոխեալ՝ ընդ կուտակելն բազումք զբազումս կոխեալ սատակէին. եւ բազմաց լինէր կոտորած, եւ ձայն աղաղակի եւ վայոյ, եւ անհնարին *չարիք եւ արհաւիրք ի վերայ մարդկանն հասանէին. եւ բազումք մեռան, եւ բազմաց արիւնն հեղեալ գերկիրն ռոզգանէր: 11 Արդ՝ իբրեւ այս շփոթ ամբոխի եղեւ ի նոցանէն ի մէջ կուտակելոցն մարդկան բազմութեան՝ ոմանք *ի մեծամեծ սպասաւորացն արքունի *անդէն ընթացան պատմել թագաւորին զամենայն բանս նոցա. քանզի դիպեցան անդ նշանագիրք, որ գրեցին զամենայն *բանս, եւ ընթերցան առաջի թագաւորին:

12 Եւ ասէ թագաւորն. «Փոխանակ զի ոչ կամեցաւ զալ պատուով շքեղութեամբ կամաւք՝ բռնաբար ածցեն *մինչեւ յապարանսս եւ մուծցեն գնա ի սենեակն արքունի»:

13 Արդ՝ առեալ զսուրբն Հոփսիսիմէ սպասաւորացն բռնաբար, մերթ վերամբարձ, մերթ ի քարշ. եւ նա աղաղակէր եւ ասէր. «Տէր Յիսուս Քրիստոս, աւգնեա՛ ինձ». եւ ամենայն ամբոխն զկնի նորա փողեալ՝ թնդէր երկիրն ի բազմութենէ անտի : 14 Արդ՝ ածին մուծին գնա մինչեւ յապարանս թագաւորին, ի սենեակն արքունի: 15 Իսկ իբրեւ արգելին գնա ի սենեակն՝ սկսաւ խնդրել ի Տեառն եւ ասէ. «Տէր զարութեանց, դու ես Աստուած ճշմարիտ: 16 Դու ես, որ հերձեր զծովն Կարմիր, եւ անցուցեր զքո ժողովուրդն: 17 Դու ես, որ զամուլ վէմն դարձուցեր

*ի ծննդականութիւն ջորցն վտակաց, եւ *արբուցեր գժողովորդն ծարաւեալ: 18 Դ-ու ես, որ իջուցեր գժառայն քո գՅովնան յանդունդս խորոց ծովուն, եւ ետոր առնուլ գչափ *քոյոյ գաւրութեանդ, եւ արտաքսեցեր գնա ի դուրս քան գմարդկային *բնութիւնս. եւ միսսանգամ այսրէն առանց ապականութեան ածեր ողջանդամ *եւ կացուցեր ի կենդանութեան, զի եւ մագ մի անգամ *ոչ շարժեալ լինէր ի վարսից նորա: 19 Դ-ու *ես Աստուած ճշմարիտ, որ *եւ գԴանիէլ, կուր արկեալ գագանաց՝ ապրեցուցեր յահագին ժանեացն, եւ կացուցեր գգրպարտեալն առաջի նեղչացն փառաւորութեամբ: 20 Դ-ու եւ գերիս մանկունսն, որ արկեալ յայրել վասն գքեզ պաշտելոյն՝ ողջ եւ անարատ ի հրոյն պահեցեր. զի փառաւորեացն գքեզ՝ որք տեսին գսքանչելիս քո: 21 Դ-ու ետոր խոտաճարակ լինել խիստ եւ անարէն թագաւորին Բաբելացոց, զի ոչ իմացաւ փառաւորել գքեզ ի վերայ սքանչելեացն քոց գոր ցուցեր նմա. փոխեալ գնա ի կերպարանս անասնոց եւ ընդ գագանս անապատի եղեր գբնակութիւն նորա, եւ ընդ ցիռս վայրի գարատ նորա: 22 Դ-ու եւ գաղախին քո Շուշան կրկին ապրեցուցեր, յերկուց մահուց փրկեալ, եւ խայտառակամահ սատակեցեր գանարէն թշնամիսն, եւ պսակ պարծանաց արդարութեան յուսացելոյն *քոյ շնորհեցեր եւ կանգնեցեր: 23 Դ-ու *նոյն ինքն ես, եւ անք քո ոչ անցանեն *: 24 Դ-ու, տէր, գփառս քո այլում ոչ տաս: 25 Դ-ու ես որ փառաւորեալդ ես ի վերայ ամենայն տիեզերաց. մի՛ պղծեցեն *գանուն *սուրբ քո հեթանոսք: 26 Դ-ու կարող ես փրկել զիս ի պղծութենէս յայսմանէ. զի վախճանեցայց սրբութեամբ մեռանել վասն անուանդ քոյ մեծի«:

ԺԷ

ԺԷ. Արդ՝ մինչդեռ սուրբն Հռիփսիմէ *գայս ամենայն *աղաթս առ Աստուած մատուցանէր՝ եկն եմուտ թագաւորն Տրդատ ի ներքս ի սենեակն՝ ուր էրն գնա արգելեալ: 2 Արդ՝ իբրեւ եկն եմուտ նա ի ներքս՝ առ հասարակ *մարդիկն, ոմանք արտաքոյ սպարանիցն, կէսքն *ի փողոցս ի ներքսագոյնսն, առ հասարակ երգս առեալ բարբառեցան կայթիւք վազելով, ցուց բարձրեալ մարդկանն. կէսքն ի բերդամիջին, եւ կէսք գքաղաքամէջն լցին խնձոյիւք. առ հասարակ համարէին հարսանեացն գպարսն պարել եւ զկաքասն յորդորել: 3 Իսկ Տէր Աստուած նայեցաւ յիւր սիրելին Հռիփսիմէ՝ ապրեցուցանել գնա, զի մի՛ կորիցէ աւանդն որ *պահեալ զգուշացեալ էր, եւ լուսւ աղաթից նորա՝ գաւրացուցանել գնա իբրեւ *զՅայէլն *եւ իբրեւ *գԴեբովրայն. ետ *գաւրութիւն նմա, զի ապրեցի *ի ստամբակ բռնութենէ անաւրէնութեանն:

4 Արդ՝ մտեալ թագաւորն՝ բռնն հարկանէր գնմանէն, կատարել զկանս ցանկութեանն : 5 Իսկ նա գաւրացեալ լինէր *ի Հոգոյն սրբոյ. գագանաբար ոգորեալ, առնաբար *մարտնչէր. իբրեւ յերեք ժամուց սկսեալ մարտնչել մինչեւ ի տասն ժամն՝ պարտեալ լինէր զթագաւորն իսկ գայն, որ անհնարին համարեալ ուժով. որ մինչ ի Յունաց աշխարհին էր՝ բազում ոյժ պնդութեան ոսկերաց ցուցեալ էր, զարմացուցեալ զամենեսեան. եւ *ի թագաւորութեանն իսկ, իբրեւ ի հայրենի բնութիւնն դարձեալ էր՝ բազում գործս արութեան քաջութեան եւ անդ ցուցեալ. եւ որ այնպէս հռչակեալ էր ամենայնի՛ւ՝ արդ յաղջկանէ միոջէ պարտեալ վատթարանայր կամաւք եւ գաւրութեամբն Քրիստոսի:

6 Արդ՝ իբրեւ պարտեցաւ, վաստակեցաւ *եւ լքաւ՝ ել նա արտաքս, եւ ետ ածել զերանելին Գայիանէ, եւ արկանել խառան ի պարանոց նորա, եւ ածել ունել գնա առ դուրս սենեկին. եւ *ինքն անդրէն *ի ներքս մտանէր. եւ եղ բանս ի բերան սպասատրացն, զի ստիպեցեն զանհրապոյրն Գայիանէ՝ ասել ի դրաց անտի ի ներքս ի սենեակն առ Հռիփսիմէ, թէ արա՛ զկանս դորա, եւ կեա՛ց դու եւ մեք:

7 Իսկ նա յանձին կալեալ խաւսել ընդ սանուն իրում, եւ մատուցեալ *ասէ ի դրաց անտի ի ներքս *ի սենեակն առ Հռիփսիմէ. «Որդեակ, պահեսցէ՛ զքեզ Քրիստոս ի պղծութենէդ եւ լիցի քեզ գաւրաւիզն. քա՛ւ քեզ, որդեակ, եթէ լիցի քեզ ելանել ի ժառանգութենէ անտի կենացն Աստուծոյ, եւ ժառանգել քեզ զանցաւորս, որ *ոչ ինչ *իսկ է, այսաւր է, եւ վաղին կորնչի»:

8 Իբրեւ իմացան, թէ զո՛ր խրատ յաճախեաց մատուցանել՝ բերեալ քարինս՝ հարկանէին զբերանն, մինչեւ թափել ատամանցն. եւ ստիպէին ասել նմա, զի արասցէ զկանս թագաւորին:

9 Նա եւս քան զեւս պնդէր եւ ասէր. «Քաջալերեա՛ց, պինդ կաց, եւ այժմ տեսանես զՔրիստոս, առ որ անձկացեալն ես: 10 Յուշ լիցի քեզ, որդեակ, հոգելխառն սնունդն, որով զքեզ սնուցի: 11 Յուշ լիցի քեզ աստուածեղէն խրատն, որով զքեզ պարարեցի: 12 Յուշ լիցին հալածանքն իմ եւ քո ի միասին: 13 Յուշ լիցի քեզ եւ բաժակ մահուն, զոր ի միասին եմք ընպելոց: 14 Յուշ լիցի քեզ եւ յարութիւն ամենայն տիեզերաց: 15 Յուշ լիցի քեզ եւ մեծատանն յանդիմանութիւն: 16 Յուշ լիցի քեզ այրումն յաւիտենական գեհենին տանջանաց: 17 Յուշ լիցի քեզ *անապական պարգեւքն *արդարոց, զոր եւ մեզն է պատրաստեալ: 18 Յուշ լիցի քեզ աստուածեղէն *բարբառն երկնաւոր, զոր լուսար *իսկ *դու քեզէն քոյովք ականջաւք *յայսմ *աւուր. որ *քաջալերեաց եւ գաւրացոյց զքեզ մեաւք հանդերձ՝ նոյն եւ արժանիս արասցէ պսակին եւ հանգստեանն զոր խոստացաւ. եւ գաւրացուցէ զքեզ մեաւք հանդերձ, զի լիցուք բնակիչք Աստուծոյ *լուսեղէն յարկացն յաւիտենականաց բնակութեան:

19 Այլ *Տէր մեր եւ թագաւոր մեր եւ Աստուած մեր, որ վասն մեր խոնարհեցաւ յանարգութիւն, մի՛ թողցէ զմեզ անարգս, զի գաւրութեանց նորա ցանկացաք. փրկիչն աշխարհաց աւգնեցէ մեզ, որ *ոչ եթող ընդ վայր *զմեզ զյուսացեալս իւր, եւ *արժանիս համարեցաւ իւրոց բանիցն՝ *քաջալերութիւն տալոյ: 20 Զի նա անարգամեծար Տէր է, եւ նա ինքնին պահեսցէ զմեզ գաղախանայս իւր յամենայն մեղաց. որպէս եւ այսաւր իսկ լուսք, զի էր պահեալ զմեզ *ամենագաւր աշոյն, եւ պահեսցէ զմեզ մինչեւ յաւիտեան. բայց միայն ի սիրոյ

նորա մի՛ մեկնեսցուք: 21 Այլ զարթուցէ զգարութիւնս իր, եւ եկեսցէ կեցուցէ գնեզ, եւ մեք զանուն Տեառն *կարդասցուք. երեսեցուցէ գերեսս իր ի մեզ, եւ կեցցուք. զի նա է Աստուած փրկիչ մեր. վասն նորա համբերեցաք զարհանապագ:

22 Յո՛ւշ լիցի քեզ Տէրն, որ վասն գնեզ բարձրացուցանելոյ խոնարհեցաւ, եւ հեղ *գարին իր ի վերայ խաչին. վասն կենաց մերոց եւ փրկութեան մերոյ ի մահ վիրաւորեցաւ: 23 Դի՛ր գնա *ի մտի քում, եւ կարդա՛ *սրտի քով գնա. ահա հասեալ է քեզ յաւգնականութիւն, եւ զարացուցէ զբազուկս քո, որպէս գմանկանն Դաւթի ի վերայ *արջոցն եւ առիծուցն, որ իբրեւ զուս այծեաց ճեղքեալ բեկանէր: 24 Նա եւ որ *գանարի հսկայն շարդեաց ի ձեռն *ծառայի իրոյ Դաւթի՝ նոյն խորտակեսցէ զշարութիւն *անարեւնութեան դորա առաջի քո:

25 Դուստր մարգարէութեան հաւատոցն Դաւթի եւ սնեալ յարդարութեան ի վերայ բազկաց ինոց. առաջի սուրբ եւ փառաւորեալ սեղանոյն Աստուծոյ սնար դու աղախին Քրիստոսի. այն որ այսար իսկ յայտնութեամբ՝ *գթութեամբ եւ մարդասիրութեամբ իրով յայտնեցաւ մեզ, որ իմաստութեամբն խնդրեցաք զնա՝ նոյն տացէ քեզ մեաւք հանդերձ առանց ամաւթոյ տեսանել զնա դէմ յանդիման»:

26 Արդ՛ զայս *ամենայն խաւսեցաւ սուրբն Գայիանէ ի բարբառ Հռոմայեցոց *ընդ իրում սանուն ի դրաց սենեկին, մինչդեռ թագաւորն ոգորէր ընդ սրբոյն Հոիփսիմեայ: 27 Բայց զոյին անդ ոմանք ի սպասաւորացն արքունի, որ լսէին զայն ամենայն ի բարբառ Հռոմայեցոց:

28 Եւ արդ՛ իբրեւ լուսու զայն ամենայն, զոր խաւսեցան Գայիանէ ընդ սանուն իրում՝ *ի բաց առին գնա ի դրաց անտի: 29 Չի թէպէտ եւ բազում անգամ *հարին գնա, եւ ծեծեցին քարամբք գերեսս նորա, եւ թափեցին զատամունս նորա, եւ *շարդեցին զսուր բերանոյ լնդաց նորա՝ *սակայն ոչ շրջեաց զբանս իր՝ խաւսել ընդ աղջկանն այլ ինչ. այլ զոր սկիզբն արարեալ էր *բանիցն իրոց առաջնոց՝ զնոյն յաճախեալ բազմացուցանէր:

30 Իսկ նա *մարտեաւ եւս ընդ նմա ի տասն ժամէ աւուրն մինչեւ ի պահ մի գիշերոյն, պարտեաց զթագաւորն: 31 Եւ զարացեալ լինէր *աղջիկն ի Հոզոյն սրբոյ. հարեալ վանեալ պարտեալ, վաստակաբեկ առնելով զթագաւորն՝ մեղկեալ *ընկենոյր: 32 Մերկ կողոպուտ եւս ի հանդերձից զթագաւորն կացուցանէր, եւ զպատմութեանն պատատեալ եւ զնշան թագին ցրուեալ կողոպտեալ՝ ամաւթալից թողոյր: 33 Չի թէպէտ եւ զիր զգեստիկն քճքճեալ պատառատուն ի նմանէն ի դուրս բերէր՝ *սակայն յաղթող պահէր զանձն իր սրբութեամբ:

34 Եւ բացեալ զդուրս տանն բռնաբար՝ ի դուրս ելանէր, հերձեալ *գամբխ մարդկանն. եւ ոչ ուրուք կարացեալ յաղթահարել գնա: 35 Եւ ընթացեալ *ընդ քաղաքամէջսն՝ *ելանէր *ընդ արեւելս կոյս, ընդ Արեգ դուռն քաղաքին: 36 Երթեալ *առ հնձանաւքն, ուր էինն իսկ յառաջ *վանք իրեանց՝ ձայն աւետեաց մատուցանէր ընկերացն. եւ ինքն անցանէր հարուստ մի ի քաղաքէն ի կողմն մի հիւսիսոյ, ի տեղի մի յարեւելս կոյս, ի սարաւանդակ ի բարձրաւանդակ յաւազին տեղի մի, մաւտ ի բուն պողոտայն, որ երթայր յԱրտաշատ քաղաք:

37 Իբրեւ եհաս յայն տեղի՝ ծուր եղեալ կայր յաղաթս եւ ասէր. «Տէր ամենայնի, ո՞ կարիցէ հատուցանել քեզ փոխանակ բարեացն, որ ի քէն շնորհեցաւ մեզ. զի պահեցեր զոյս մեր հաստատուն որ ի քեզ էր. եւ ապրեցուցեր զմեզ ի պղծալից ժանեաց զագանին *որ ապականէրն գնեզ: 38 Այլ զի՞նչ եւս *կայցէ ի մեզ կար՝ փոխարէնս հատուցանել քեզ. բայց անձինք մեր լիցին փոխանակ * փրկութեան քում. զի *դու ինքն արժանիս արարեր զմեզ արբանեկութեան, կրել զանունդ քո, որով ապրեցուցեր զմեզ. զի բայց ի քէն, Տէր, զայլ ոչ ոք զիտենք, եւ զանուն քո անուանենք զար հանապագ:

39 Այլ մեզ լաւ է մեռանել *ի սրբութեան քում, քան թէ ձգիցենք զձեռս մեր յաստուածս աւտարս, որ չիցեն իսկ. այլ ոչ ինչ իսկ են ամենայն պաշտամունք հեթանոսաց. զի դու եւս *արարիչ, եւ ամենայն ի քէն է եւ Որդովդ քո միածնաւ, առանց որոյ եղել եւ ոչինչ, եւ Հոգիդ քո բարի *առաջնորդեսցէ մեզ յերկիր ուղիդ *, որ տանի զմեզ *ի բարութիւնսն *յախտենականսն յերկրաւորսն:

40 Որոյ յանդիման լինելոց ենք առաջի միածնիդ քոյ. զի առանց ամաւթոյ կայցենք *ի կողմն աշակողմանն, յորժամ առաքեսցես զդա ի պատրաստ լուսոյ բնակութենէդ հայել յամենայն բնակիչս երկրի: 41 Որ ստեղծ իսկ զսիրտս որդոց մարդկան, որ ի միտ *առնու

զամենայն գործս նոցա: 42 Չի եւ մեր ի ժողովրդենէ քունմէ ենք *եւ ի խաշնէ արատի քոյ. մտցուք * ի յարկսդ, զոր պատրաստեցեր սիրելեաց քոց: 43 Փութամք, Տէր, զի ելցուք *ի մարմնոյս, զի խառնեցուք ի գունդ միածնի Որդւոյդ քոյ սիրելոյ, եւ ի թիւ այնոցիկ, որ սիրեցին զար երեւելոյ զալստեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: 44 Ի պղծութենէս եւ եք ապրեցուք. այլ *եթէ եկեցեն տանջանք ի վերայ մեր վասն անուան քոյ՝ պատրաստ ենք: 45 Չի ոչ գրկես դու *զմեզ. զի դու, Տէր, ինքնին վկայես ինձ, զի վարուց երկրակեաց կենացս *ես ինչ ոչ ցանկացայ ի մանկութենէ իմմէ. վասն զի նայեցայ եւ հաւատացի բանի քում զոր ասացեր, թէ *Վա՛յ իցէ ձեզ, յորժամ բարի ասիցեն զձէնչ մարդիկ. այլ Երանի է ձեզ, *յորժամ նախատիցեն զձեզ եւ հալածիցեն, եւ ասիցեն զամենայն բան չար սուտ զձէնչ վասն իմ. ցնծացէ՛ք եւ ուրախ լերուք:

46 Արդարեւ *իսկ, Տէր, ցնծացաք եւ ուրախ եղաք ընդ այս պատերազմ որ եհաս մեզ, մարտնչել *սիրով քով. զի յաղթեաց յաղթող զարութիւնդ քո, եւ ետ մեզ յաղթել: 47 Ուրախ եղաք ընդ այս փոխանակ աւուրցս, որ խոնարհ արարին զմեզ, եւ ամացս, յորս տեսաք զչարչարանս: 48 Հայեա՛ց, Տէր, ի ժառանգութիւն քո եւ ի գործս ձեռաց քոց, եւ առաջնորդեա՛ *մեզ *ի վերին քաղաքդ քո Երուսաղէմ որ *ի բարձունսդ է, ուր ժողովելոցդ ես զամենայն արդարս, զսուրբս եւ զսիրելիս անուան քոյ. եղիցի լոյս տեառն *Աստուծոյ ի վերայ մեր»:

ԺԸ

ԺԸ. Եւ մինչդեռ երանելին սուրբն Հովսիսիմէ խաւսէր գայս ամենայն՝ անդէն ի նմին գիշերի եկին *հասին վաղվաղակի ի տեղի անդր իշխանք թագաւորին, եւ դահճապետն դահճաւքն հանդերձ *ընդ նոսա, եւ ջահք լուցեալք առաջի նոցա: 2 Եւ մատեան վաղվաղակի, կապեցին զնա *ձեռս յետս, եւ խնդրէին զի հատցեն *զլեզուն: 3 Իսկ նա *խորովի կամաւք բացեալ զբերանն՝ հանեալ մատուցանէր զլեզուն:

4 Եւ անդէն զհանդերձիկն պատառատուն *որ գնովան էր՝ ի բաց գերծուին ի նմանէ. եւ հարեալ չորս ցիցս ի գետինն, երկուս ոտիցն եւ երկուս ձեռացն՝ *եւ պրկեցին զնա. եւ մատուցին *զկանթեղունսն ցնեծ ժամս. այրէին եւ խորովէին զմարմինս նորա հրով կանթեղացն: 5 Եւ քարինս վարեցին ընդ գոգս նորա եւ ի վայր վայրեցին զաղիս նորա. եւ մինչդեռ *կայր կենդանի՝ փորեցին *գաշս երանելոյն: 6 Ապա անդամ անդամ յաւշէին զնա եւ ասէին, եթէ «Ամենքսն որ իշխեսցեն անգոսնել եւ անարգել զիրամանս թագաւորաց՝ *ըստ դմին արինակի կորիցեն»:

7 Իսկ էին եւ *այլ սուրբք, արք եւ կանայք, որ ընդ նոսա եկեալ էին, ասելի քան զեաւթանաստուն մարդ. այլ որ * ի ժամուն անդ հասին ի տեղին յայն *ի նոցանէն, որ խնդրէին ամփոփել *եւ *թաղել զմարմինս նոցա, յորոց *վերայ սուր եղեալ *կոտորեցին իբրեւ երեսուն *եւ երկու ոգիս:

8 Որոց ասացեալ եւ նոցա գայս. «Սիրեցաք *զքեզ, Տէր, զի լուիցես զձայն աղաւթից մերոց. խոնարհեցուցեր զունկն քո բարերար, եւ մեք կարդասցուք *առ քեզ: 9 Զեզ փառք, որ ոչ զրկեցեր զմեր * անարժանութիւնս ի քոց բարեացդ, մարդասէր. որ պահեցեր զմեզ *իբրեւ զբիբ ական, եւ ի հովանի թեւոց քոց ապրեցաք *յանաւրէնութեանցս բազմութենէ. եւ ահա մեռանիմք վասն փառաւորեալ անուանդ քոյ»: 10 Եւ գայս * միաբան ասացեալ՝ առ հասարակ սպասեցան:

11 Եւ մի ոմն որ անդէն *ի ներքս սպանին ի հնձանի անդ, ուր էին վանք նոցա. որ այսպէս ասէր ի ժամ հրաժարելոյն *խորոյ. «Գոհանամ զքէն, Տէր բարերար, զի եւ զիս ոչ զրկեցեր. զի ես հիւանդ էի, եւ ոչ կարացի ընթանալ *եւ զհետ ընկերացն ժամանել. սակայն դու, Տէր մարդասէր *եւ քաղցր, ընկա՛լ եւ խառնեա՛ եւ զիմ ոգիս *ի գունդ քոյ սուրբ վկայիցն, ընկերացն իմոց եւ *քերցն, առ քո աղախինն եւ մայրն մեր *եւ *գլուխ Գայիանէ, եւ *զքեզ *սիրիչ եւ որդեակ մեր Հովսիսիմէ»: 12 Եւ սա * այսու արինակաւ խաւսեալ՝ փոխեցաւ: 13 Եւ քարշեալ *ի բաց ընկեցին զմարմինս նոցա՝ *առ ի կեր լինել շանց քաղաքին եւ զազանաց երկրի եւ թոշնոց երկնից:

ԺԹ

ԺԹ. Իսկ թագաւորին թողեալ զիր *ամաւթն կորանաց, որ պարտէր նմա ամաչել, որ այնչափ անուանի եղեալ՝ քաջութեամբ առաւելոյր ի մարտս պատերազմացն. նա եւ յՈղիմպիադոսն Յունաց հսկայագար երեւեալ, բազում գործս արութեան եւ անդ ցուցեալ, եւ ոչ սակաւ *մղեալ պատերազմունս յայնկոյս Եփրատ գետոյ ի կողմանս Տաճկաց, ուր եւ կարեվէր խոցեալ՝ ելանէր երիվարան ի պատերազմէն. իսկ նորա առեալ գերիվարն, եւ զասպագէն *նորին եւ զիր գառնագէնն առեալ *կապեալ ի թիկունսն՝ *ի վերայ սկանանցն ի լիւղ անցանէր ընդ գետն Եփրատ. արդ՝ որ այնչափ հզար *գաւրաւորն էր եւ բուն ոսկերաւք՝ յաղջկանէ միոջէ յաղթահարեալ լինէր *կամաւթն Աստուծոյ: 2 Եւ զայն ոչ *էր եղեալ ի մտի գամաւթն նախատանացն, այլ ի տեսիլ *սիրոյ նորա ջեռեալ՝ տրտմեալ ընդ մահ աղջկանն, տխրացեալ սգայր:

3 «Տեսէ՛ք, ասէ, զկախարդասար աղանդ ազգիդ քրիստոնէից. զիա՛րդ կորուսանն զանձինս *բազունս մարդկան, հանեալ յաստուածոցն պաշտամանէ. յերկրաւոր վայելից կենացս խափանեն, եւ ի մահուանէ ոչ դողան. մանաւանդ վասն սքանչելոյն Հոփսիսմեայ, որոյ ոչ գոյր համեմատ յերկրի ի ծնունդս կանանց: 4 Վասն զի սիրտ հատեալ *գիտ անհնարին եւ անմոռաց՝ *ի մտացս չանկանի, մինչ կենդանի եմ ես, Տրդատ արքայ: 5 Չի գՅունաց աշխարհն եւ զՀռոմոնց քաջ գիտեն, եւ զմեր Պարթեւաց կողմանսն, վասն զի *բնութիւն իսկ է մեր, եւ զԱտրեստան *եւ զՏաճկաստան եւ զԱտրպատական: 6 Եւ զի՞ մի ըստ միոջէ թուեմ. զի բազում տեղիք այն են, որ իմ խաղաղութեամբ է հասեալ, եւ բազումք այն են, որ մարտի պատերազմաւ արի ասպատակեալ: 7 Ոչ ուրեք տեսեալ է նման նմանութիւն *այսր գեղոյ, զոր էր կորուսեալ այս կախարդացն. զի այսպէս գաւրացան * կախարդիքն, մինչեւ ինձ յաղթեցին»:

8 Իսկ ի վաղիւ անդր մատուցեալ՝ *առնոյր հրաման դահճապետն վասն սրբոյն Գայիանեայ սպանման: 9 Իսկ նա իբրեւ լուսի՛ առ սէրն յեղեալ գեղեալ *յիմարեալ ապշեալ եւ ոչ յիշեալ վասն մահուան սրբոյն Հոփսիսմեայ՝ համարեցաւ եթէ կենդանի իցէ: 10 Մեծ աւագութեան, բարձի եւ պատուոյ պարգեւս խոստանայր՝ եթէ յանկարծ *որ *հնարեցէ պատրել հաճել զմիտս աղջկանն՝ *գալ առ նա: 11 Իսկ նա ասէ, թէ «Այնպէս կորիցեն ամենայն թշնամիք քո, արքայ, եւ *որ զաստուածս անարգենն *եւ զհրամանս ձեր թագաւորաց. այլ կայ կախարդն այն, որ ապականեալ կորոյս զչքնաղագեղն, եւ երկու եւս ընկերք նորուն»:

12 Իբրեւ լուսի, թէ մեռաւ սուրբն Հոփսիսմէ՛ դարձեալ *ի նոյն *տրտմութիւն ընկլաւ, եւ իջեալ նստէր ի վերայ գետնոյ, եւ լայր եւ ի սուգ մտանէր: 13 Դարձեալ հրաման տայր վասն առաքինոյն Գայիանեայ, թէ նախ զլեզուն ընդ ծործորակսն հանել, եւ ապա սպանանել. վասն զի իշխեաց վնասակար խրատուն իւրով կորուսանել զայնպիսին, որ զդիցն գեղեցկութիւն ունէր ի մէջ մարդկան: 14 Իսկ դորին խրատդ անշնորհ առնել զդիսն իշխեաց, որոց *նմայն զայն շնորհեալ էր գեղեցկութիւն. վասն այնորիկ գնա կտտամահ սպանցեն:

15 Արդ՝ ելեալ դահճապետն պարծելով՝ չարամահ առնել գնա, եւ ետ հանել գնոսս շղթայիւք ի քաղաքէն ընդ դուռն հարաւոյ, ընդ կողմն պողոտային որ հանէր *ի Մեծամարի կամուրջն, ի տեղին յայն, ուր սովոր էին սպանանել զամենայն *մահապարտս, ի ճախճախոստ տեղի մի, մաւտ ի պարկէն փոսին *որ շուրջ գայր զքաղաքան: 16 Եւ *վարեցին չորս չորս ցիցս միում միում ի նոցանէն:

17 Եւ մինչդեռ կազմէին զայն՝ սկսաւ ասել սուրբն Գայիանէ ընկերաւքն հանդերձ այսպէս. «Գոհանամք զքէն, Տէր, որ արժանի արարեր զմեզ մեռանել վասն *մեծի անուանոյ քոյ, եւ յարգեցեր զհողեղէն բնութիւնս մեր, զի լիցուք արժանի Աստուածութեանդ քում. եւ հաղորդեցեր *զիս մահուան սրբոց քոց վկայիցն, Հոփսիսմեայ եւ ընկերացն: 18 Եւ արդ՝ փութամ եւ անձկացեալ եմ հասանել նոցա որ * զքեզն սիրեցին, եւ *ուրախ եմ, զի ժամանեցից զկնի դատերն իմոյ *եւ որդեկին իմոյ Հոփսիսմեայ եւ քերցն իմոց եւ ընկերացն: 19 Արդ՝ յիշեա՛ գմեզ, Տէր, որ վասն անուան քոյ մեռանիք գաւրհանապագ. համարեցաք իբրեւ զոչխար ի սպանումն.

արի՛ եւ մի՛ մերժեր *գնեց վասն անուանդ քոյ. եւ դու տո՛ւր մեզ գյաղթութիւնդ քո, եւ չարն գործակցարն հանդերձ նկուն լիցի *յահէ փառաց քոց»:

20 Եւ յետ այսորիկ մատեան եւ պատատեցին զհանդերձս նոցա յանդամոց նոցա, եւ պրկեցին զնոսա մի մի *ի չորս չորս ցիցս: 21 Եւ ծակեցին *զմորթսն ի պճղունս նոցա *եւ եղին փողս եւ փչելով այնպէս կենդանոյն մորթեցին զսուրբսն երեսին, ի ներքուստ ի վեր մինչեւ ի ստինսն, եւ ծակեալ զժորժորակսն՝ եւ *զլեզուսն ընդ այն հանէին: 22 Եւ վարեցին եւս քարինս ընդ գոգս նոցա, եւ ցրուեալ գաղիս նոցա *յորովայնիցն ընդ գոգս նոցա. եւ քանզի դեռ եւս կային կենդանի՝ եւ ապա բարձին զգլուխս նոցա սրով:

23 Արդ՝ *որք միանգամ եկեալ էին ընդ նոսա անտուստ *ի Հոռոմոց աշխարհէն, որ միանգամ միաբանք եկին հասին յերկիր Հայաստան աշխարհիս՝ աւելի էին քան զեաթանասուն մարդ: 24 Իսկ *որ սպանան ընդ սուրբ տիկնայսն, ընդ Գայիանեայ եւ ընդ Հոփսիմեայ, նոքիմբք հանդերձ որ թուեցան ի թիւ վկայելոցն՝ * ընդ ամենայն սպանեալսն երեսուն եւ եաւթն *մարդ:

25 Արդ՝ *ի քսան *եւ ի վեց ամսոյն հոռի կատարեցաւ սուրբն Հոփսիմէ դասուն սրբով, երեսուն եւ երեք նահատակակից ընկերաւքն հանդերձ. եւ ի քսան եւ եաւթն ամսոյն հոռի՝ սուրբն Գայիանէ երկու իւրովք ընկերաւքն, որք ընդ նմա պատերազմեալք պսակեցան եւ առին *զպսակն յաղթութեան:

Ի

Ի. *Արդ՝ աուրս վեց *ի խոր տխրութեան եւ յանհնարին տրտմութեան կացեալ թագաւորն առ անձուկ սիրոյ գեղոյն Հոփսիսիմեայ. ապա յետ այտորիկ ժամ տուեալ որոյ՝ ամենայն *գաւրաց ածել կուտել զպառականն, խուճապական սփռեալ, երագագ տուեալ, թակարդ ձգեալ, կամեցեալ որս առնել, երթեալ ի դաշտն Փառական Շեմակաց:

2 Այն ինչ ի կառս ելեալ *կամէր թագաւորն *ըստ քաղաքն ելանել՝ անդէն վաղվաղակի *պատուհաս ի Տեառնէ ի վերայ հասանէր. եւ հարեալ զթագաւորն այսոյն պղծութեան՝ ի կառացն ի վայր կործանէր: 3 Եւ անդէն մոլեգնել սկսաւ, եւ իւրովի *ուտել զհոր մարմինն. նա եւ ըստ նմանութեանն *Նաբուգոդոնոսորայ արքային Բաբելացոց, ելեալ ըստ մարդկային *բնութիւնս արտաքս՝ ի նմանութիւն վայրենի խոզաց, իբրեւ գնոսա ընդ նոսա ի մէջ նոցա երթեալ բնակէր: 4 Եւ այնուհետեւ մտեալ յեղէզն, խոտաճարակ լեալ անհնարին *անզգայութեամբ, մերկ գանձն ընդ դաշտսն կոծելով: 5 Զի թէպէտ կամեցան *արգելուլ անդէն ի քաղաքին՝ ոչ կարացին. մի՛ վասն բնական ուժոյն, եւ մի՛ վասն զի էր եւ *ոյժն դիւաց որ ի նմայն հարեալ էին:

6 Նա եւ ամենայն մարդիկն որ ի քաղաքին էին՝ նոյն արինակ դիւաբախք մոլեգնէին. եւ անհնարին կործանումն ի վերայ աշխարհին հասանէր: 7 Եւ ամենայն ընտանիք թագաւորին, ծառայք եւ սպասաւորք առ հասարակ, հարուածովք հարեալք լինէին. եւ անհնարին *սուգ վասն հարուածոցն լինէր:

8 Յայնմ ժամանակի *տեսիլ երեւեալ յԱստուծոյ ի վերայ քեռ թագաւորին, որոյ անուն էր Խոսրովիդուխտ: 9 Արդ՝ եկեալ խաւսէր ընդ մարդկանն, պատմէր զտեսիլն եւ ասէր. «Տեսիլ երեւեցաւ ինձ յայսմ գիշերի. այր մի ի նմանութիւն լուսոյ եկեալ՝ պատմեաց ինձ, եթէ «Ոչ այլ ինչ *գոյ բժշկութիւն հարուածոցդ, որ եկին հասին ի վերայ ձեր՝ եթէ ոչ *յղեսչիք դուք ի քաղաքն յԱրտաշատ, ածել անտի զկապեալն Գրիգորիոս. նա *եկեալ ուսուցէ ձեզ դեղ ցաւոցդ բժշկութեան»:

10 Արդ՝ իբրեւ լուսն մարդիկն՝ սկսան ծիծաղել զբանիւքն զոր *ասաց. սկսան խաւսել ընդ նմա եւ ասեն. «Եւ դո՛ւ ուրեմն մոլեգնեցար. դեւ ուրեմն հարաւ ի քեզ: 11 Զիա՞րդ է, զի այս հնգետասան ամ է, զի ընկեցին գնա յանհնարին *խոր վիրապն, եւ դու ասես *եթէ կենդանի է. արդ եւ ոսկերոտին իսկ ո՞ր իցեն. զի *նոյն արին, իբրեւ իջուցին գնա անդր՝ *յաւձիցն իսկ տեսլենէն նոյնժամայն սատակեալ իցէ»:

12 Իսկ կրկնեաց դարձեալ եւս կնոջն գնոյն տեսիլ, եւ հնգկնեաց սպառնալեալք, զի եթէ ոչ պատմեացէ ստէպ ստէպ՝ մեծամեծ տանջանս ընկալցի, եւ հարուածք մարդկան եւ *թագաւորին եւս քան զեւս սաստկացցին մահու եւ պէսպէս տանջանալք: 13 Եւ մտեալ անդրէն *Խոսրովիդուխտն՝ մեծաւ երկիւղի եւ զգուշութեամբ ասաց զբանսն հրեշտակին:

14 Իսկ նոքա վաղվաղակի յղէին անդր նախարար զոմն աւագ, որոյ անուն Աւտայ կոչէր: 15 Եւ գնաց նա ի քաղաքն Արտաշատ՝ *հանել գնա ի խոր բանդէ վիրապին: 16 Արդ՝ իբրեւ եկն եհաս Աւտայն ի քաղաքն յԱրտաշատ՝ ընդ առաջ ելանէին նմա քաղաքացիքն՝ հարցանել զպատճառս զալոյն: 17 Եւ նա *ասէ գնոսա, թէ «Վասն կապելոյն Գրիգորի եկեալ եմ, տանել գնա »: 18 Իսկ նոքա զարմացեալ առ հասարակ ասէին. « Ո՞ գիտէ թէ կայցէ. զի *բագում անք են, զի ընկեցին գնա անդր»:

19 Իսկ նա պատմեաց զիրս տեսլեանն եւ զգործն զինչ եղեւ իսկ: 20 Եւ եկին բերին կարս պարանաց * երկայնս եւ ստուարս, եւ կցեցին իջուցին ի ներքս: 21 Աղաղակեաց *Աւտայ նախարարն ի ձայն մեծ եւ ասէ. « Գրիգորիոս, եթէ կայցես ուրեք՝ *ե՛կ ի դուրս. զի Տէր Աստուածն քո, զոր պաշտէիրն դո՛ւ նա հրամայեաց հանել զքեզ այտի »: 22 Եւ անդէն *յոտն կացեալ՝ վաղվաղակի շարժեաց զպարանն, եւ բոռն հարեալ ունէր:

23 Իսկ սոցա գիտացեալ՝ ձգեալ հանին գնա ի վեր, եւ *տեսին * զի *թխացեալ էր մարմին նորա իբրեւ զածող սեւացեալ. եւ անդէն հանդերձս մատուցեալ զգեցուցին *նմա, եւ խնդութեամբ առին զնացին *յԱրտաշատ քաղաքէ, տանել ի Վաղարշապատ *քաղաք: 24 Յայնմ ժամանակի առ վտանգի տարակուսի ցաւոցն՝ ելեալ *թագաւորն *յերամէ խոզիցն՝ դիւին

առեալ ածէր ընդ առաջ նորա մերկ խայտառակ: 25 Եւ նախարարքն արտաքոյ քաղաքին սպասէին նոցա:

26 Արդ՝ իբրեւ տեսանէին գնոսա ի բացէ, զի գային Գրիգորիոս Աւտային հանդերձ, եւ այլ բազում մարդիկ, որ գային ընդ նոսա յԱրտաշատ քաղաքէ՝ ընդ առաջ խաղացեալ, մոլեգնելով եւ ուտելով գմարմինս իրեանց՝ դիւահարէին եւ փրփրէին առաջի նորա:

27 Իսկ նա վաղվաղակի ծունր եղեալ *յաղաթս կայր, եւ նոքա անդրէն ի զգաստութիւն դառնային: 28 Եւ *նա անդէն հրամայեաց, զի *արկցեն զանձամբք իրեանց հանդերձս եւ ծածկեցեն զամաթ իրեանց: 29 Եւ մատուցեալ թագաւորն եւ նախարարքն՝ * բռնն *հարեալ ունէին զոտից սրբոյն Գրիգորի եւ ասէին. «Խնդրենք ի քէն, թո՛ղ մեզ զյանցումն մեր, զոր մեք ընդ քեզ արարաք»:

30 Իսկ նա մատուցեալ կանգնեաց գնոսա *ի գետնոյ անտի եւ ասէ. «Ես մարդ եմ իբրեւ զձեզ, եւ մարմին ունիմ իբրեւ զձերդ. բայց դուք ծաներո՛ւք զձեր արարիչն, որոյ զերկինս եւ զերկիր արարեալ է, զարեգակն եւ զլուսին եւ զաստեղս, զծով եւ զցամաք. եւ նա կարող է *զձեզ բժշկել»:

31 Իսկ անդէն *սկսաւ հարցանել Գրիգորիոս, թէ ո՛ր *եղեալ են մարմինք վկայիցն Աստուծոյ: 32 Իսկ նոքա *ասեն, թէ «Չորո՞ց վկայից ասես»: 33 Եւ նա ասէ. «Որ վասն *Աստուծոյն մեռան ի ձէնց»: 34 Իսկ նոցա ցուցեալ նմա զտեղիսն: 35 Իսկ նա ընթացեալ ժողովել եւ անփոփել գմարմինս նոցա ի սպանման *տեղեացն, զի կային *անդէն: 36 Եւ տեսին զի զարութեանն Աստուծոյ պահեալ էր գմարմինս նոցա. զի այն ինն տիւ էր եւ ինն գիշեր, զի *արտաքոյ *ընկեցեալ կային մարմինք նոցա, զի ոչ զագանի էր մատուցեալ եւ ոչ *շան, քանզի անդէն շորջ զքաղաքան էին, մատ ի քաղաքն. եւ ոչ *հաւու վնասեալ եւս էր նոցա, եւ ոչ հոտեալ էին մարմինք նոցա:

37 Իսկ նոքա բերին հանդերձս սուրբս պատանաց. բայց երանելին Գրիգորիոս ոչ արժանի *համարէր *գպատանսն բերեալս թագաւորին, կամ զայլոց մարդկանն. այլ իւրաքանչիւր պատառոտուն հանդերձին պատէր զսուրբսն. « Առ անգամ մի, ասէ, մինչեւ *լիջիք դուք արժանի պատել գմարմինս նոցա »: 38 Եւ *ամփոփեաց, առ գնաց ի հնձանն, ուր *վանքն իսկ լեալ էին նոցա. եւ իւր իսկ վանս անդէն կալեալ՝ արթեվանս առնէր: 39 Եւ երանելին Գրիգորիոս զցայգն ամենայն առ Աստուած աղաթս *մատուցանէր նոցա փրկութեան, եւ խնդրուածս առնէր, զի դարձցին եւ ասպաշխարութեան *հնարս զտանել մարթասցեն:

40 Եւ ի վաղիւ անդր թագաւորն եւ նախարարքն եւ մեծամեծ աւագանին խառնադանձ ամբոխին բազմութեամբ *եկեալ ի ծունր իջեալ առաջի սրբոյն Գրիգորի եւ առաջի սուրբ ոսկերաց վկայիցն Աստուծոյ՝ խնդրէին եւ ասէին. «Թո՛ղ մեզ զամենայն յանցումն չարեացն, զոր մեք ընդ քեզ արարաք. եւ խնդրեա՛ դու վասն մեր յԱստուծոյ քումնէ, զի մի՛ * կորիցուք»:

ԻԱ

ԻԱ. Իսկ կապեալն Գրիգորիոս անդէն *խաւսել սկսաւ եւ *ասէ. «Որ ասէքդ, թէ «Աստուած քո»՝ *Աստուած է եւ Արարիչ, ամենագաւր *կամայական բարերարութեամբն *յանուստեք յաննիւթոյ գնիւթական արարածս գոյացոյց. նոյն ինքն Էական գաւրութեամբն յանտեղեաց, յանվայր յոչնչէ իմեքէ հրամայեաց հաստատել երկրի. որ զամենայն ինչ արար՝ Աստուածն ամենակալ, ամենարարն, ամենատէրն: 2 Չնա ծաներուք, զի *բժշկեսցին ձեր ցարդ *յանցանաց ի պատուհասէ այտի: 3 Որ վասն իւրոյ * մարդասէր ողորմութեանն խրատեաց զձեզ, ըստ բանի *աստուածական *Իմաստութեանն, որպէս ասաց իսկ, թէ Չոր սիրէ Տէր՝ *խրատէ. գանալից առնէ գորդի՝ *գոր յակն առնու: 4 Իսկ նա բարերարութեամբ իւրով կոչէ զձեզ յորդեգրութիւն:

5 Իսկ ճշմարիտ Որդին Աստուծոյ ոչ ամաթ համարի *գայնոսիկ իւր եղբարս անուանել, որք դարձցին *յերկրպագութիւն Հաւր: 6 Եւ Հոգին սուրբ շնորհեսցէ ձեզ գառաւաւատչեայ սիրոյն իւրոյ, զուարճացուցանել զսիրտս ձեր յուրախութիւն որ ոչն անցանէ. բայց միայն եթէ դարձջիք եւ ըստ կամաց նորա գնասջիք, տացէ ձեզ գանմահութիւն կենաց:

7 Այլ զի կոչեցէքդ «Աստուած քո»՝ բարիոր *ասացէք. քանզի որք ճանաչեն *գնա՝ նա նոցա Աստուած է: 8 Իսկ *որք ոչն *ճանաչեն, թէպէտ եւ են նորա արարածք՝ աստար են *ի խնամոց եւ ի սիրոյ *մարդասիրութենէ անտի նորա. իսկ երկիւղածք նորա մերձ են առ նա, եւ այցելութիւն նորա *շուրջ է գնոքաւք, եւ պահէ գնոսա:

9 Իսկ թերեւս *ասիցես դու, թէ ո՞ր պահէ զերկիւղածս իւր. զի որ ի ձեռս մեր *անկան՝ * չարչարեցան եւ մեռան, եւ մեք ըստ կամաց մերոց դատեցաք գնոսա: 10 Տե՛ս զի կամեցաւ Աստուած զհանգիստ մահու մարդկան, եւ ի միւսանգամ գալստեան փառացն երեւեցուցանէ՝ տալ զբարիսն սիրելեաց իւրոց եւ այնոցիկ որ ճանաչենն եւ առնեն զկամս նորա:

11 Այլ տե՛ս *դու գայս, թէ զիա՛րդ գաւրութեամբ *Աստուածութեան իւրոյ պահեաց *հաստատուն գտուրք վկայսն սիրելիսն, եւ ոչ նեղութիւնք բազումք երկմտեցուցին *զմի որ ի նոցանէն: 12 Եւ * սպրեցոյց *գտուրք զերանելին Հոփսիսմէ ընկերաւքն հանդերձ *ի ձերոյ պղծութենէ եւ *յանաւրէնութենէ:

13 Արդ՝ պատրանք մեքենայից թշնամոյն, որ *ի սկզբանէ իսկ *խաբեցին պատրեցին զմարդիկ եւ կորստական ճանապարհացն ուղեորս հաստատեցին: 14 Եւ կամ *զիմ իսկ *զանարժանութիւնս, զի ո՛րպէս բարերարութեամբն իւրով արժանի արար *պատրաստել զիս՝ *չարչարել վասն անուան իւրոյ մեծի. եւ ետ ինձ համբերել, զի հաստացէ զիս *ի վիճական երկնաւորս , որպէս *ասաց իսկ մեծ առաքեալն Պաղոս, զոր հասցէ ձեզ ճանաչել, եւ ի նմին իսկ եւ *ի նորուն բանս վայելել մարդասիրութեամբն Քրիստոսի, թէ *Աւրինեալ է այն, որ արժանիս արար զմեզ՝ հասանել ի մասն ժառանգութեան սրբոցն *ի լոյս: 15 Եւ արդարեւ հասաք *պարծանաւք *ի խաչն Քրիստոսի, զի չարչարանաւքն Քրիստոսի վայելիցենք *ի նորա կամս եւ ի նորին վարդապետութեանն:

16 Արդ՝ գնա ծանիջիք, որ զձեզ ի խաւարէն կոչեաց յիւր *սքանչելի *լոյսն փառաց. մատիջի՛ք *առաջի աթոռոյ շնորհաց նորա, եւ գոջիք զողորմութիւն ի նմանէ. եւ ի բաց թաթափեսջիք զամենայն աղտ չարեաց * անաւրէնութեան. լուսաջի՛ք զանձինս ձեր կենդանի ջրովն, եւ *զփառաց լուսոյ զպատմութեանն արժանի լինիջիք զգեճուլ յանձինս ձեր:

17 Այլ *վասն սրբոյն Հոփսիսմեայ դուք իսկ ինքնին գիտէք, թէ ո՛րպէս պահեաց գնա Տէր եւ սպրեցոյց ի ձեռաց ձերոց, ի պղծութենէ անաւրէնութեան: 18 Եւ *դու ինքնին գիտես զչափ *քաջութեան ուժոյ պնդութեան ոսկերաց քոց. զիա՛րդ եղեր տկարացեալ առաջի աղջկան միոջ. զի պահեաց գնա գաւրութիւն ամենատեառն Քրիստոսի: 19 Իսկ վասն իմ *դու իսկ գիտես, զի հնգետասան ամ է *իմ՝ *զի կայի ես ի խաւարչուտ *ի խոր յանհնարին վիրապին. ի մէջ ածիցն էր բնակութիւն իմ, եւ վասն ահին Տեառն *ոչ երբեք մեղան ինձ. եւ ոչ զարհուրեցայ ի նոցանէ, եւ ոչ երկեաւ սիրտ իմ. զի յուսացեալ էի ի Տէր Աստուած արարիչ ամենայնի:

20 Այլ վասն այսորիկ գիտեմ, զի տգիտութեամբ արարէք զոր *ինչ արարէքն: 21 Բայց արդ՝ դարձարո՛ւք *եւ ծաներո՛ւք զՏէր, զի ողորմեսցի եւ կեցուցէ զձեզ. եւ զսպանեալ կենդանիսն բարեխաւս արարէք. զի *կենդանիք են եւ չեն մեռեալք. եւ *ծաներո՛ւք զԱստուած, զի նա ինքն է *Տէր ամենայնի. եւ ի բաց թողէք այսուիտեւ զպղծութեան *պաշտամունսդ, զքարեղէն եւ զվայտեղէն, զարծաթեղէն եւ զոսկեղէն պղնձաձոյլ պատկերացդ, զի սուտ են եւ սնոտի:

22 Եւ *ո՛չ զայդ իսկ ասացի ձեզ *վաղագոյն վասն մոլորութեանդ ձերոյ, թէ մառախոյ ստուերացն խաւարին թանձրութեան նստեալ է ի վերայ *ձերոյ աչաց սրտին, ոչ կարացեալ հայել իմանալ, ածել զմտաւ, եւ զԱրարիչն ճանաչել: 23 Արդ՝ *թէ ի ձեռնք ես ուղղութիւն ինչ տեսանէի՝ *առ Աստուածութիւնն պաշտամամբ *մերձենալ՝ ոչ դադարէի *զցայգ եւ զցերեկ *աղաչել *վասն ձեր, զի մի՛ կորիցէք: 24 Այլ վասն բագում մարդասիրութեան Արարչին, որ անքնին եւ անպատում է առ արարածս իւր, որ երկայնմտութեամբ ներէ թողոյ անսայ խնայել, վասն բագում զթութեան իւրոյ:

25 Որ յաւուրցն առաջնոց *թոյլ ետ *գնալ մարդկան ըստ կամաց իրեանց, որպէս եւ ասէն իսկ. Բարձի թողի զնոսա՝ երթալ զհետ կամաց սրտից իրեանց: 26 Եւ զնացին նոքա ըստ կամս անձանց իրեանց: 27 Այլ այժմիկ *սկսեալ է կոչել զձեզ յիւր փառսն եւ յանեղծութիւն, լինել ձեզ ժառանգաւոր յաւեժ կենդանութեանն որ ոչն անցանէ:

28 Վասն որոյ *իսկ զիւր վկայսն սիրելիս առաքեաց առ ձեզ. որք *ի վկայելն իրեանց *վկայեցին զմիասնական *տէրութիւնն Երրորդական՝ *ընդ ամենայն *ի վերայ ամենայնի զԱստուած, որ նա *ինքն է յաիտեանս յաիտենից. արքայութիւն նորա արքայութիւն յաիտենից, եւ տէրութեան նորա վախճան ոչ գոյ: 29 Եւ զմահն իրեանց եղին կնիք հաւատարիմ հաստատական՝ *իրեանց ճշմարտութեան հաւատոց. որոց *ահաւասիկ եւ ճառք ի միջի ձերում պատմին. որք կենդանի են առ Աստուած *եւ *բարեխաւս տաւնողացն, որ մաղթենք բարեխաւս ունել զնոսա առ Աստուած: 30 Քանզի վասն Աստուծոյ մեռան՝ կարող են զմեռելութիւն բազմաց կենդանացուցանել:

31 Վասն այսորիկ նոքարք *հաշտեցարո՛ւք առ Աստուած, ի ձեռն *մահուան Որդոյն Աստուծոյ. վասն զի Որդին Աստուծոյ մեռաւ, զի զմեռելութիւն արարածոց կենդանացուցէ. իսկ սոքա մեռան, զի *վկայք լիցին Աստուածութեան նորա: 32 Եւ զի ոչ եթէ առանց իւրոյ *մահուանն կենդանութիւն *տալ մեզ ոչ կարէր, այլ զի մեծացուցէ *զարարածս իւրով յանարգութիւն իջանելովն. զի զանարգս բարձրացուցէ *իւրովն իբրեւ զմեզ լինելովն:

33 Իսկ ոչ եթէ առանց սոցա *վկայութեան շլինէր արդեալք հաւատարիմ, այլ զի *մեծացին սոքա որ սիրեցին զնա: 34 Եւ զմեր շունչս պահեալ *ի մարմնի մերում. զի *թէպէտ եւ հասին մեզ նեղութիւնք մարմնոյ վշտաց եւ անհնարին ցաւոց, աւելի տանջեալ քան զամենայն մարդիկ. զի ա՛րդ հնար էր *միաւրեայ տոկալ մարդկային բնութեանս *մարմնոյ այնմ ահագին *վտանգի չարչարանացն: 35 Կամ թէ *կեցցէ՞ *արդեալք մարդ լոկ միաւրեայ ժամանակի յանհնարին ի խոր վիրապի անդ յայնմիկ, յորում թաղեալն կայի եւ ի մէջ ամօխն իբրեւ ի շեղջի, եւ եռային *զմարմնովք ինովք, պատեալ կային *շուրջ զինեւ եւ կայտոյն զանդամովք ինովք. սակայն մեծաքանչ *ողորմութիւն Տեառն պահեաց զիս կենդանի: 36 Եւ որում *ոչ եւս էի արժանի՝ զբանս *մշակութեան բժշկութեան աւգտի *ոգւոց եւ մարմնոց մշակենք աւասիկ ի միջի ձերում. բժիշկ ոգւոց եւ մարմնոց ձերոց պատրաստեցաք՝ զձեր աւգուտն *ձեզ մատուցանել:

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.